

Revīzijas kompendijs

Jauniešu bezdarbs un integrācija darba tirgū

2013.–2017. gadā publicētie revīzijas ziņojumi

Kontaktinformācija: www.contactcommittee.eu

Luksemburga: Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2018

© Eiropas Savienība, 2018.

Avots: Eiropas Savienības augstāko revīzijas iestāžu kontaktkomiteja. Lai izmantotu vai reproducētu fotoattēlus vai citus materiālus, uz kuriem neattiecas Eiropas Savienības autortiesības, atļauja jālūdz tieši autortiesību īpašniekam. Maltas karte, 70. lpp.: © EuroGeographics.

Print	ISBN 978-92-872-9350-3	doi:10.2865/56373	QJ-02-18-054-LV-C
PDF	ISBN 978-92-872-9383-1	doi:10.2865/704641	QJ-02-18-054-LV-N

Godātais lasītāj!

Eiropas Savienības augstāko revīzijas iestāžu (ARI) kontaktkomitejas (turpmāk tekstā – “Kontaktkomiteja”) 2017. gada oktobra sanāksmē, ko savās telpās rīkoja un vadīja Eiropas Revīzijas palāta Luksemburgā, ARI vadītāji apsprieda ARI iespējamo ieguldījumu, atjaunojot ES iedzīvotāju uzticēšanos valstu un ES iestādēm. Viņi arī apsvēra jaunus revīzijas produktus un to, kā augstāko revīzijas iestāžu darba rezultātus padarīt plašāk pieejamus ES iedzīvotājiem.

Šis revīzijas kompendijs ir viens no Kontaktkomitejas radītiem produktiem. Tas turpina citas Kontaktkomitejas publikācijas, uzlabojot informētību par ES augstāko revīzijas iestāžu nesen veikto revīzijas darbu.

Šis ir pirmais izdevums, un tas ir par jauniešu nodarbinātību un integrāciju darba tirgū. Tas ir viens no svarīgākajiem jautājumiem lielākajā daļā ES dalībvalstu un Eiropas iestāžu darba kārtībā. Augsts nodarbinātības līmenis ir viens no ES stratēģijas “Eiropa 2020” galvenajiem mērķiem, un dalībvalstis iegulda ievērojamus publiskos līdzekļus jauniešu bezdarba problēmas risināšanā un darbvietu radīšanā. Šiem ieguldījumiem bieži tiek papildus piesaistīts arī ES finansējums, lai palielinātu valsts projektu ietekmi, un šim faktam uzmanību ir pievērsušas ES augstākās revīzijas iestādes, kuru mērķis ir nodrošināt šo līdzekļu efektīvu izmantošanu.

Revīzijas kompendijā ir vispārīgs ievads par jauniešu nodarbinātību, ES un dalībvalstu lomu šajā politikas jomā, pārskats par konkrētu revīzijas darbu, kuru kopš 2010. gada ir veikušas ES augstākās revīzijas iestādes, kā arī sniegts šī darba kopsavilkums. Plašāku informāciju var saņemt, sazinoties ar attiecīgajām ARI.

Ceram, ka revīzijas kompendijs jums būs noderīgs informācijas avots.

Ivan Klešić
Horvātijas Valsts revīzijas iestādes priekšsēdētājs
Kontaktkomitejas priekšsēdētājs

Klaus-Heiner Lehne
Eiropas Revīzijas palātas priekšsēdētājs
Projekta vadītājs

03	Ievadvārdi
06	Glosārijs
08	Akronīmi
10	Kontaktkomiteja un tās darbs
11	Kopsavilkums
12	1. DAĻA. Nodarbinātības politikas joma
12	Juridiskais pamats un vēsturiskā attīstība
17	ES politika un pasākumi jaunatnes nodarbinātības jomā
21	Jaunieši: darba tirgus statistika (2008.–2016. gads)
24	Ilgstošs jauniešu bezdarbs
31	2. DAĻA. Pārskats par darbu, ko veikušas augstākās revīzijas iestādes
31	Ievads
32	Revīzijas metodes
33	Revīzijas periods
35	Nodarbinātības politikas īstenošana
36	Izglītības sistēmu pielāgošana
37	Darba meklēšanas pasākumu uzlabošana
38	Uzraudzības sistēmas
39	Programmas, kas piedāvā tiešu nodarbinātību
39	Publicitāte
40	Turpmāki pasākumi pēc revīzijām
41	3. DAĻA. Augstāko revīzijas iestāžu ziņojumu kopsavilkums
41	Eiropas Revīzijas palāta
	Jauniešu bezdarbs: vai ES politikas virzieniem ir bijusi nozīme? Garantijas jauniešiem shēmas un Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvas novērtējums

- 44 **Beļģijas Revīzijas palāta**
Cour des Comptes/Rekenhof/Rechnungshof
Revīzijas ziņojums par izglītības sistēmas un darba tirgus saskaņošanu
- 47 **Bulgārijas augstākā revīzijas iestāde**
Сметна палата на Република България
Revīzija par augstskolu absolventu gaitu un migrācijas uzraudzību
- 51 **Vācijas Federālā Revīzijas palāta**
Bundesrechnungshof
Revīzija par atbalstu jauniešiem ar prasmju trūkumu
- 55 **Francijas Revīzijas palāta**
Cour des comptes
Jauniešu piekļuve nodarbinātībai — nodarbinātības iespēju veidošana un valsts atbalsta pielāgošana
- 58 **Itālijas Revīzijas palāta**
Corte dei Conti
Valsts projekta “500 jauniešu kultūrai” revīzija
- 61 **Lietuvas augstākā revīzijas iestāde**
Lietuvos Respublikos Valstybės kontrolė
Publiskā sektora revīzijas ziņojums: Profesionālās apmācības sniegto iespēju izmantošana
- 64 **Luksemburgas Lielhercogistes Revīzijas palāta**
Cour des Comptes du Grand-Duché de Luxembourg
2011. un 2014. gada novērtējuma ziņojums par pasākumiem bezdarba mazināšanai
- 67 **Ungārijas augstākā revīzijas iestāde**
Állami Számvevőszék
Absolventu gaitu apzināšanas sistēmas koordinēta revīzija
- 70 **Malta Valsts revīzijas iestāde**
Uffiċċju Nazzjonali tal-Verifika (Malta)
Struktūrfondu ieguldījums stratēģijas “Eiropa 2020” īstenošanā nodarbinātības un izglītības jomā
- 73 **Polijas Augstākā revīzijas iestāde**
Najwyższa Izba Kontroli
Stažēšanās un darbā iekārtošana bezdarbniekiem valsts pārvaldes iestādēs
- 77 **Portugāles Revīzijas palāta**
Tribunal de Contas
Jauniešu piemērotības darba tirgum veicināšanas stratēģiskā plāna “Impulso Jovem” revīzija
- 80 **Slovākijas Augstākā revīzijas iestāde**
Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky
Revīzija par valsts budžeta resursu, kas piešķirti, lai konkrētu universitāšu absolventus sagatavotu veiksmīgai dalībai darba tirgū, efektīvu un lietderīgu izlietojumu un par to, kādā mērā sasniegti konkrēti ekonomiskie rādītāji un rādītāji, kurus piemēro mācību un izglītošanas procesā
- 83 **Apvienotās Karalistes Valsts revīzijas iestāde**
UK National Audit Office
Mācekļības programmas lietderība
- 86 **Iesaistīto ES augstāko revīzijas iestāžu kopš 2010. gada veiktās revīzijas jauniešu bezdarba jomā**

Darbaspēka mobilitāte: visu ES iedzīvotāju tiesības uz darba ņēmēju pārvietošanās brīvību, kā noteikts Līguma par ES darbību 45. pantā. Tā ietver darba ņēmēju pārvietošanās un uzturēšanās tiesības, ģimenes locekļu ieceļošanas un uzturēšanās tiesības un tiesības strādāt citā dalībvalstī, kā arī tiesības uz tādu pašu attieksmi, kādu piemēro attiecīgās dalībvalsts pilsoņiem. Dažās valstīs piemēro ierobežojumus jauno dalībvalstu iedzīvotājiem.

Darbības programma: Eiropas Komisijas apstiprināta ES finansētu investīciju programma katrai dalībvalstij. Tā ir veidota kā saskaņots prioritāšu kopums, kas ietver pasākumus, saskaņā ar kuriem septiņu gadu daudzgadu finanšu shēmas periodā ir paredzēts līdzfinansēt projektus.

Eiropas Reģionālās attīstības fonds (ERAF): tā mērķis ir stiprināt ekonomisko un sociālo kohēziju Eiropas Savienībā, izlīdzinot galvenās reģionālās atšķirības ar finansiālu atbalstu infrastruktūras izveidei un produktīvām investīcijām darbvietu radīšanā, galvenokārt uzņēmumiem.

Eiropas Sociālais fonds (ESF): tā mērķis ir stiprināt ekonomisko un sociālo kohēziju Eiropas Savienībā, uzlabojot nodarbinātību un darba iespējas (galvenokārt ar apmācības pasākumiem) un veicinot augsta līmeņa nodarbinātību, jaunu un labāku darbvietu radīšanu.

Eiropas Stratēģisko investīciju fonds (ESIF): investīciju atbalsta mehānisms, kura pamatā ir Eiropas Parlamenta un Padomes regula un kuru īsteno, izmantojot nolīgumu, kas noslēgts starp Eiropas Investīciju banku un Eiropas Komisiju, lai piesaistītu finanšu līdzekļus stratēģiskiem projektiem visā ES.

Eiropas strukturālie un investīciju fondi (ESI fondi): Eiropas Reģionālās attīstības fonds, Eiropas Sociālais fonds, Kohēzijas fonds, Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds, kas tika apvienoti 2014.–2020. gada daudzgadu finanšu shēmā saskaņā ar kopīgiem noteikumiem (Regulu (ES) Nr. 1303/2013 jeb Kopīgo noteikumu regulu). To vispārējais mērķis ir samazināt reģionālās atšķirības visā ES.

Garantija jauniešiem: visu ES dalībvalstu apņemšanās nodrošināt, ka visi jaunieši, kas jaunāki par 25 gadiem, četrus mēnešu laikā pēc kļūšanas par bezdarbniekiem vai formālās izglītības beigšanas saņem kvalitatīvu darba, turpmākas izglītības, mācekļa prakses vai stažēšanās piedāvājumu. Tā ir balstīta uz Padomes ieteikumu, kas pēc Eiropas Komisijas priekšlikuma tika pieņemts 2013. gada aprīlī.

Ietekme: izpildes novērtējumā — ilgāka termiņa sociālekonomiskās sekas, kas var būt vērojamas noteiktu laiku pēc projekta vai programmas pabeigšanas.

Iznākums: izmaiņa, kas rodas pēc intervences un parasti saistās ar intervences mērķiem (piemēram, praktikanti, kuri atraduši darbu). Iznākums var būt gaidīts vai negaidīts, pozitīvs vai negatīvs.

Jaunieši: jauniešu nodarbinātības/bezdarba kontekstā — personas vecumā no 15 līdz 25 gadiem (dažās dalībvalstīs no 15 līdz 29 gadiem).

Jauniešu bezdarba koeficients: gados jaunu bezdarbnieku procentuālā daļa no kopējā personu skaita šajā vecuma grupā (ne tikai ekonomiski aktīvas, bet arī neaktīvas personas, piemēram, studenti).

Jauniešu bezdarba līmenis: 15 līdz 24 gadus vecu bezdarbnieku procentuālā daļa no kopējā darbaspēka (nodarbinātie un nenodarbinātie) šajā vecuma grupā.

Jauniešu nodarbinātības līmenis: nodarbinātības līmenis ir svarīgs rādītājs, uzraugot situāciju darba tirgū. Vecuma grupā no 15 līdz 29 gadiem to aprēķina kā 15–29 gadus vecu nodarbinātu personu īpatsvaru visā šajā grupā.

Koprezultāts: izpildes novērtējumā — projekta vai programmas tūlītēja ietekme, kas ir izmērāma.

NEET: personas, kas nemācās, nestrādā un neapgūst arodu. Šajā grupā ir ietverti bezdarbnieki un ekonomiski neaktīvas personas.

Nodarbinātības komiteja (EMCO): Padomes galvenā padomdevēja komiteja nodarbinātības un sociālo lietu jomā.

ADEM:	Nodarbinātības attīstības aģentūra Luksemburgā [<i>Agence pour le Développement de l'Emploi</i>]
AGAS:	absolventu gaitu apzināšanas sistēma
AKM:	atvērtā koordinācijas metode
ARI:	augstākā revīzijas iestāde
CAT:	pagaidu palīgīgums [<i>contrat auxiliaire temporaire</i>]
DfE:	Apvienotās Karalistes Izglītības departaments [<i>Department for Education</i>]
EMCO:	Nodarbinātības komiteja [<i>Employment Committee</i>]
EMMI:	Ungārijas Cilvēkresursu ministrija [<i>Emberi Erőforrások Minisztériuma</i>]
ENS:	Eiropas Nodarbinātības stratēģija
ERAF:	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ERP:	Eiropas Revīzijas palāta
ES:	Eiropas Savienība
ESF:	Eiropas Sociālais fonds
ESTP:	Eiropas sociālo tiesību pīlārs
GIP:	gada izaugsmes pētījums
IEFP:	Portugāles galvenā valsts iestāde nodarbinātības un profesionālās izglītības jomā [<i>Instituto do Emprego e Formação Profissional</i>]
IP:	investīciju prioritātes
ISSAI:	augstāko revīzijas iestāžu starptautiskie standarti [<i>International Standards of Supreme Audit Institutions</i>]
JNI:	Jaunatnes nodarbinātības iniciatīva
LES:	Līgums par Eiropas Savienību
LESD:	Līgums par Eiropas Savienības darbību

MTEES:	Darba, nodarbinātības un sociālās un solidaritātes ekonomikas ministrija [<i>Ministère du Travail, de l'Emploi et de l'Économie sociale et solidaire</i>]
NEET:	personas, kas nemācās, nestrādā un neapgūst arodu [<i>Not in Education, Employment or Training</i>]
PA:	Profesionālā izglītība un apmācība
pp:	procentpunkts
STEM:	zinātne, tehnoloģija, inženierzinātnes un matemātika (darba tirgus komponenti) [<i>Science, Technology, Engineering, Mathematics</i>]
VI:	vadošā iestāde
VNZ:	vienotais nodarbinātības ziņojums
VRI:	augstākā revīzijas iestāde (Apvienotā Karaliste, Malta)
VRP:	valsts reformu programma

Kontaktkomiteja ir autonoma, neatkarīga un politiski neitrāla ES dalībvalstu augstāko revīzijas iestāžu (ARI) un Eiropas Revīzijas palātas (ERP) vadītāju asambleja. Tā nodrošina forumu ar ES saistītu kopīgu interešu jautājumu apspriešanai un risināšanai.

Kontaktkomiteja apņemas veicināt dialogu un sadarbību revīzijas darbā un ar revīziju saistītos pasākumos. Tā nosaka un veicina kopēju nostāju aktuālos jautājumos par revīziju un pārskatatbildību un atbalsta savus locekļus, kā arī ES kandidātvalstu un potenciālo kandidātvalstu augstākās revīzijas iestādes.

Uzlabojot tās locekļu sadarbību, Kontaktkomiteja veicina efektīvu ārējo revīziju un pārskatatbildību Eiropas Savienībā un palīdz uzlabot ES finanšu vadību un labu pārvaldību tās iedzīvotāju labā.

Kontaktkomiteju izveidoja 1960. gadā. Tās priekšsēdētāju ieceļ reizi gadā rotācijas kārtībā no katras augstākās revīzijas iestādes. Tai nav oficiālas mītnesvietas vai sekretariāta, un administratīvo atbalstu nodrošina Eiropas Revīzijas palāta.

Informācija par Kontaktkomiteju ir pieejama www.contactcommittee.eu.

Jauniešu situācija darba tirgū, ko spēcīgi ietekmēja 2008. gadā sākušās ekonomikas un finanšu krīzes sekas, ir liela problēma Eiropas Savienībai un tās dalībvalstīm. Lai gan kopš augstākā rādītāja 2013. gadā jauniešu bezdarbs vairumā dalībvalstu ir samazinājies, tas joprojām rada nopietnas bažas: 2016. gadā 4,2 miljoni Eiropas jauniešu nevarēja atrast darbu, un to jauniešu īpatsvars, kuri saskaras ar ilgstošu bezdarbu, joprojām ir augsts.

Jauniešu nodarbinātības jautājumu risināšana ir uzdevums, kas galvenokārt jāuzņemas valstu un reģionālajām valdībām. Savukārt Eiropas Savienība atbalsta un vajadzības gadījumā papildina to centienus bezdarba samazināšanā.

Jauniešu bezdarba problēmas risināšanai paredzēto programmu pieaugošais skaits un tajā ieguldītie publiskie līdzekļi ir mudinājuši daudzu ES dalībvalstu augstākās revīzijas iestādes savās darba programmās iekļaut revīziju par šo jautājumu.

Revīzijas kompendija sākumā ir vispārīgs pārskats un skaidrojums par nodarbinātības politikas vēsturisko attīstību Eiropas Savienībā. Pēc tam ir aprakstīti daži galvenie jautājumi, kas attiecas uz jauniešu bezdarbu.

Revīzijas kompendija otrajā daļā ir apkopoti tādu izraudzītu revīziju rezultāti, kuras pēdējos 4 gados veikušas 13 dalībvalstu (Apvienotās Karalistes, Beļģijas, Bulgārijas, Francijas, Itālijas, Lietuvas, Luksemburgas, Maltas, Polijas, Portugāles, Slovākijas, Ungārijas un Vācijas) augstākās revīzijas iestādes un Eiropas Revīzijas palāta. Šajās revīzijās tika aplūkoti svarīgi izpildes jautājumu aspekti, koncentrējoties uz īstenotās nodarbinātības politikas, programmu un projektu lietderību, efektivitāti un/vai saimnieciskumu.

Šā revīzijas kompendija trešajā daļā ir detalizētas faktu lapas par izraudzītajām revīzijām, ko veikušas 13 dalībvalstu augstākās revīzijas iestādes un Eiropas Revīzijas palāta.

1. DAĻA. Nodarbinātības politikas joma

12

Juridiskais pamats un vēsturiskā attīstība

1. Kompetenci nodarbinātības un sociālās politikas jomā ES dala ar dalībvalstīm. ES kompetencē ir valstu politikas koordinēšana un uzraudzība, paraugprakses apmaiņa un likumdošana darba ņēmēju tiesību un sociālā nodrošinājuma sistēmu koordinēšanas jomā. Galvenie tiesību akti par nodarbinātības politiku Eiropas Savienībā laika gaitā ir mainījušies. Svarīgākie posmi šajā procesā ir aprakstīti nākamajā nodaļā.

ES nodarbinātības politikas juridiskais pamats

2. Nodarbinātības politikas juridiskais pamats ES līmenī ir Līguma par Eiropas Savienību (LES) 3. panta 3. punkts: “Savienība izveido iekšējo tirgu. Savienības darbība ir vērsta uz to, lai panāktu stabilu Eiropas attīstību, kuras pamatā ir līdzsvarota ekonomiskā izaugsme un cenu stabilitāte, sociālā tirgus ekonomika ar augstu konkurētspēju, **kuras mērķis ir panākt pilnīgu nodarbinātību** un sociālo attīstību (..)”.

3. Turklāt Līgumā par Eiropas Savienības darbību (LESD)¹ ir noteikts, ka “dalībvalstis un Savienība (..) izstrādā **koordinētu stratēģiju nodarbinātības jomā**, īpaši atbalstot kvalificētu, mācītu un pielāgoties spējīgu darbaspēku, kā arī darba tirgus, kas spētu reaģēt uz pārmaiņām ekonomikā” un “dalībvalstis ar savu nodarbinātības politiku veicina (..) mērķu sasniegšanu (..)”.

4. ES arī² “palīdz nodrošināt **augstu nodarbinātības līmeni**, rosinot dalībvalstu sadarbību un atbalstot, kā arī vajadzības gadījumā papildinot to rīcību”. Tāpat **nodarbinātības veicināšana** ir ES un tās dalībvalstu kopīgs mērķis sociālajā un nodarbinātības jomā³.

5. Iepriekš minētie Līgumu panti ir rezultāts ilgam attīstības procesam, kas sākās ar Romas līgumu (1957. gads). Ar Māstrihtas līgumu (1992. gads) tika ieviests Nolīgums par sociālo politiku un sociālais protokols (sociālo jautājumu nodaļa⁴), kas pievienots Līgumam. Šajā nolīgumā ir vēlreiz apstiprināti principi, kas dažus gadus pirms tam tika noteikti Kopienas Hartā par darba ņēmēju sociālajām pamattiesībām (1989. gads)⁵. Tomēr tikai ar Amsterdamas līgumu (1997. gads) augsta nodarbinātības līmeņa un sociālās aizsardzības veicināšana tika oficiāli ieviesta kā viens no Eiropas Kopienas uzdevumiem. 1. attēlā ir parādīta galveno tiesību aktu un nodarbinātības politikas iniciatīvu, it īpaši Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvas, attīstība kopš 1957. gada.

1 LESD 145. un 146. pants.

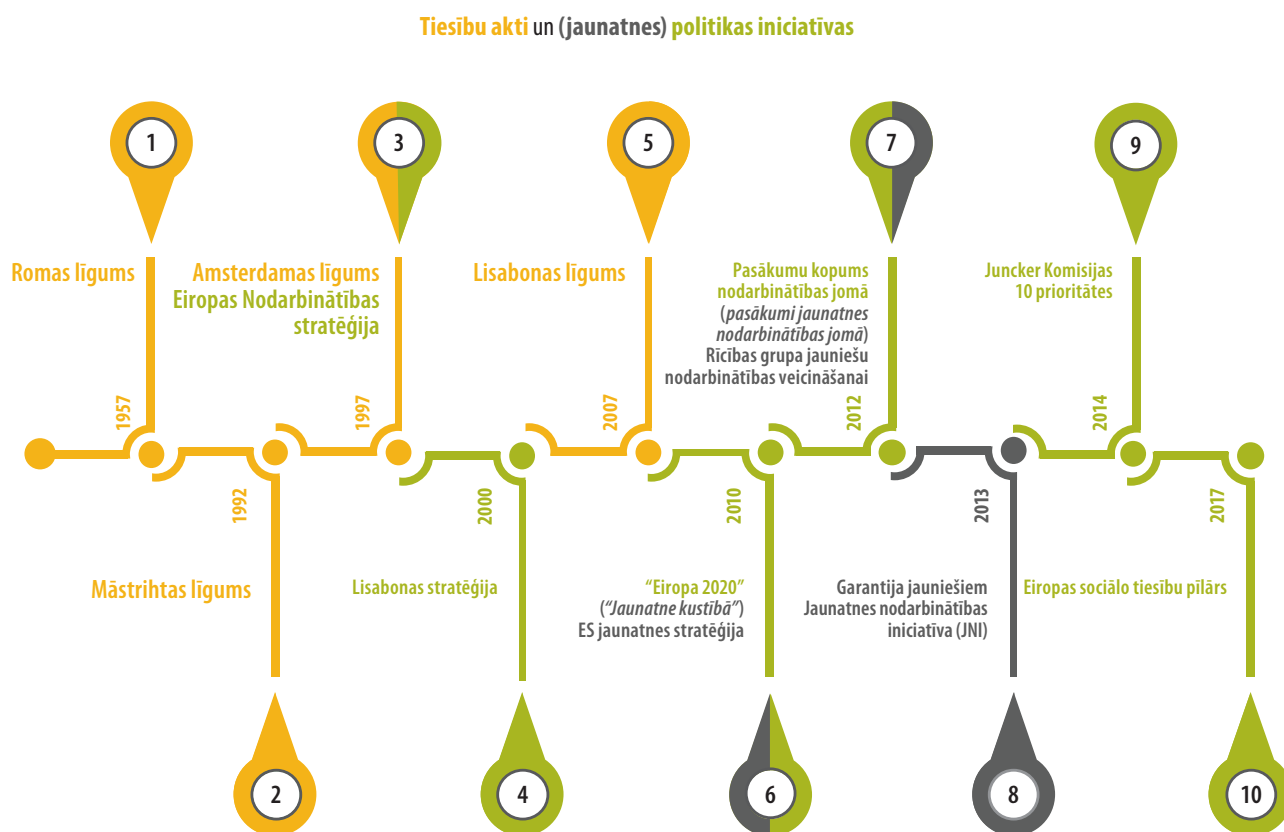
2 LESD 147. pants.

3 LESD 151. pants.

4 Protokols Nr. 14 par sociālo politiku.

5 Hartā ir atzītas šādas darba ņēmēju sociālās pamattiesības: pārvietošanās brīvība; nodarbinātība un darba samaksa; dzīves un darba apstākļu uzlabošana; sociālā aizsardzība; biedrošanās brīvība un darba koplīgumu slēgšana; profesionālā apmācība; vienlīdzīga attieksme pret vīriešiem un sievietēm; darba ņēmēju informēšana, uzklausišana un līdzdalība; veselības aizsardzība un drošība darbā; bērnu un pusaudžu aizsardzība; vecāku cilvēku tiesības; personu ar invaliditāti tiesības.

1. attēls. Galvenie tiesību akti un politikas iniciatīvas nodarbinātības jomā (1957.–2017. gads) (ERP)

Amsterdamas līgums (1997. gads) un Eiropas Nodarbinātības stratēģija

6. Ar Amsterdamas līgumu (1997. gads) tika sasniegts ļoti svarīgs posms, īstenojot ES iesaisti nodarbinātības un sociālās politikas jomā. Līgumam tika pievienota jauna sadaļa “Nodarbinātība”⁶, tādējādi ES mērķos iekļaujot augsta nodarbinātības līmeņa veicināšanu un tiesību piešķiršanu Eiropas Savienībai pieņemt pamatnostādnes un sniegt ieteikumus dalībvalstīm saskaņā ar “koordinētu stratēģiju”⁷, proti, Eiropas Nodarbinātības stratēģiju (ENS)⁸, kas balstīta uz atvērto koordinācijas metodi (AKM). Tā bija arī pirmā reize, kad Līgumos tika skaidri pieminēta cīņa pret sociālo atstumtību.

7. Šī jaunā pieeja — atvērtā koordinācijas metode — ietvēra sadarbību starp ES un dalībvalstīm, pamatojoties uz kopējām politikas pamatnostādnēm un ES līmenī noteiktiem mērķiem un tos ieviešot valstu un reģionālajā politikā. Papildinot AKM, tika izveidots periodiskas uzraudzības, novērtēšanas un salīdzinošās pārskatīšanas process, lai atbalstītu savstarpēju mācīšanos⁹. Līgums arī ietvēra noteikumu izveidot Nodarbinātības komiteju (EMCO)¹⁰ — padomdevēju komiteju, lai veicinātu nodarbinātības un darba tirgus politikas koordināciju starp dalībvalstīm.

Lisabonas stratēģija (2000. gads) un nodarbinātības integrētās pamatnostādnes

8. Lisabonas stratēģija, kas tika uzsākta 2000. gada martā, ir vēl viens solis ceļā uz to, lai atzītu nodarbinātības un sociālo jautājumu nozīmi ES izaugsmes un konkurētspējas veicināšanā un paplašinātu atvērto koordinācijas metodi, to attiecinot arī uz citām politikas jomām. Lisabonas stratēģijā tika aicināts radīt vairāk un labākas darbvietas un panākt lielāku sociālo kohēziju līdz 2010. gadam. Vieni no galvenajiem instrumentiem šā mērķa sasniegšanai bija atvērtās koordinācijas metodes paplašināšana, attiecinot to uz daudzām politikas jomām, tostarp pensijām, veselību un aprūpi, jeb tā dēvētā “**sociālā atvērtās koordinācijas metode**”, un Eiropadomes vadošās un koordinējošās lomas pastiprināšana.

9. Lisabonas stratēģija tika atjaunota 2005. gadā pēc vidusposma pārskata, koncentrējot uzmanību uz diviem pamatzdevumiem — īstenot lielāku un ilgstošu izaugsmi un palielināt darbavietu skaitu un kvalitāti¹¹. Tika ieviesta jauna pārvaldības struktūra, kas balstīta uz dalībvalstu un ES iestāžu partnerības pieeju. Ņemot vērā 2005. gadā veikto Lisabonas stratēģijas vidusposma pārskatīšanu, saskaņā ar Eiropas Nodarbinātības stratēģiju (ENS) pieņemtās **nodarbinātības pamatnostādnes** tika iekļautas **izaugsmes un nodarbinātības integrētajās pamatnostādnēs**.

6 VIII sadaļa Līguma konsolidētajā versijā (agrākā VIa sadaļa).

7 Eiropas Parlaments (2015. gads), *Social and Employment Policy: General Principles, Fact Sheets on the European Union* [Sociālā un nodarbinātības politika: vispārīgie principi, faktu lapas par Eiropas Savienību].

8 LESD 145.–150. pants.

9 Eiropas Parlaments (2016. gads), *Mainstreaming Employment and Social Indicators into Macroeconomic Surveillance* [Nodarbinātības un sociālo rādītāju iekļaušana makroekonomikas uzraudzībā].

10 LESD 150. pants.

11 COM(2005) 24, *Sadarbība izaugsmes un darbavietu attīstībai. Jauns posms Lisabonas stratēģijā*.

Lisabonas līgums (2007. gads) un stratēģija “Eiropa 2020” (2010. gads): nodarbinātības mērķis

10. Ar Lisabonas līgumu 2007. gadā tika ieviestas citas būtiskas izmaiņas ES sociālajos un nodarbinātības mērķos. Jaunā **horizontālā sociālajā klauzulā** tika uzsvērts: “Nosakot un īstenojot savu politiku un darbības, Savienība ņem vērā prasības, kas saistītas ar **augsta līmeņa nodarbinātības veicināšanu**, atbilstīgas sociālās aizsardzības nodrošināšanu, sociālās atstumtības apkarošanu, kā arī ar izglītības, mācību un cilvēku veselības aizsardzības līmeņa paaugstināšanu.”¹²

11. Trīs gadus vēlāk, 2010. gadā, **nodarbinātība** kļuva par vienu no pieciem **patmērķiem stratēģijā “Eiropa 2020”**, kas ir visaptveroša ES stratēģija gudrai, ilgtspējīgai un integrējošai izaugsmei. Šis patmērķis paredz, ka kopējais nodarbinātības līmenis vecuma grupā no 20 līdz 64 gadiem 2020. gadā sasniegs 75 %. Šis mērķis ir saistīts ar diviem citiem patmērķiem:

- sociālo iekļaušanu un nabadzības apkarošanu, lai vismaz 20 miljonus cilvēku pasargātu no iespējamās nabadzības vai sociālās atstumtības;
- izglītību, lai līdz 10 % samazinātu priekšlaicīgi mācības pārtraukušo īpatsvaru un līdz vismaz 40 % paaugstinātu to 30–34 gadus veco cilvēku īpatsvaru, kuri ieguvuši augstāko vai līdzvērtīgu izglītību.

12. Kopš 2010. gada stratēģijas “Eiropa 2020” patmērķi nodarbinātības un sociālajā jomā ir kalpojuši par ENS salīdzinošās novērtēšanas mērķiem. Eiropas Nodarbinātības stratēģiju īsteno, izmantojot **Eiropas pusgada** procesu, kas nodrošina pamatu makroekonomikas, fiskālajā, nodarbinātības un sociālajā politikā gūto panākumu koordinēšanai un uzraudzībai periodiskos ikgadējos ciklos, veicinot ciešu politikas koordinēšanu starp ES dalībvalstīm un ES iestādēm. Konkrētāk, ENS īstenošanu, ko ar savu darbu atbalsta Nodarbinātības komiteja (EMCO), var iedalīt šādos Eiropas pusgada posmos:

- **nodarbinātības pamatnostādnes** ir nodarbinātības politikas kopējās prioritātes un mērķi, ko ierosinājusi Eiropas Komisija, apstiprinājušas valstu valdības un pieņēmusi ES Padome. Pirmo reizi tās tika pieņemtas kopā ar ekonomikas politikas vispārējām pamatnostādnēm integrētā pamatnostādņu kopumā 2005. gadā un reformētas 2010. gadā, ņemot vērā stratēģiju “Eiropa 2020”;
- Eiropas Komisija sagatavo **vienoto nodarbinātības ziņojumu (VNZ)**, pamatojoties uz a) Eiropā pastāvošās nodarbinātības situācijas novērtējumu, b) nodarbinātības pamatnostādņu īstenošanu un c) galveno nodarbinātības un sociālo rādītāju kopsavilkuma novērtējumu. To publicē Eiropas Komisija un pieņem ES Padome. Tagad VNZ ir iekļauts gada izaugsmes pētījumā (GIP);
- **valsts reformu programmas (VRP)** iesniedz valstu valdības un analizē Eiropas Komisija, lai novērtētu to atbilstību stratēģijai “Eiropa 2020”. Tās balstās uz pamatnostādnēm un kalpo arī par atsauci konkrētām valstīm adresētos ieteikumos;
- pamatojoties uz VRP novērtējumu, Eiropas Komisija publicē virkni **valstu ziņojumu**, analizējot dalībvalstu sociālekonomisko politiku, un pēc tam sniedz **konkrētām valstīm adresētus ieteikumus**¹³.

12 LESD 9. pants.

13 Sk. <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=101&langId=lv>.

13. Ar stratēģiju "Eiropa 2020" tika ierosināts arī izveidot septiņas pamatiniciatīvas. Trīs no tām attiecas uz nodarbinātības un sociālo lietu jomu:

- **Jaunu prasmju un darba vietu programma**, kuras mērķis ir pārskatīt elastdrošības politiku, lai darba tirgus darbotos labāk, palīdzot cilvēkiem attīstīt nākotnē vajadzīgās prasmes un uzlabojot darba kvalitāti un darba apstākļus;
- **"Jaunatne kustībā"** veicina labāku izglītību un apmācību, palīdz jauniešiem studēt ārzemēs un atrast darbu;
- **Eiropas platforma cīņai pret nabadzību un sociālo atstumtību** palīdz izplatīt paraugpraksi un nodrošina finansējumu, lai atbalstītu sociālo iekļaušanu un apkarotu diskrimināciju.

14. Eiropas Komisija 2012. gadā pieņēma **pasākumu kopumu nodarbinātības jomā**¹⁴ — vairākus politikas dokumentus, kuros aplūkots, kā ES nodarbinātības politika, atbalstot gudru, ilgtspējīgu un integrējošu izaugsmi, ir saistīta ar vairākām citām politikas jomām. Tajā ir apzinātas ES nozares ar nodarbinātības ziņā lielāko izaugsmes potenciālu un efektīvākie veidi, kā ES dalībvalstis varētu radīt vairāk darbvietu. Tajā ir ierosināti pasākumi, lai atbalstītu darbvietu radīšanu, atjaunotu darba tirgus dinamiku un uzlabotu ES pārvaldību. Nodarbinātības pasākumu kopumā ir ietverti arī **pasākumi jaunatnes nodarbinātības jomā**.

15. Jaunā J.-C. Juncker Komisija 2014. gadā noteica **desmit politikas prioritātes**, kas kalpos par politisko mandātu Eiropas Komisijas piecu gadu pilnvaru termiņā. Politisko pamatnostādņu pirmā prioritāte ir **"Jauns stimulants nodarbinātībai, izaugsmei un ieguldījumiem"**, un tā ietver arī Investīciju plānu Eiropai¹⁵.

16. Nesen 2017. gada novembrī notikušajā sociālajā samītā Eiropas Parlaments, Padome un Eiropas Komisija puda kopīgu apņemšanos attiecībā uz Eiropas sociālo tiesību pilāru (**ESTP**)¹⁶, par ko pirmo reizi 2015. gada uzrunā par stāvokli Savienībā paziņoja Komisijas priekšsēdētājs J.-C. Juncker un 2017. gada aprīlī sniedza paziņojumu Eiropas Komisija. ESTP ietver 20 pamatprincipus un tiesības, kas strukturētas trijās kategorijās: vienlīdzīgas iespējas un piekļuve darba tirgum, taisnīgi darba apstākļi un sociālā aizsardzība un iekļaušana. Sociālajam pilāram ir pievienots sociālo rezultātu pārskats, kas paredzēts progresu uzraudzībai.

14 COM(2012) 173 final.

15 Sk. https://ec.europa.eu/commission/priorities/jobs-growth-and-investment/investment-plan_lv.

16 COM(2017) 250.

ES politika un pasākumi jaunatnes nodarbinātības jomā

17. ES pilnvaras un rīcības brīvība jaunatnes nodarbinātības jomā ir tādas pašas kā iepriekš aprakstīts attiecībā uz pieaugušajiem. Tomēr tās papildina plašāka ES jaunatnes stratēģija. ES atbalsta jauniešu nodarbinātību, nodarbināmību un sociālo iekļaušanu, it īpaši saskaņā ar tās programmu nodarbinātībai, izaugsmei un ieguldījumiem, stratēģiju “Eiropa 2020” un tādiem ES fondiem kā “Erasmus+”, Eiropas Sociālais fonds (ESF) un Jaunatnes nodarbinātības iniciatīva¹⁷.

ES jaunatnes stratēģija (2010. gads)

18. ES jaunatnes stratēģijā, ko apstiprinājuši ES ministri, ir izklāstīta sadarbības sistēma saskaņā ar LESD 6. un 165. pantu, aptverot 2010.–2018. gadu. Tai ir divi galvenie mērķi:

- visiem jauniešiem radīt vairāk vienlīdzīgu iespēju izglītībā un darba tirgū;
- mudināt jauniešus aktīvi piedalīties sabiedriskajā dzīvē¹⁸.

19. ES jaunatnes politikā īpašs uzsvars ir likts uz visu jauniešu sociālās iekļaušanas pastiprināšanu, plašāku līdzdalību demokrātiskajā un sabiedriskajā dzīvē un vieglāku pāreju uz iekļaušanos pieaugušo dzīvē, īpašu uzmanību pievēršot integrācijai darba tirgū¹⁹. Mērķi tiek sasniegti, izmantojot divējādu pieeju, kas ietver:

- **īpašas jaunatnes iniciatīvas**, kas paredzētas jauniešiem, lai veicinātu neformālo mācīšanos, līdzdalību, brīvprātīgo darbu, darbu ar jaunatni, mobilitāti un informēšanu, un
- **starpnozarū iniciatīvu integrēšanu**, lai nodrošinātu, ka, izstrādājot, īstenojot un novērtējot politiku un rīcību citās jomās ar būtisku ietekmi uz jauniešiem, tādās kā izglītība, nodarbinātība vai veselība un labklājība, tiek ņemti vērā ar jaunatni saistīti jautājumi.

20. ES jaunatnes stratēģijā ir ierosinātas iniciatīvas astoņās jomās, arī nodarbinātībā un uzņēmējdarbībā. Dalībvalstis uzņemas galveno atbildību par savu politiku nodarbinātības, izglītības, apmācības un jaunatnes jomā, bet Eiropas Savienības uzdevums ir atbalstīt dalībvalstu centienus, ko tā dara jau daudzus gadus²⁰. Stratēģiju īsteno ES dalībvalstis ar Eiropas Komisijas atbalstu.

17 Sk. <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1176&langId=lv>.

18 Sk. https://ec.europa.eu/youth/policy/youth-strategy_en.

19 Eiropas Komisija (2015. gads), [EU Youth Report 2015](#) [ES ziņojums par jauniešiem, 2015. gads].

20 COM(2016) 640 final.

Pamatiniciatīva “Jaunatne kustībā” (2010. gads)

21. Stratēģijas “Eiropa 2020” gudrai, ilgtspējīgai un integrējošai izaugsmei pamatiniciatīva “**Jaunatne kustībā**” ietver visaptverošu izglītības un nodarbinātības pasākumu kopumu jauniešiem, tostarp **Jaunatnes iespēju iniciatīvu**²¹ (2011. gads) un programmu “**Tava pirmā EURES darbavieta**”²². Pamatiniciatīvas galvenie mērķi ir uzlabot jauniešu izglītības līmeni un nodarbināmību, samazināt jauniešu bezdarbu un paaugstināt jauniešu nodarbinātības līmeni.

22. **Jaunatnes iespēju iniciatīva**, ko Eiropas Komisija pieņēma 2011. gadā, bija īpaši paredzēta jauniešiem, kuri nemācās, nestrādā un neapgūst arodu, un tās mērķis bija apvienot dalībvalstu un ES rīcību atbilstoši prioritātēm, kas noteiktas:

- stratēģijā “Eiropa 2020”;
- ES Padomes 2011. gada jūnija secinājumos par jaunatnes nodarbinātību²³ un
- ES Padomes ieteikumā par politiku, lai mazinātu mācību priekšlaicīgu pārtraukšanu²⁴.

23. “**Tava pirmā EURES darbavieta**” ir konkrētai mērķauditorijai paredzēta mobilitātes shēma. Tās mērķis ir aizpildīt brīvās darbvietas noteiktās nozarēs, profesijās, valstīs vai valstu grupās un atbalstīt konkrētas darba ņēmēju grupas ar noslieci uz mobilitāti, piemēram, jauniešus. Šī shēma, ko īsteno valstu nodarbinātības dienesti, ir pieejama jauniem kandidātiem (vecumā līdz 35 gadiem) un darba devējiem no ES-28 valstīm, Norvēģijas un Islandes, un tās mērķis ir atrast viņiem darbu, prakses vai mācekļa vietu citā dalībvalstī.

21 COM(2011) 933 galīgā redakcija.

22 Sk. <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=993&langId=lv>.

23 Padomes 2011. gada 20. jūnija secinājumi 11 838/11 par jaunatnes nodarbinātības veicināšanu.

24 OVC 191 (2011).

Pasākumu kopums jaunatnes nodarbinātības jomā un rīcības grupa jauniešu nodarbinātības veicināšanai (2012. gads)

24. ES Padome 2012. gada decembrī lielākajai daļai ES dalībvalstu sniedza konkrētus ieteikumus par to, kā cīnīties pret jauniešu bezdarbu. Tajā pašā gadā Eiropas Komisija ierosināja **pasākumu kopumu jaunatnes nodarbinātības jomā** — virkni pasākumu, kas paredzēti, lai palīdzētu dalībvalstīm risināt tieši jauniešu bezdarba un sociālās atstumtības problēmu, ņemot vērā pastāvīgi augsto jauniešu bezdarba līmeni. Šie pasākumi ietvēra:

- **garantiju jauniešiem** (2013. gada aprīlis) — visu dalībvalstu apņemšanos nodrošināt, ka visi jaunieši vecumā līdz 25 gadiem saņem:
 - kvalitatīvu darba piedāvājumu,
 - turpmāku izglītību,
 - mācekļa praksi
 - vai stažēšanos

četros mēnešos pēc kļūšanas par bezdarbnieku vai formālās izglītības beigšanas. Garantija ir balstīta uz Padomes ieteikumu, kas pēc Eiropas Komisijas priekšlikuma tika pieņemts 2013. gada aprīlī;

- **Eiropas Māceklību aliansi** (2013. gada jūlijs), kurā apvienojušās valstu iestādes, uzņēmumi, sociālie partneri un profesionālās izglītības un apmācības (PIA) sniedzēji, jauniešu pārstāvji un citi svarīgi dalībnieki, lai veicinātu mācekļības shēmas un iniciatīvas visā Eiropā. Kopējais mērķis ir stiprināt mācekļību kvalitāti, piedāvājumu un tēlu Eiropā. Nesen arī mācekļību mobilitāte tika atzīta par svarīgu jautājumu;
- **stažēšanās kvalitātes sistēmu** (2014. gada marts) saskaņā ar Padomes ieteikumu, kurā ierosinātas pamatnostādnes attiecībā uz stažēšanos ārpus formālās izglītības, lai nodrošinātu augstas kvalitātes mācību saturu un taisnīgus darba apstākļus.

25. Vēl 2012. gadā Eiropas Komisija kopā ar astoņām dalībvalstīm, kurās jauniešu bezdarba līmenis tolaik bija visaugstākais, izveidoja **rīcības grupas jauniešu nodarbinātības veicināšanai**²⁵, kurās darbojās valstu eksperti un ES ierēdņi, apzinot pasākumus, ar kuru palīdzību varētu izmantot ES finansējumu (tostarp ESF finansējumu), kas vēl bija pieejams 2007.–2013. gada plānošanas periodā, lai uzlabotu darba iespējas jauniešiem mazos un vidējos uzņēmumos.

Jaunatnes nodarbinātības iniciatīva (2013. gads)

26. Jaunatnes nodarbinātības iniciatīva (JNI) nodrošina finansiālu atbalstu, lai īstenotu pasākumu kopumu jaunatnes nodarbinātības jomā un it īpaši garantijas jauniešiem shēmu. JNI **papildina** citus pasākumus, kas veikti valsts līmenī, it īpaši ar ESF atbalstu. JNI pasākumu mērķauditorija ir tieši jaunieši. Iniciatīva atbalsta tikai tos jauniešus, kuri nemācās, nestrādā un neapgūst arodu (*NEET*), tostarp ilgstoši nenodarbinātus jauniešus vai tos, kas nav reģistrējušies kā darba meklētāji reģionos, kur jauniešu bezdarba līmenis pārsniedz 25 %.

27. **JNI kopējais budžets** (visām atbilstīgajām ES dalībvalstīm) 2014.–2020. gada periodam ir 6,4 miljardi EUR (3,2 miljardi EUR — no jaunatnes nodarbinātībai īpaši atvēlētas budžeta pozīcijas, 3,2 miljardi EUR — no ESF). ESF ieguldījumu papildina atbilstīgo dalībvalstu pašu finansiālie līdzekļi. 2016. gada 14. septembrī Eiropas Komisija ierosināja JNI budžetu palielināt²⁶. Šim nolūkam 2017.–2020. gada periodā iniciatīvai ir jāpiešķir papildu 1,2 miljardi EUR, no kuriem 233 miljoni EUR ir iekļauti 2018. gada budžeta projektā²⁷ un 500 miljoni EUR — 2017. gada budžeta grozījumos²⁸.

Jaunākie dokumenti (2013.–2017. gads)

28. Vēl 2013. gadā Eiropas Komisija sniedza paziņojumu²⁹, kurā izklāstīts, kādi pasākumi ir nekavējoties jāveic, lai jaunieši atkal varētu strādāt, apgūt izglītību vai saņemt apmācību. Tā mērķis ir paātrināt garantijas jauniešiem shēmu īstenošanu, ar ESF starpniecību vairāk ieguldīt jaunatnē, intensīvāk īstenojot Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvu tās sākumposmā, atbalstīt darbaspēka mobilitāti Eiropas Savienībā, izmantojot *EURES*³⁰, un izstrādāt ES līmeņa instrumentus, lai palīdzētu ES dalībvalstīm un uzņēmumiem pieņemt darbā jauniešus.

29. Eiropas Komisija 2016. gada 7. decembra paziņojumā³¹ "*Ieguldījums Eiropas jaunatnē*" ierosināja pastiprināt pasākumus jauniešu atbalstam, īstenojot jauniešiem paredzētu pasākumu kopumu, kas ietver trīs darbības jomas:

- labākas iespējas piekļūt nodarbinātībai;
- labākas iespējas izglītībā un apmācībā
- labākas iespējas solidaritātei, mācību mobilitātei un līdzdalībai.

26 COM(2016) 603 final.

27 Sk. http://ec.europa.eu/budget/biblio/documents/2018/2018_en.cfm#draft_budget01.

28 COM(2017) 222.

29 COM(2013) 447.

30 EURES ir ES darbvieta mobilitātes portāls. Tā mērķis ir sniegt informāciju, ieteikumus un darbā pieņemšanas/iekārtošanas (darba piemeklēšanas) pakalpojumus darba ņēmējiem un darba devējiem, kā arī jebkuram iedzīvotājam, kurš vēlas izmantot personu brīvas pārvietošanās sniegtās priekšrocības. Sk. <https://ec.europa.eu/eures/public/lv/homepage>.

31 COM(2016) 940 final.

30. Saskaņā ar šo pasākumu kopumu Eiropas Komisija uzsāka Eiropas Solidaritātes korpusu³² un iesniedza vēl vienu paziņojumu par izglītības uzlabošanu un modernizēšanu³³.

Jaunieši: darba tirgus statistika (2008.–2016. gads)

31. Jauniešu situācija darba tirgū, ko spēcīgi ietekmēja 2008. gadā sākušās ekonomikas krīzes sekas, ir liela problēma Eiropas Savienībai. Šī krīze īpaši smagi skāra jauniešus. Tā palielināja plaisu starp tiem, kuriem ir vairāk iespēju, un tiem, kuriem to ir mazāk. Daži jaunieši aizvien vairāk tiek izstumti no sociālās un sabiedriskās dzīves un pakļauti norobežošanās, marginalizācijas vai pat radikalizācijas riskam³⁴.

32. Daudziem jauniešiem ir grūti atrast labu darbu, un šī problēma būtiski apgrūtina viņu ceļu uz patstāvību. Lai gan kopš augstākā rādītāja 2013. gadā jauniešu bezdarbs vairumā dalībvalstu ir samazinājies, tas joprojām rada nopietnas bažas: 2016. gadā 4,2 miljoni Eiropas jauniešu nevarēja atrast darbu, un to jauniešu īpatsvars, kuri saskaras ar ilgstošu bezdarbu, joprojām ir augsts.

Jauniešu bezdarba līmenis

33. Jauniešu bezdarba līmeni aprēķina kā gados jauno bezdarbnieku skaita attiecību pret ekonomiski aktīvo jauniešu skaitu (sk. 2. attēlu).

2. attēls. Jauniešu bezdarba līmeņa skaidrojums (ERP)

Jauniešu bezdarba līmenis: bezdarbnieki/ekonomiski aktīvie iedzīvotāji (nodarbinātie + nenodarbinātie)

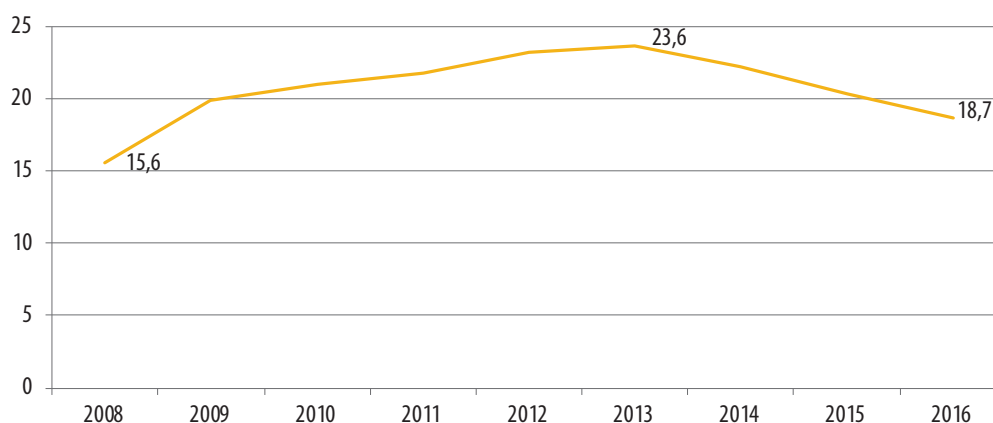
32 COM(2016) 942 final.

33 COM(2016) 941 final.

34 Eiropas Komisija (2015. gads), [EU Youth Report 2015](#) [ES ziņojums par jauniešiem, 2015. gads].

34. Jauniešu bezdarba līmenis³⁵ (vecuma grupā no 15 līdz 24 gadiem) 2016. gadā bija 18,7 %, kas ir par 4,9 procentpunktiem (pp) mazāk nekā 2013. gadā sasniegtais maksimālais līmenis (23,6 %; sk. 3. attēlu). Kopš 2013. gada, kad jauniešu bezdarba līmenis sasniedza augstāko rādītāju ES-28 un lielākajā daļā ES dalībvalstu, situācija ir šķietami uzlabojusies.

3. attēls. Jauniešu bezdarbs ES-28 (no 15 līdz 24 gadiem), 2008.–2016. gads (avots: Eurostat, yth_empl_100)

35. Lai gan ir uzlabošanās pazīmes, jauniešu bezdarba līmenis joprojām ir ļoti augsts. Turklāt jauniešu bezdarbs joprojām vairāk nekā divas reizes pārsniedz kopējo bezdarba līmeni, kas 2016. gadā ES-28 valstīs bija 7,5 %.

36. Lielākais uzlabojums procentpunktos laikposmā no 2013. līdz 2016. gadam tika reģistrēts Horvātijā (-18,7 pp), Ungārijā (-13,7 pp) un Slovākijā (-11,5 pp). 2016. gadā Grieķija joprojām bija dalībvalsts ar augstāko jauniešu bezdarba līmeni (47,3 %), lai gan tai bija 11 pp samazinājums, salīdzinot ar augstāko rādītāju (58,3 %) 2013. gadā. Spānija (44,4 %) un Itālija (37,8 %) ir dalībvalstis ar nākamo augstāko jauniešu bezdarba līmeni.

37. Absolūtos skaitļos ES līmenī 2016. gadā bija par 1,4 miljoniem mazāk gadus jaunu bezdarbnieku nekā 2013. gadā (samazinājums no 5,6 miljoniem līdz 4,2 miljoniem³⁶).

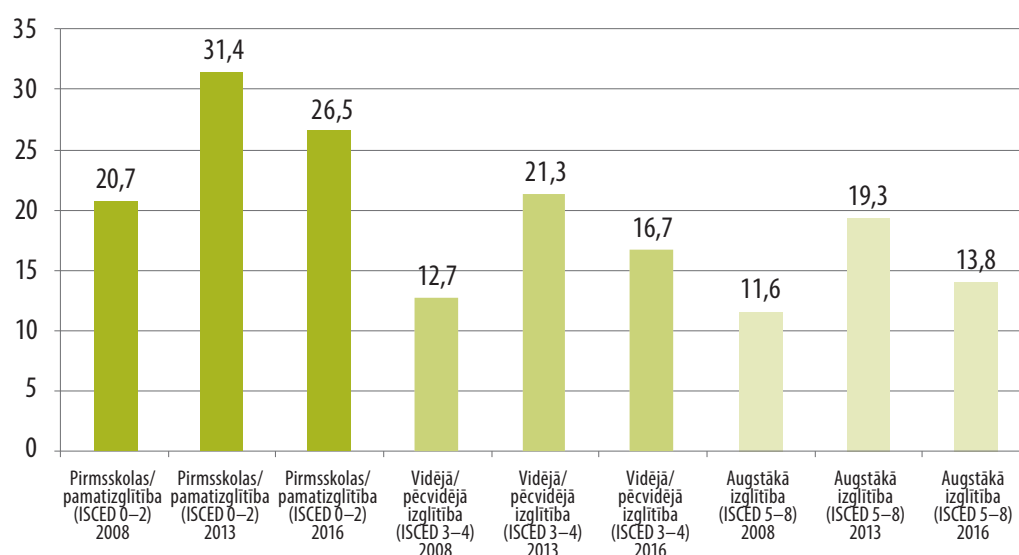
35 Bezdarba līmenis noteiktā vecuma grupā ir attiecīgā vecuma bezdarbnieku procentuālā daļa no kopējā darbaspēka (nodarbinātie un nenodarbinātie). Saskaņā ar SDO pamatnostādņēm Eurostat definē bezdarbnieku kā personu vecumā no 15 līdz 74 gadiem (vai no 16 līdz 74 gadiem Spānijā, Itālijā, Apvienotajā Karalistē, Islandē un Norvēģijā), kas a) pārskata nedēļas laikā ir bez darba, b) nākamo divu nedēļu laikā var sākt strādāt (vai ir jau atradusi darbu, ko uzsāks nākamo triju mēnešu laikā) un c) kādu laiku iepriekšējo četru nedēļu periodā ir aktīvi meklējusi darbu.

36 Avots: Eurostat, kods [une_rt_a].

Jauniešu bezdarbs atkarībā no izglītības līmeņa

38. Izglītības līmenis ir svarīgs faktors jauniešu turpmākajā darba dzīvē. 4. attēlā ir redzams — jo augstāks izglītības līmenis, jo zemāks reģistrētais jauniešu bezdarbs. Jauniešiem ar zemu izglītības līmeni bezdarba rādītājs (26,5 %) ir divas reizes lielāks nekā tiem, kuriem ir augstākā izglītība (13,8 %). Līdzīgu atšķirību (10 pp) var konstatēt arī attiecībā uz jauniešiem ar pēcvidejo izglītību.

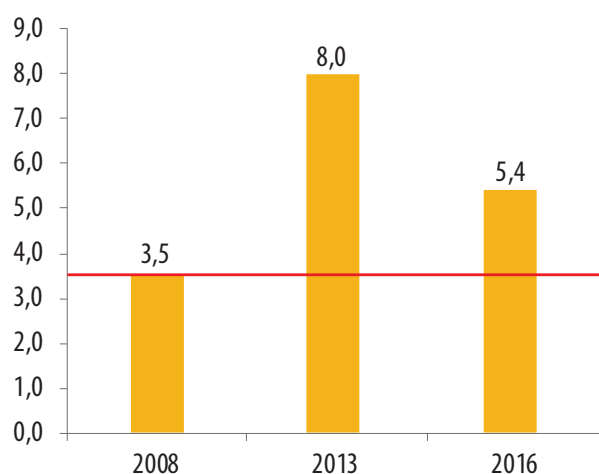
4. attēls. Jauniešu bezdarbs ES-28 atkarībā no izglītības līmeņa, 2008.–2016. gads (avots: Eurostat, yth_empl_090)

39. Salīdzinot situāciju 2013. un 2016. gadā, visās trīs grupās var konstatēt uzlabojumu (-5 pp). Tomēr visos izglītības līmeņos jauniešu bezdarbs 2016. gadā joprojām ir augstāks par 2008. gadā reģistrēto. Tas nozīmē, ka jauniešu bezdarbs vēl nav atgriezies pirmskrīzes līmenī. Turklāt dati rāda, ka arī jaunieši ar augstāko izglītību ekonomikas krīzes laikā saskārās ar aizvien lielākām grūtībām atrast darbu. Papildus tam ekonomikas krīze radīja būtisku problēmu gados jauniem absolventiem daudzās valstīs, jo, ņemot vērā darba tirgū pieejamās iespējas, viņu kvalifikācija bieži vien bija pārāk augsta³⁷.

Ilgstošs jauniešu bezdarbs

5. attēls. Ilgstoša jauniešu bezdarba līmenis ES-28, 2008.–2016. gads (avots: Eurostat, yth_empl_120)

40. Gados jauno bezdarbnieku situācija kļūst vēl sarežģītāka, ja viņi ilgstoši nevar atrast darbu. Ilgstoša bezdarba periodi³⁸ būtiski ietekmē jauniešu turpmāko nodarbinātību: jo ilgāk jaunietis ir bez darba, jo grūtāk viņam iekļūt darba tirgū.

41. Kopš finanšu un ekonomikas krīzes sākuma 2008. gadā ilgstoša jauniešu bezdarba (12 mēnešus vai ilgāk) līmenis ES-28 ir pieaudzis par 1,9 pp (no 3,5 % 2008. gadā līdz 5,4 % 2016. gadā). Augstākais līmenis tika reģistrēts 2013. gadā (8 %). Kopš tā laika ir vērojama pozitīva tendence (-2,6 pp), tomēr ilgstoša jauniešu bezdarba līmenis joprojām ir daudz augstāks nekā pirms krīzes (5. attēls).

42. Divas dalībvalstis ar augstāko ilgstoša jauniešu bezdarba līmeni 2016. gadā bija Grieķija (25,1 %) un Itālija (19,4 %). Tajās tika reģistrēts arī lielākais pieaugums no 2008. līdz 2013. gadam — 17,3 pp Grieķijai un 11,3 pp Itālijai. Pārējās trijās valstīs, kur ilgstoša jauniešu bezdarba līmenis 2013. gadā pārsniedza 20 % (Spānijā, Horvātijā un Slovēnijā), situācija 2016. gadā bija būtiski uzlabojusies.

38 Ilgstoša bezdarba līmenis norāda uz 12 mēnešus vai ilgāk nenodarbinātu cilvēku daļu no visu bezdarbnieku kopējā skaita darba tirgū.

Gados jauno bezdarbnieku procentuālā daļa no jauniešu kopējā skaita (jauniešu bezdarba koeficients)

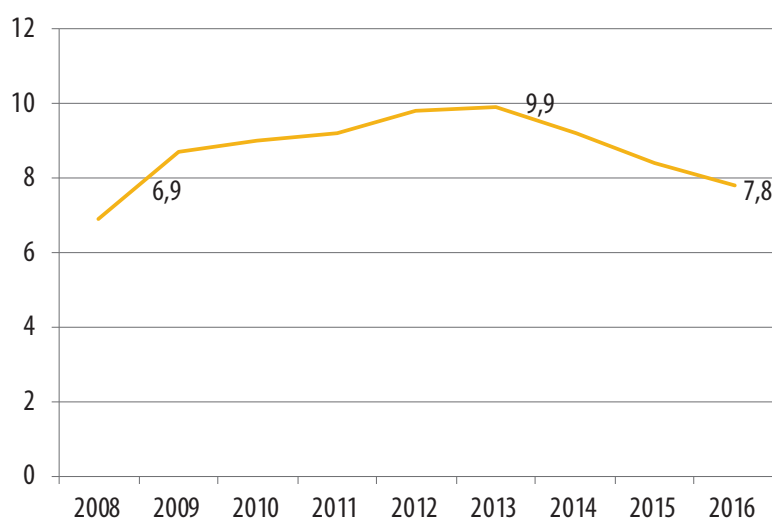
43. Liels skaits jauniešu nav ekonomiski aktīvi iedzīvotāji, ko izmanto par atsauci, aprēķinot jauniešu bezdarba līmeni (sk. 6. attēlu). Daudzi jaunieši vēl ir pilna laika studenti, kas nestrādā un darbu nemeklē. Aprēķinot jauniešu bezdarba koeficientu, ņem vērā arī šo jauniešu grupu, un koeficientu izsaka kā gados jauno bezdarbnieku procentuālo daļu no jauniešu kopējā skaita (nodarbinātās, nenodarbinātās un ekonomiski neaktīvās personas)³⁹.

6. attēls. Jauniešu bezdarba koeficienta skaidrojums

Jauniešu bezdarba koeficients: bezdarbnieki/visi jaunieši

7. attēls. Jauniešu bezdarba koeficients ES-28, 2008.–2016. gads (avots: Eurostat, yth_empl_140)

39 Sīkāks skaidrojums ir sniegts Eurostat publikācijā "Bezdarba statistika": http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Unemployment_statistics.

44. Jauniešu bezdarba koeficients 2016. gadā bija 7,8 %, t. i., par 0,9 pp augstāks nekā 2008. gadā (6,9 %), bet par 2,1 pp zemāks nekā 2013. gadā, kad tika sasniegts maksimālais līmenis (9,9 %; sk. 7. attēlu). Analīze dalībvalstu līmenī atklāj, cik ļoti atšķiras situācija dažādās valstīs visā Eiropā.

45. Dalībvalstis ar augstāko jauniešu bezdarba koeficientu 2016. gadā bija Spānija (14,7 %), Grieķija (11,7 %) un Horvātija (11,6 %). Pavisam 14 dalībvalstīs jauniešu bezdarba koeficients no 2008. līdz 2016. gadam paaugstinājās par vismaz 1 procentpunktu. Turpretī Apvienotajā Karalistē (-1,7 pp) un Vācijā (-2 pp) tajā pašā periodā tika reģistrēts samazinājums.

46. Salīdzinot bezdarba līmeņus un koeficientus, ir redzams, ka ļoti smaga situācija ir jauniešiem Grieķijā, Spānijā, Itālijā un Kīprā. Gados jaunie bezdarbnieki šajās valstīs veido salīdzinoši lielu daļu gan no kopējā darbaspēka, gan arī no iedzīvotājiem vecumā no 15 līdz 24 gadiem.

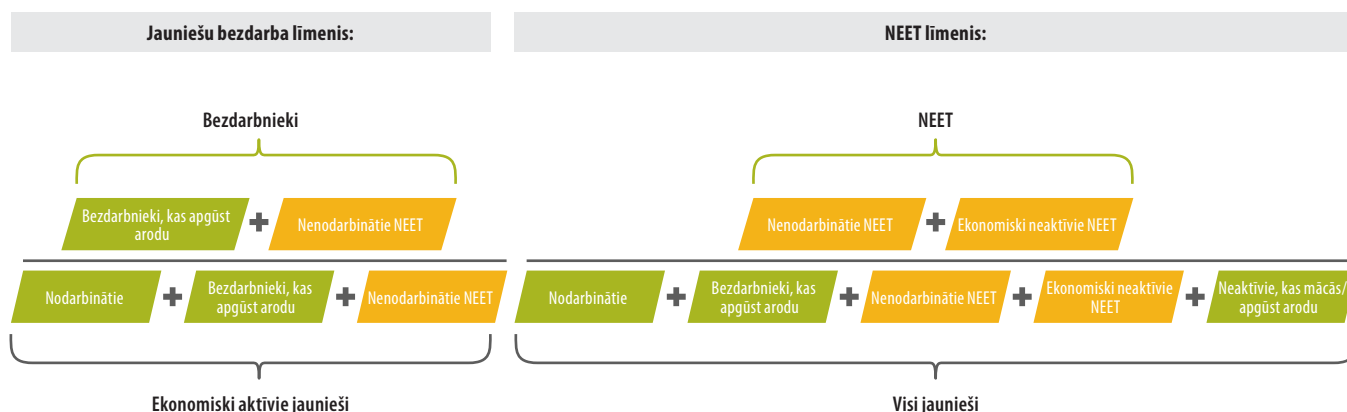
NEET līmenis

47. Līdztekus gados jauniem bezdarbniekiem (t. i., tiem, kuri ir gatavi sākt strādāt un aktīvi meklē darbu) ir vēl viena liela un būtiska jauniešu grupa, kuriem ir zemāka motivācija būt proaktīviem, tāpēc viņiem ir vēl grūtāk iekļūt darba tirgū. Tie ir ekonomiski neaktīvi jaunieši, kas nemācās un neapgūst arodu un kurus sauc par ekonomiski neaktīvajiem *NEET*. Abas grupas kopā ("bezdarbnieki" un "ekonomiski neaktīvie" *NEET*) vecumā no 15 līdz 24 gadiem veido īpašu iedzīvotāju daļu — *NEET*⁴⁰. *NEET* līmenis norāda uz to jauniešu, kuri nemācās, nestrādā un neapgūst arodu, procentuālo daļu no jauniešu kopējā skaita, tāpat kā tas ir, aprēķinot jauniešu bezdarba koeficientu.

48. Galvenā atšķirība no jauniešu bezdarba līmeņa ir tā, ka, nosakot *NEET* līmeni, ņem vērā arī ekonomiski neaktīvo jauniešu lielo kategoriju. Tāpēc *NEET* līmenis procentuālā izteiksmē ir zemāks par jauniešu bezdarba līmeni, bet absolūtos skaitļos *NEET* skaits ir lielāks par bezdarbnieku skaitu.

40 Sk. ERP īpašo ziņojumu Nr. 5/2017. "Jauniešu bezdarbs: vai ES politikas virzieniem ir bijusi nozīme? Garantijas jauniešiem shēmas un Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvas novērtējums".

8. attēls. Jauniešu bezdarba un *NEET* līmeņa salīdzinājums

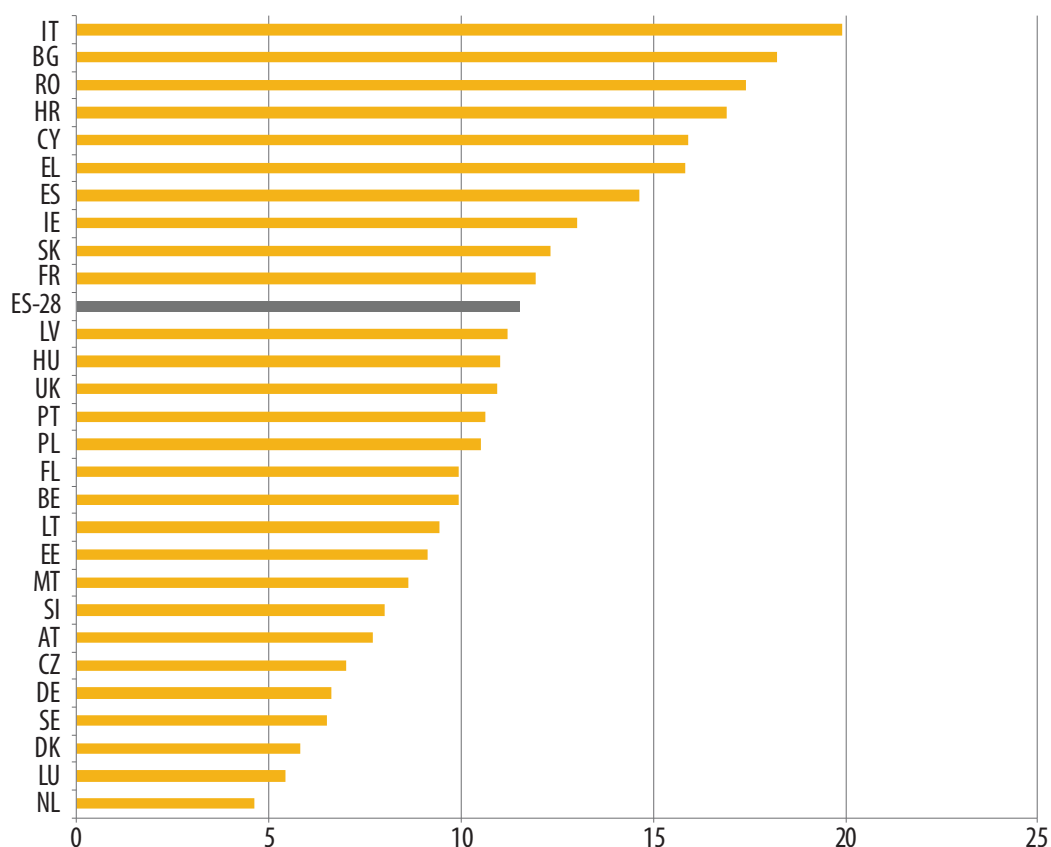

Avots: Eiropas Revīzijas palāta.

49. No 2008. līdz 2013. gadam *NEET* līmenis ES-28 paaugstinājās par 2,1 pp līdz 13 %. Pēc tam tas samazinājās par 1,5 pp līdz 11,5 % 2016. gadā. Situācija dalībvalstu līmenī atšķiras. Kā parādīts 9. attēlā, *NEET* līmenis 10 dalībvalstīs 2016. gadā bija augstāks par vidējo līmeni ES-28. Dalībvalstis ar augstāko *NEET* līmeni 2016. gadā bija Itālija (19,9 %), Bulgārija (18,2 %) un Rumānija (17,4 %).

50. Salīdzinot situāciju 2008. un 2016. gadā, lielākais pieaugums tika reģistrēts Kiprā (+6 pp), Rumānijā (+5,8 pp) un Horvātijā (+5,3 pp).

9. attēls. *NEET* līmenis dalībvalstīs 2016. gadā (avots: *Eurostat*, yth_empl_150)

51. Pagrieziena punkts bija 2013. gadā, kad gandrīz visas dalībvalstis sasniedza maksimālo *NEET* līmeni, bet pēc tam to situācija lēnām sāka uzlaboties.

52. Tomēr 2016. gadā tikai astoņās dalībvalstīs (Apvienotajā Karalistē, Beļģijā, Dānijā, Īrijā, Latvijā, Luksemburgā, Ungārijā un Zviedrijā) *NEET* līmenis bija zemāks nekā 2008. gadā.

Jauniešu nodarbinātības līmenis

53. Līdz šim aplūkotie rādītāji sniedz pārskatu par gados jauniem bezdarbniekiem vai ekonomiski neaktīviem iedzīvotājiem, bet jauniešu nodarbinātības rādītājs palīdz saprast, vai pieaug to jauniešu īpatsvars, kuriem ir darbs. Jauniešu nodarbinātības līmeni aprēķina kā nodarbināto jauniešu procentuālo daļu no jauniešu kopējā skaita (sk. 10. attēlu).

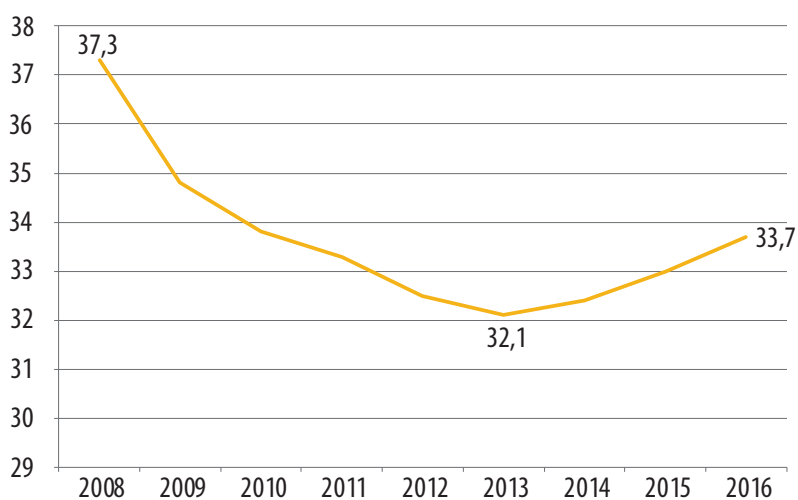
10. attēls. Jauniešu nodarbinātības līmeņa skaidrojums

Jauniešu nodarbinātības līmenis: nodarbinātie/visi jaunieši

54. ES-28 līmenī, pat ja kopš 2013. gada ir reģistrēts neliels uzlabojums, starpība starp 2008. un 2016. gadu joprojām ir negatīva. Ja 2008. gadā jauniešu nodarbinātības līmenis bija 37,3 %, 2016. gadā tas bija par 3,6 pp zemāks (33,7 %; sk. 11. attēlu).

11. attēls. Jauniešu nodarbinātības līmenis, 2008.–2016. gads (avots: Eurostat, yth_empl_020)

55. Situācija dalībvalstu līmenī atkal būtiski atšķirās: kaut arī 9 dalībvalstīs (Dānijā, Vācijā, Igaunijā, Maltā, Nīderlandē, Austrijā, Somijā, Zviedrijā un Apvienotajā Karalistē) jauniešu nodarbinātības līmenis pārsniedza ES-28 vidējo rādītāju, lielākajā daļā dalībvalstu (pārējās 19) šis līmenis bija zemāks par vidējo.

56. Četrās dalībvalstīs (Bulgārijā, Grieķijā, Spānijā un Itālijā) jauniešu nodarbinātības līmenis ir zemāks par 20 %, kas nozīmē, ka tikai katrs piektais jauniešs vai vēl mazāk jauniešu ir nodarbināti.

57. Tikai septiņas dalībvalstis, proti, Čehijas Republika, Igaunija, Lietuva, Luksemburga, Ungārija, Polija un Zviedrija, 2016. gadā bija labākā situācijā nekā 2008. gadā.

58. Vairākās dalībvalstīs situāciju vēl vairāk sarežģī pagaidu līgumu⁴¹, kas noslēgti ar gados jauniem darba ņēmējiem, augstais īpatsvars. Pagaidu līgumi ir svarīgs solis ceļā no izglītības uz darba tirgu. Tomēr jauniešu salīdzinoši augstais pagaidu nodarbinātības līmenis var tikt uzskatīts arī par karjeras nestabilitātes rādītāju⁴².

59. ES-28 līmenī gados jauno pagaidu darbinieku īpatsvars bija 43,8 % no darbinieku kopējā skaita. 10 dalībvalstīs pagaidu darbā iesaistīto jauniešu īpatsvars bija vēl augstāks. Šīs valstis ir Vācija, Spānija, Francija, Itālija, Horvātija, Nīderlande, Polija, Portugāle, Slovēnija un Zviedrija.

41 Pagaidu līgums ir uz noteiktu laiku noslēgts līgums, kas beidzas, kad tiek izpildīti noteikti objektīvi kritēriji, tādi kā uzdevuma pabeigšana vai uz laiku aizstāta darbinieka atgriešanās darbā (Eurostat).

42 Eiropas Komisija (2015. gads), [EU Youth Report 2015](#) [ES ziņojums par jauniešiem, 2015. gads].

2. DAĻA. Pārskats par darbu, ko veikušas augstākās revīzijas iestādes

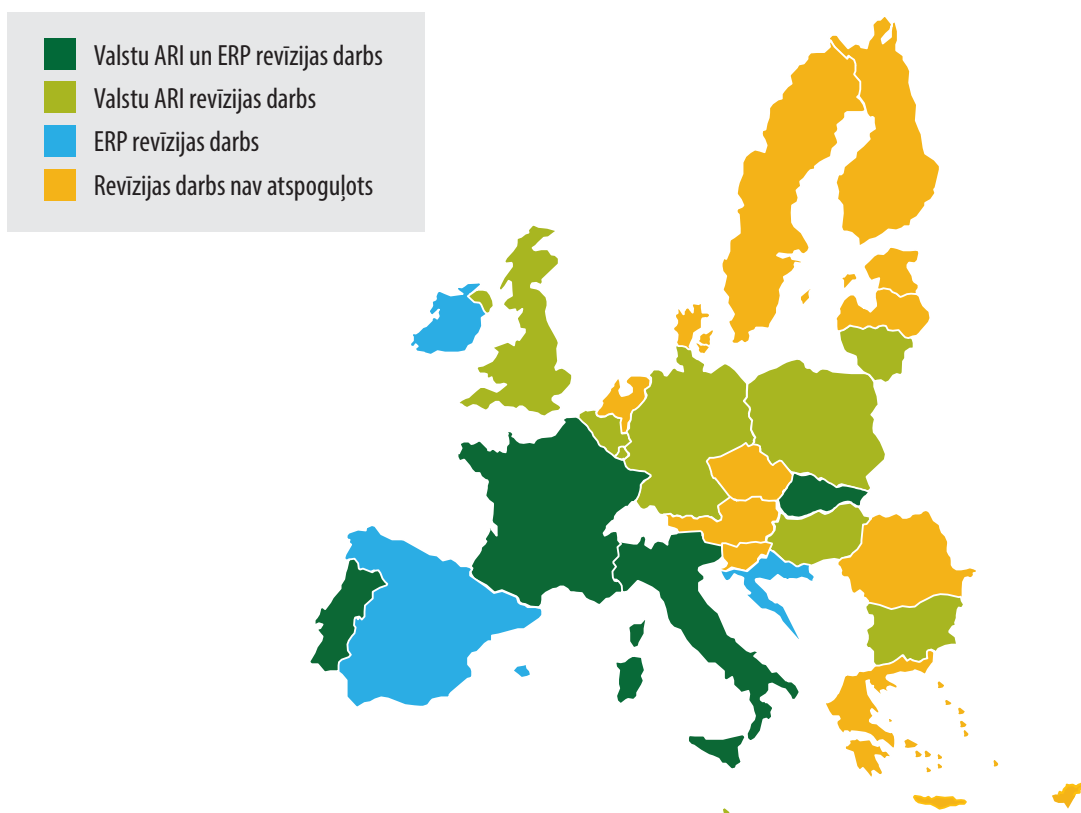
31

Ievads

60. Jauniešu bezdarbs pamatoti ir viens no svarīgākajiem jautājumiem Eiropas Komisijas un daudzu dalībvalstu valdību darba kārtībā. Šim jautājumam veltītā uzmanība ir devusi impulsu daudzām iniciatīvām valstu un Eiropas Savienības līmenī. Šīs iniciatīvas apvieno visdažādākās ieinteresētās personas, kas iesaistītas izglītības un sociālo pakalpojumu sniegšanā. Šī interese ir arī mobilizējusi lielu publisko finansējumu, kas paredzēts tam, lai uzlabotu jauniešu izredzes atrast darbu. Jauniešu bezdarba problēmas risināšanai paredzēto programmu pieaugošais skaits un šajā jomā ieguldītie publiskie līdzekļi ir mudinājuši augstākās revīzijas iestādes savā darbā ietvert šāda veida pasākumus.

61. Šajā revīzijas kompendija daļā ir apkopoti tādu izraudzītu revīziju rezultāti, kuras pēdējos 4 gados veikušas 13 dalībvalstu⁴³ augstākās revīzijas iestādes un Eiropas Revīzijas palāta. Pati ERP veica revīziju 7 dalībvalstīs⁴⁴. Kompendijā ietverto revīziju ģeogrāfiskais aptvērums ir parādīts 12. attēlā.

12. attēls. Eiropas Savienības augstāko revīzijas iestāžu paveiktais darbs, kas atspoguļots kompendijā

43 Apvienotās Karalistes, Beļģijas, Bulgārijas, Francijas, Itālijas, Lietuvas, Luksemburgas, Maltas, Polijas, Portugāles, Slovākijas, Ungārijas un Vācijas.

44 Īrijā, Spānijā, Francijā, Horvātijā, Itālijā, Portugālē un Slovākijā.

62. Šajā kompendijā ietvertajās revīzijās tika aplūkoti darbību rezultāti, kas skar attiecīgo politiku un projektus, vai svarīgi darbības rezultātu novērtējuma aspekti. Tas nozīmē, ka augstākās revīzijas iestādes koncentrējās uz īstenotās politikas, programmu un projektu lietderību, efektivitāti un/vai saimnieciskumu.

Revīzijas metodes

63. Augstākās revīzijas iestādes veic revīzijas saskaņā ar starptautiskajiem revīzijas standartiem (*ISSAI*) un attiecīgajiem īstenošanas standartiem, kas izstrādāti valsts līmenī, lai nodrošinātu revīzijas darba un ziņojumu kvalitāti.

64. Revīzijas metodes un procedūras tika izraudzītas un piemērotas individuāli, lai nodrošinātu, ka revīzijas uzdevums tiek izpildīts pēc iespējas efektīvāk. Vajadzības gadījumā un saskaņā ar kompetenču sadalījumu dalībvalstī augstākās revīzijas iestādes veica revīzijas, strādājot kopā ar reģionālajām revīzijas iestādēm. Divas no šajā ziņojumā iekļautajām revīzijām tika veiktas starptautiski koordinētas revīzijas ietvaros (sk. Bulgārijas un Ungārijas ARI ieguldījumu).

65. Vajadzības gadījumā revidenti izvērtēja ES politiku un tiesiskā regulējuma piemērošanu dalībvalstīs un izskatīja valsts kontekstam raksturīgos pierādījumus. Būtiska darba daļa bija lielu datu kopu analīze (Ungārijā, Luksemburgā un Slovākijā). Turklāt augstākās revīzijas iestādes rūpīgi pārbaudīja no valstu budžetiem piešķirtos līdzekļus.

66. Dažās revīzijās tika veikta starptautiska līmeņa analīze. Piemēram, Francijas augstākā revīzijas iestāde analizēja atbalsta īstenošanu septiņos reģionos un to salīdzināja ar līdzīgiem izdevumiem Vācijā, Šveicē, Dānijā, Nīderlandē un Apvienotajā Karalistē.

67. Dokumentu analīzi papildināja pārrunas ar attiecīgajām valstu un reģionālajām iestādēm. Revidenti arī iztaujāja atsevišķas personas, kas guvušas labumu no nodarbinātības pasākumiem. Tika rīkotas aptaujas, lai aptvertu plašāku viedokļu spektru vai lielāku skaitu respondentu.

Revīzijas periods

68. Strukturālo pasākumu un programmu ietekmes revīzija agrīnā posmā bieži vien ir apgrūtināta. Šajā kompendijā ietvertās revīzijas attiecās uz daudzgadu programmām, kas tika īstenotas laikposmā no 2010. līdz 2016. gadam un parasti ilga trīs gadus.

69. Turpmākajā *tabulā* ir sniegts pārskats par augstāko revīzijas iestāžu veiktā revīzijas darba galveno mērķi/prioritāti. Dažās revīzijās tika apvienotas divas vai vairākas no šīm prioritārajām jomām. Piemēram, nodarbinātības programmu novērtējumu bieži vien papildināja politikas mērķu un attiecīgās uzraudzības sistēmas novērtējums. Trīs no šīm revīzijām (Maltas, Portugāles un ERP veiktās) ietvēra ESF vai Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) pārbaudi. Tas ir tāpēc, ka, lai palielinātu valsts programmu ietekmi, bieži vien tika izmantoti struktūrfondi.

70. Papildus iepriekš minētajam divas revīzijas (Itālijā, Polijā) attiecās uz konkrētiem projektiem, kuros jauniešiem tiešā veidā tika piedāvāts darbs publiskajā sektorā. Tās bija mācekļa vietas valsts pārvaldē vai darbs kultūras mantojuma saglabāšanas jomā.

2. DAĻA. Pārskats par darbu, ko veikušas augstākās revīzijas iestādes

34

Tabula. Pārskats par Eiropas ARI veikto revīzijas darbu, kas atspoguļots šajā revīzijas kompendijā

Augstākā revīzijas iestāde	Revīzijas nosaukums	Galvenā prioritārā joma					
		Nodarbinātības politikas īstenošana	Izglītības sistēma	Atbalsts darba meklēšanā	Uzraudzības sistēmas	Trešās nodarbinātības projekti	ES fondi
Beļģija	Izglītības sistēmas un darba tirgus saskaņošana		✓				
Bulgārija	Augstskolu absolventu gaitu un migrācijas uzraudzība	✓			✓		
Vācija	Atbalsts jauniešiem ar prasmju trūkumu	✓		✓			
Francija	Jauniešu piekļuve nodarbinātībai — nodarbinātības iespēju veidošana un valsts atbalsta pielāgošana	✓		✓			
Itālija	Valsts projekta "500 jauniešu kultūrai" revīzija					✓	
Lietuva	Profesionālās apmācības sniegto iespēju izmantošana	✓	✓				
Luksemburga	2011. un 2014. gada īpašie ziņojumi par pasākumiem bezdarba mazināšanai			✓	✓		
Ungārija	Absolventu gaitu apzināšanas sistēmas koordinēta revīzija				✓		
Malta	Struktūrfondu ieguldījums stratēģijas "Eiropa 2020" īstenošanā nodarbinātības un izglītības jomā	✓			✓		✓
Polija	Stāžēšanās un darbā iekārtošana bezdarbniekiem valsts pārvaldes iestādēs					✓	
Portugāle	Jauniešu piemērotības darba tirgum veicināšanas stratēģiskā plāna "Impulso Jovem" revīzija	✓		✓	✓		✓
Slovākija	Revīzija par valsts budžeta resursu, kas piešķirti, lai konkrētu universitāšu absolventus sagatavotu veiksmīgai dalībai darba tirgū, efektīvu un lietderīgu izlietojumu un par to, kādā mērā sasniegti konkrēti ekonomiskie rādītāji un rādītāji, kurus piemēro mācību un izglītošanas procesā		✓				
Apvienotā Karaliste	Mācekļības programmas lietderība		✓	✓			
Eiropas Revīzijas palāta	Jauniešu bezdarbs: vai ES politikas virzieniem ir bijusi nozīme? Garantijas jauniešiem shēmas un Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvas novērtējums	✓			✓		✓

Nodarbinātības politikas īstenošana

Revīzijas mērķi

71. Septiņas augstākās revīzijas iestādes revidēja nodarbinātības politikas vai programmu īstenošanu. Vairumā gadījumu tās parasti pārbaudīja, vai attiecīgie tiesību akti ir efektīvi un ļauj sniegt atbilstošu atbalstu precīzi noteiktām mērķgrupām. Tās arī novērtēja pārvaldības, uzraudzības un kontroles sistēmu darbību.

72. Trijos gadījumos augstākās revīzijas iestādes novērtēja, vai ar dalībvalstu darbības programmu starpniecību novirzītais ES atbalsts tika plānots un īstenots efektīvi un vai tas veicināja ES stratēģisko mērķu sasniegšanu nodarbinātības un izglītības jomā (stratēģija "Eiropa 2020").

Revīzijas galvenie apsvērumi

73. Revidēto programmu un pasākumu efektivitāte un lietderība būtiski atšķīrās. Jautājumi, kurus uzskatīja par problemātiskiem vienā projektā, citās revīzijās bažas neradīja.

74. Revidenti konstatēja, ka valsts mēroga shēmās dažkārt nebija ņemtas vērā jauniešu faktiskās vajadzības vai pieredze, kas gūta iepriekšējās shēmās. Tāpēc jauniem darba meklētājiem sniegtā valsts atbalsta efektivitāte ļoti atšķīrās. Vienā revīzijā atklājās, ka intensīvām īstermiņa pieejām ir lielāka ietekme nekā ilgtermiņa atbalstam.

75. Daudzi darba tirgus dalībnieki piedāvāja atbalstu un risinājumus jauniešiem, līdz ar to tika ieviestas pārāk daudzas shēmas. Dažkārt jauni pasākumi konkurēja ar jau esošām un pievilcīgākām alternatīvām. Tādējādi pamatapmācības līmenī atbalstītie mācekļi varēja izmantot vairāk atbalsta shēmu. Turklāt atbildīgās iestādes nespēja paskaidrot, kāpēc šāda atbalsta pārklāšanās ir vajadzīga. Tas nozīmē, ka nodarbinātības aģentūras nebija novērtējušas, vai ar apmācības atbalstu saistītie atbilstības kritēriji visos gadījumos bija izpildīti. Citā gadījumā revidenti secināja, ka aģentūru finansējums būtu jābalsta uz to sasniegumiem un mērķgrupu veidu.

76. Dažos gadījumos programmu un pasākumu pārvaldību, uzraudzību un kontroli neatbalstīja efektīva informācijas un pārvaldības sistēma. Revidenti arī izteica šaubas par līdzekļu apjomu, kurus konkrētu darbību īstenošanai bija piešķirušas dalībvalstis. Visbeidzot, trūkumi vadības informācijas sistēmās bija iemesls tam, ka īstenotie pasākumi daļēji nesaskanēja ar paredzētajiem.

Izglītības sistēmu pielāgošana

Revīzijas mērķi

77. Četrās revīzijās tika analizēta jauniešu bezdarba problēma no izglītības sistēmu efektivitātes viedokļa. Tas galvenokārt ietvēra mācību programmu darbības jomas, plānošanas un satura saskaņošanu ar darba tirgus faktiskajām vajadzībām.

78. Vienā gadījumā revidenti novērtēja, vai mācību centri atbilda darba tirgus vajadzībām un tika izmantoti paredzētajam mērķim. Citā gadījumā viņi pārbaudīja, vai publiskie līdzekļi tika izmantoti lietderīgi, t. i., izvērtēja attiecību starp augstskolu studentu skaitu un dotācijām, kas piešķirtas no valsts budžeta. Tika novērtēts arī dotāciju sniegtais ieguldījums, lai absolventi varētu gūt panākumus darba tirgū.

Revīzijas galvenie apsvērumi

79. Ar vidējo izglītību saistītu rīcības plānu rezultāti labi izstrādātu kritēriju trūkuma dēļ bija ierobežoti. Tāpēc ierobežots palika arī to kursu klāsts, kas tika veiksmīgi pielāgoti tirgus vajadzībām. Revidenti konstatēja dažus neatbilstošus vai nesaderīgus kvalifikācijas standartus un izglītības instrumentus. Turklāt nebija lielas motivācijas šādus kursus piedāvāt.

80. Lietuvā revidenti konstatēja, ka, lai gan tika investēts mācību infrastruktūras uzlabošanā, pusē revidēto iestāžu studentu skaits pēdējos divos gados nebija pieaudzis. Tas daļēji bija saistīts ar to, ka vairāk nekā puse šo centru tika izmantoti mazāk nekā piecas stundas dienā.

81. Revidenti Slovēnijā konstatēja, ka ir pārāk daudz augstskolu absolventu, kuri nevar atrast darbu savā studiju jomā, un ka saistība ar darba tirgus vajadzībām nav pietiekama. Tas īpaši attiecas uz augstākās izglītības finansēšanas sistēmu. Tā vietā, lai augstskolu finansējumu balstītu uz absolventu panākumiem darba tirgū, lielākā daļa līdzekļu tika piešķirti, ņemot vērā tikai reģistrēto studentu skaitu.

82. Tomēr bija arī pozitīvi konstatējumi. Darba devējus dažās dalībvalstīs (Beļģijā, Apvienotajā Karalistē) kopumā apmierināja uz darba tirgu orientētās apmācības kvalitāte. Dažos gadījumos mācību programmas atzinīgi novērtēja arī studenti — Slovēnijā veiktā aptaujā gandrīz visi absolventi norādīja, ka augstu vērtē savas augstskolas izglītības kvalitāti, lai gan tikai puse no tiem izvēlētos to pašu priekšmetu studēt vēlreiz. Bet Apvienotajā Karalistē mācekļi apmācības kvalitāti vērtēja kritiskāk.

Darba meklēšanas pasākumu uzlabošana

Revīzijas mērķi

83. Visās piecās revīzijās, kurās tika novērtēta nodarbinātības centru un līdzīgu projektu spēja veicināt iekārtošanu darbā (piemēram, mācekļības programma Apvienotajā Karalistē), augstākās revīzijas iestādes koncentrējās uz jauniešu nodarbinātības veicināšanas iniciatīvu efektivitāti un lietderību.

84. Šīs revīzijas bieži vien aptvēra arī citus jautājumus, tādus kā politikas satvara piemērotība un attiecīgās uzraudzības sistēmas. Tāpēc uz šo iedaļu attiecas arī daži apsvērumi, kas sniegti citās šīs analīzes daļās.

Revīzijas galvenie apsvērumi

85. Revīziju sasniegumus novērtēt bija grūti, jo saikne starp pasākumiem un dalībnieku nodarbināmību bieži vien nebija skaidra. Jauniem darba meklētājiem sniegtā valsts atbalsta efektivitāte ļoti atšķīrās. Piemēram, Luksemburgas augstākās revīzijas iestādes revidenti konstatēja, ka savākie dati nav pārliecinoši, jo nav norādes par darba meklētāju nodarbināmību. Francijas revidenti norādīja, ka jauniem darba meklētājiem sniegtā valsts atbalsta efektivitāte ļoti atšķiras un reģionālajām ieinteresētajām personām ir jāapvieno centieni, lai efektīvāk sadarbotos un uzlabotu turpmākus pasākumus, kas paredzēti gados jauniem bezdarbniekiem.

86. Portugālē veiktajā revīzijā tika secināts, ka jauniešu nodarbināmības uzlabošanas plānā ietvertie pārvaldības un kontroles pasākumi netiek atbalstīti ar efektīvi apkopotiem datiem un atbilstošu pārvaldības sistēmu. Tāpēc īstenošana ne tuvu neatbilda paredzamajiem mērķiem, jo tā aizkavējās un pasākumi konkurēja ar citām jau esošām un pievilcīgākām stažēšanās programmām.

87. Attiecībā uz Apvienotajā Karalistē revidēto mācekļības programmu atbildīgais departaments nebija noteicis, kā tas izmantos mācekļa vietu skaita pieaugumu, lai uzlabotu produktivitāti. Jaunu mācību standartu izstrādes process prasīja lielus darba devēju resursus un vairāk laika, nekā bija paredzēts. Lai gan darba devēji puda lielu apmierinātību ar piedāvātās apmācības kvalitāti un saņemtajām priekšrocībām, mācekļu viedoklis par kvalitāti nebija tik optimistisks. Turklāt Izglītības departaments uzskatīja, ka aptuveni piektajai daļai apmācības sniedzēju ir jāuzlabo kvalitāte.

Uzraudzības sistēmas

Revīzijas mērķi

88. Uzraudzībai un datu vākšanas pārvaldībai ir būtiska nozīme uz pierādījumiem balstītos lēmumu pieņemšanas procesos. Tā ļauj pienācīgi novērtēt ikvienas politikas vai programmas pašreizējo stāvokli un ir neaizstājama, lai pieņemtu lēmumus par turpmākiem uzlabojumiem.

89. Bulgārijas un Ungārijas augstāko revīzijas iestāžu veiktās revīzijas bija vērstas uz tādu pasākumu uzraudzību, kas izstrādāti, lai sekotu līdzi absolventu gaitām. Šīs iestādes novērtēja augstskolu absolventu gaitu un migrācijas uzraudzības pasākumu efektivitāti.

90. Pārējās revīzijās tika pārbaudīts, vai pastāvošās uzraudzības sistēmas ir pienācīgi izveidotas un spēj nodrošināt precīzu un ticamu vadības informāciju. Stingra uzraudzība tika uzskatīta par neaizstājamu, lai izveidotu tādu instrumentu lēmumu pieņemšanas atbalstu, kas nodrošina atgriezenisko saiti izglītības iestādēm, kuras piedāvā īpaši pielāgotu apmācību. Uzticama informācija bija vajadzīga arī tādēļ, lai palīdzētu jauniešiem izvēlēties turpmāko karjeru.

Revīzijas galvenie apsvērumi

91. Stabils un uzticamas uzraudzības sistēmas izveide sarežģītā vidē ir grūts uzdevums. Dažos gadījumos uzraudzības sistēmas tika izmantotas efektīvi. Tas savukārt nozīmē, ka attiecīgās organizācijas savus uzdevumus veica labi saskaņā ar visiem projekta posmiem izvirzītajiem mērķiem. Šādas sistēmas nodrošināja efektīvu atbalstu lēmumu pieņemšanas procesā, piemēram, sniedzot datus, kas saistīti ar absolventu nodarbinātību. Pateicoties ticamai informācijai, dažas no iesaistītajām izglītības iestādēm vajadzīgos mērķus sasniedza vai pārsniedza.

92. Neraugoties uz kompetento iestāžu centieniem un gūtajiem sasniegumiem, augstākās revīzijas iestādes konstatēja arī neveiksmīgus gadījumus, kad pasākumi ne vienmēr bija efektīvi. Šīs kļūdas un nepilnības var iedalīt šādās kategorijās:

- nepareiza plānošana — procedūras vai pienākumi, vācot, salīdzinot, analizējot un novērtējot datus par dalībniekiem, nebija precīzi noteikti. Piemēram, nebija skaidrs, cik lielu valsts finansējumu dalībvalstis bija piešķirušas konkrētiem pasākumiem. Turklāt dati nebija pārliecinoši, jo nebija norādes par darba meklētāju nodarbinātību;
- neatbilstīga izmantošana — atsevišķu pasākumu pārvaldību, uzraudzību un kontroli neatbalstīja efektīva informācijas apkopošanas un pārvaldības sistēma. Tāpēc dati netika izmantoti, lai noteiktu, piemēram, augstskolas kursus uzņemamo studentu skaitu;
- novecojuši vai nebūtiski dati — darbības rādītāju noteikšanu veica tikai sākotnējos posmos. Noteiktu absolventu kategoriju apzināšana bija ierobežota. Fragmentāri un nepilnīgi dati nelabvēlīgi ietekmēja spēju atjaunināt jauniešu nodarbinātības pasākumu sākotnējos novērtējumus.

Programmas, kas piedāvā tiešu nodarbinātību

Revīzijas mērķi

93. Pēdējā revidēto projektu grupa tiešā veidā nodrošināja darbu jauniešiem. Viens projekts piedāvāja mācekļu vietas valsts pārvaldē (Polijā), un otrs — darbu Itālijas kultūras mantojuma saglabāšanas jomā. Abos gadījumos revidenti novērtēja, kā projekti tika īstenoti un kādi rezultāti tika sasniegti.

Revīzijas galvenie apsvērumi

94. Mācekļu pieņemšana darbā Polijā nebija caurskatāma — lielākā daļa valsts iestāžu savās tīmekļa vietnēs nepublicēja informāciju par brīvajām mācekļa vietām un darbā pieņemšanas procedūrām. Turklāt dažas iestādes nebija gatavas uzņemt lielāku skaitu mācekļu, un dalībniekiem dažkārt tika uzticēti paši vienkāršākie uzdevumi, tādi kā fotokopēšana. Arī darbaudzināšanas sistēma ne vienmēr darbojās labi — bija gadījumi, kad mentors bija atbildīgs par pārmērīgi lielu skaitu klientu, tāpēc darbaudzināšana dažkārt nesasniedz plānoto rezultātu.

95. Kultūras mantojuma projekts tika īstenots atbilstoši tā mērķiem — nodrošināt apmācību jauniešiem un atjaunot kultūras mantojumu, bieži vien atsākot nepabeigtas iniciatīvas. Revidenti kritizēja arī sarežģītos noteikumus un birokrātiskās procedūras, nepietiekamo vai novecojušo aprīkojumu, finansējuma trūkumu un sarežģītu uzdevumu pabeigšanai nepietiekamo laiku. Dažos gadījumos tika konstatēts augsts mācekļu mainības līmenis, kas radīja palielinātu darba slodzi un darbinieku trūkumu.

96. Kopumā projekti tika uzņemti pozitīvi un abu projektu dalībnieki atzinīgi novērtēja tiem sniegtās iespējas.

Publicitāte

97. Visi šajā kompendijā ietvertie ziņojumi tika publicēti attiecīgo augstāko revīzijas iestāžu tīmekļa vietnēs. Lai gūtu lielāku publicitāti plašsaziņas līdzekļos, ziņojumu publikācijas parasti papildināja paziņojumi presei.

98. Dažu augstāko revīzijas iestāžu izmantotā komunikācijas pieeja ietver informācijas sniegšanu galvenajām ieinteresētajām personām, parasti valsts parlamentam vai tā specializētajām komitejām, un attiecīgajām valdības struktūrām un aģentūrām.

99. Papildus tam dažas augstākās revīzijas iestādes savus ziņojumus sniedza starptautiskās konferencēs un semināros. Parasti gadījumos, kad tika izmantoti ES līdzekļi vai revīzija tika veikta starptautiskās sadarbības kontekstā.

Turpmāki pasākumi pēc revīzijām

100. Visas augstākās revīzijas iestādes saskaņā ar labo praksi seko līdz savu ieteikumu īstenošanai. Pieeja ir atkarīga no katras ARI iekšējiem noteikumiem. Tā var būt sekošana līdz katra ieteikuma īstenošanai vai vēl viens revīzijas uzdevums.

101. Turpmāki pasākumi parasti tika veikti sešus mēnešus līdz trīs gadus pēc ieteikumu īstenošanas termiņa saskaņā ar augstākās revīzijas iestādes iekšējiem noteikumiem. Dažas ARI veic turpmākus pasākumus pēc savām revīzijām, konkrētu termiņu nenosakot.

102. No šajā kompendijā ietvertajiem ziņojumiem viena augstākā revīzijas iestāde jau bija pabeigusi papildu revīziju, bet viena nekādas turpmākas pārbaudes šajā ziņā neplāno.

3. DAĻA. Augstāko revīzijas iestāžu ziņojumu kopsavilkums

41

Eiropas Revīzijas palāta

Jauniešu bezdarbs: vai ES politikas virzieniem ir bijusi nozīme? Garantijas jauniešiem shēmas un Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvas novērtējums

Vispārīga informācija

103. Ziņojumā ir skatīts, kādu virzību ir panākusi ES garantijas jauniešiem shēma, ko ieviesa pēc Padomes ieteikuma, lai nodrošinātu, ka jaunieši vecumā līdz 25 gadiem četru mēnešu laikā pēc mācību pabeigšanas vai darba zaudēšanas saņemtu darba, izglītības, mācekļa prakses vai stažēšanās piedāvājumu. Tajā tiek izvērtēta arī Jaunatnes nodarbinātības iniciatīva (JNI), ar kuras palīdzību ir palielināts finansiālais atbalsts tiem, kas visvairāk cieš no bezdarba. Revīzijā tika konstatēts, ka progress ir ierobežots un ka rezultāti atpaliek no iecerēm.

104. JNI ir apstiprināts budžets 6,4 miljardu EUR apmērā, ko veido īpaša jaunizveidota ES budžeta pozīcija (3,2 miljardi EUR) un ESF valstu piešķirumi (3,2 miljardi EUR).

Revīzijas norise

105. Galvenās revidējamās vienības bija Eiropas Komisija un īstenošanas struktūras septiņās dalībvalstīs: Īrijā, Spānijā, Francijā, Horvātijā, Itālijā, Portugālē un Slovākijā. Revidētās struktūras cita starpā bija tieši iesaistītas shēmas "Garantija jauniešiem" programmu īstenošanā un/vai JNI un jaunatnes nodarbinātības jomas ESF darbības programmu pārvaldīšanā.

106. Pierādījumus ieguva, pārbaudot dokumentus ES un valstu līmenī un izvaicājot atbildīgās valsts iestādes. Revidenti analizēja savāktos pierādījumus un pārbaudīja izlasi, kurā bija iekļautas personas, kas bija saņēmušas JNI subsidētus piedāvājumus.

107. Šim revīzijas uzdevumam no plānošanas līdz publicēšanai bija atvēlētas 190 cilvēknedēļas. Revīzijas darba grupā strādāja darbuzdevuma vadītājs un deviņi revidenti. Darba grupu veidoja tā, lai revidenti varētu veikt revīzijas procedūras visās atlasītajās dalībvalstīs.

108. Revīziju veica no 2015. gada septembra līdz 2017. gada martam.

Galvenie apsvērumi

109. Septiņas apmeklētās dalībvalstis bija guvušas panākumus garantijas jauniešiem īstenošanā un bija sasniegti daži rezultāti, tomēr revīzijas laikā stāvoklis vairāk nekā trīs gadus pēc Padomes lēmuma pieņemšanas atpalika no iecerēm, kas sākotnēji bija saistītas ar šīs shēmas sākšanu, proti, četru mēnešu laikā visiem *NEET* kategorijā ietilpstošajiem (jaunieši, kuri nemācās, nestrādā un neapgūst arodu) sniegt kvalitatīvu darba, stažēšanās, mācekļa vietas vai turpmākas izglītības piedāvājumu.

110. Neviena no apmeklētajām dalībvalstīm vēl nebija nodrošinājusi, lai jauniešiem, kas atradās *NEET* situācijā, būtu iespēja četru mēnešu laikā pieņemt piedāvājumu, kurš palīdzētu tiem ilgtspējīgi iekļauties darba tirgū. Svarīgs kavējošs faktors bija tas, ka nebija iespējams aptvert visus šīs kategorijas jauniešus ar tiem resursiem, kas pieejami tikai no ES budžeta

111. Tāpat nebija skaidrs, cik lielu valsts finansējumu dalībvalstis bija piešķirušas garantijas jauniešiem īstenošanai.

112. Turklāt revīzijā tika secināts, ka piecās apmeklētajās dalībvalstīs Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvas ieguldījums garantijas jauniešiem mērķu sasniegšanā revīzijas laikā bija ļoti ierobežots.

Ieteikumi

113. Svarīgākie ieteikumi dalībvalstīm un Komisijai bija šādi:

- jāvirza ieceres tā, lai būtu noteikti reāli un sasniedzami mērķi un uzdevumi;
- pirms shēmu izstrādāšanas jā sagatavo atšķirību novērtējumi un tirgus analīze;
- jāuzlabo uzraudzības un ziņošanas sistēmas.

Turklāt dalībvalstīm

- jā sagatavo pilnīgs pārskats par izmaksām, kas vajadzīgas, lai īstenotu garantijas jauniešiem shēmu, un jāpielāgo shēmas pieejamajam finansējumam;
- jānodrošina, lai piedāvājumi atbilstu dalībnieku profiliem un darba tirgus pieprasījumam un tādējādi tiktu panākta nodarbinātība.

Komisijai

- jānodrošina, ka dalībvalstis uzskatāmi parāda, kā ES finansēti jaunatnes nodarbinātības pasākumi pienācīgi risinās jauniešu vajadzības.

Publicēšana un turpmāki pasākumi

114. Ziņojumu publicēja 2017. gada aprīļa pirmajā pusē, un Briselē tika rīkoti īssaieiti presei un ieinteresētajām personām. 2017. gada aprīļa otrajā pusē ziņojumu prezentēja Eiropas Parlamenta Budžeta kontroles komitejai (CONT) un Nodarbinātības komitejai (EMPL), kā arī Eiropadomes Sociālu jautājumu darba grupai.

115. Turklāt 2017. gada maijā Eiropas Parlamenta telpās Briselē notika augsta līmeņa konference, kurā apsprieda ziņojuma secinājumus. Atzīti speciālisti no ES iestādēm, šajā jomā strādājoši darbinieki, jauniešu un darba devēju pārstāvji un citas publiskas un privātas ieinteresētās personas apmainījās ar viedokļiem un idejām par ES jaunatnes nodarbinātības shēmām un apsprieda, kā vēl varētu nostiprināt jaunatnes nodarbinātības veicināšanas pasākumus.

116. Saskaņā ar standarta procedūru trīs gadus pēc ziņojuma publicēšanas tiks veikta ieteikumu izpildes pārbaude.

Paredzamā ietekme

117. Ziņojums un ieteikumi ir paredzēti, lai uzlabotu attiecīgo politiku šādā veidā:

- labāk izstrādāt politiku, panākt mērķtiecīgāku virzību un noteikt reālistiskākus mērķus, pamatojoties uz izvērstu vajadzību analīzi līdzīgām politikas iniciatīvām ES līmenī nākotnē;
- gādāt, lai dalībvalstīs garantijas jauniešiem shēmai piešķirtie ES un valsts līdzekļi būtu caurskatāmāki;
- mērķtiecīgāk atlasīt projektus dalībvalstīs, lai labāk risinātu apzinātās vajadzības, piedāvājot individuāli pielāgotu atbalstu, kas saskan ar darba tirgus vajadzībām, un tādējādi nodrošinot sasniegto rezultātu ilgtspēju;
- izmantot visaptverošākas, savlaicīgākas un pamatīgākas datu vākšanas metodes dalībvalstīs, lai varētu analizēt politiku un grozījumus, pamatojoties uz pierādījumiem, kas iegūti par pabeigtiem projektiem.

Beļģijas Revīzijas palāta

Cour des Comptes/Rekenhof/Rechnungshof

Revīzijas ziņojums par izglītības sistēmas un darba tirgus saskaņošanu

Vispārīga informācija

118. Beļģijas Revīzijas palāta 2014. gadā veica revīziju par izglītības sistēmas un darba tirgus saskaņošanu. Revīzijas palāta pētīja vidējās izglītības saskaņošanu ar darba tirgu, kura vēl bija jāoptimizē. Daudzi lielo tehnisko un profesionālo mācību programmu studenti vidusskolas trešo gadu beidza ar kvalifikācijām, kas nebija tik noderīgas darba tirgū, kādas tās varēja būt. Lai gan 2009. gada dekrēts par kvalifikāciju ietvarstruktūru daļēji nodrošināja labāku saskaņošanu, bija problēmas ar tās īstenošanu darbības jomas, termiņu un informācijas trūkuma dēļ.

Revīzijas norise

119. Lietderības revīziju augstākā revīzijas iestāde balstīja uz šādiem jautājumiem:

- Kāda ir Flandrijas valdības vispārējā politika attiecībā uz izglītības un darba tirgus saskaņošanu?
- Vai mācību piedāvājums ir pielāgots darba tirgus vajadzībām?
- Vai mācību saturs koncentrējas uz to, kas studentiem ir jāzina un jāprot, lai strādātu noteiktā profesijā?

120. Revīzijā tika norādītas ar saskaņošanu saistītās problēmas un politika un uzsvērti divi aspekti, kas attiecās uz lielākajās vidējās izglītības iestādēs piedāvāto mācību priekšmetu noteikšanu, ietverot plānošanu un saturu. Veicot revīziju, augstākā revīzijas iestāde izmantoja noteikumus, oficiālus dokumentus un administrācijas sniegtos materiālus. Augstākā revīzijas iestāde izpētīja mācību programmas attiecībā uz 2007.–2010., 2010.–2014. un 2014.–2015. gadu. Revīzijas grupa divu revidentu sastāvā iztaujāja Izglītības departamenta, Izglītības un apmācības kvalitātes nodrošināšanas aģentūras, Izglītības inspekcijas un Izglītības pakalpojumu aģentūras darbiniekus un septiņu nozaru pārstāvjus.

Galvenie apsvērumi

Flandrijas izglītības un darba tirgus politika

121. Flandrijas politika attiecībā uz izglītības sistēmas un darba tirgus saskaņošanu ietver dažādus komponentus: zinātnes, tehnoloģijas, inženierzinātņu un matemātikas (*STEM*) rīcības plānu, Flandrijas kvalifikācijas struktūru, mācīšanos darbavietā, mācību un darba apvienošanu, profesionālās apmācības uzlabošanu, profesionālo pīlāru (*beroepskolom*) un reģionālos tehnoloģiju centrus. *STEM* rīcības plāna rezultāti līdz šim ir bijuši ierobežoti. Lai veiktu vidējās izglītības reformu, Flandrijas valdība uzsāka mācību kursu pārbaudi. 2009.–2014. gada politikas paziņojumā par izglītību tika uzsvērti konkrēti trūkumi un problēmas vidējās un augstākās izglītības saskaņošanā ar darba tirgu.

Flandrijas valdības loma

122. Ņemot vērā sociālās, izglītības un tehnoloģiskās attīstības tendences un darba tirgus vajadzības, Flandrijas valdība var izveidot jaunus mācību kursus. Valdība nosaka procedūras un kritērijus jaunu mācību kursu apstiprināšanai, pamatojoties uz pastāvošajām vajadzībām, un priekšlikumi tiek iesniegti oficiālu pārstāvju un ekspertu komitejai. Tomēr revidenti konstatēja, ka labi izstrādātu kritēriju bieži vien pietrūka. Ir noteikumi par mācību kursu veidošanu un mainīšanu, bet nav saistošu noteikumu par to, kā rīkoties novecojušu mācību kursu gadījumā. Ir noteiktas divu veidu kvalifikācijas: profesionālā un izglītības.

Procedūra un likumdošana

123. Ikviens darba tirgus dalībnieks var iesniegt priekšlikumus par jauniem kursiem komitejai, kas tos apstiprina. 2006. gadā valdība nolēma veikt vidējās izglītības novērtējumu, pārbaudot visas studiju nozares, lai atjauninātu un racionalizētu pastāvošo kursu klāstu. Balstoties uz Eiropas līmenī noteiktajām pamatprasmēm, tika izveidots vidējās izglītības reformas ģenerālplāns, kurā ietverti jauni mācību kursi ar atjauninātu saturu, lai uzlabotu saskaņošanu, un izglītības veidi aizstāti ar studiju jomām, vienlaikus saglabājot vērtēšanas struktūru. Spēkā esošo tiesību aktu mērķis ir jauno apmācību orientēt uz darba tirgu. Tomēr augstākā revīzijas iestāde konstatēja, ka to kursu klāsts, kas tika veiksmīgi pielāgoti tirgum, joprojām bija ierobežots. Turklāt tā konstatēja, ka Flandrijas valdība īpaši neveicināja šādu kursu piedāvājumu. Turpmāk izglītības kvalifikācijas tiks balstītas uz konkrētām galīgajām kvalifikācijām un profesionālajām kvalifikācijām, lai skolas un iestādes nepiedāvātu kursus, pēc kuriem darba tirgū nav pieprasījuma.

124. Augstākā revīzijas iestāde secināja, ka nozaru pārstāvjus kopumā apmierina uz darba tirgu orientētas apmācības kvalitāte, lai gan ir norādes uz atsevišķiem trūkumiem kvalitātē, galvenokārt uz to, ka trūkst tehniķu, kuri ieguvuši vidējo izglītību.

125. Flandrijas valdība vēlējās apmācību labāk saskaņot ar darba tirgu, pilnībā īstenojot 2011. gadā grozīto 2009. gada dekrētu par kvalifikācijas struktūru un piemērojot *STEM* rīcības plānu, kas ilgtermiņā varētu sniegt labākus rezultātus. Tomēr dekrēta īstenošana līdz šim ir bijusi lēna, un pat pēc tā grozīšanas dekrēts joprojām rada bažas.

Ieteikumi

- Flandrijas valdībai un administrācijai jāturpina pārbaudīt mācību kursus, lai sniegtu skaidru atzinumu par to atbilstību pašreizējam darba tirgum.
- Valdībai jāatjaunina vai jāpārtrauc novecojušie mācību kursi.
- Jāievieš reglamentēta sistēma, lai nodrošinātu, ka skolas pārtrauc tādu uz darba tirgu orientētu apmācību, kas neatbilst darba tirgus vajadzībām, un jāmudina skolas piedāvāt nepieciešamo apmācību.
- Jānosaka vispārējās tiesību normas kvalifikāciju jomā.
- Izglītības darbinieki jāiesaista profesionālo kvalifikāciju izveides agrākā posmā.
- Valdībai būtu jāpārbauda galīgo kvalifikāciju raksturlielumu izmantošanu.
- Valdībai būtu jāveic pasākumi, lai nodrošinātu, ka profesionālo kvalifikāciju nozīme ir pienācīgi parādīta.
- Flandrijas iestāžu apstiprinātajiem profesionālās kompetences profiliem jābūt pilnīgiem un jāatbilst vajadzībām.

Publicēšana un turpmāki pasākumi

126. Revīzijas ziņojums Flandrijas parlamentam tika iesniegts un publicēts 2014. gada novembrī. Ziņojumu un paziņojumu presei var atrast ARI timekļa vietnē (www.rekenhof.be).

127. Izglītības ministre ziņojumu apstiprināja un jautāja, kāpēc — saskaņā ar augstākās revīzijas iestādes norādīto — nav skaidrs, kā uz kompetenci orientētu pieeju un raksturlielumu elementus var piemērot personības attīstībai, un vēlējās noskaidrot, vai darba tirgus partnerus jau agrāk varētu iesaistīt profesionālo kvalifikāciju noteikšanā. Viņa arī norādīja, ka ir vajadzīga visaptveroša pieeja, kā mainīt izglītības iespēju klāstu.

Paredzamā ietekme

128. Paredzams, ka, īstenojot ieteikumus, izglītības sistēma tiks labāk saskaņota ar darba tirgus vajadzībām. Turpmāk mācību programmās būs skaidri jānorāda galīgās un profesionālās kvalifikācijas. Tomēr uz kompetenci orientēta pieeja ietver arī riskus, un nav skaidrs, kā šī pieeja saskan ar izglītības plašāka mēroga misiju sabiedrības un personības attīstības ziņā.

Bulgārijas augstākā revīzijas iestāde

Сметна палата на Република България

Revīzija par augstskolu absolventu gaitu un migrācijas uzraudzību

Vispārīga informācija

129. Šajā revīzijas ziņojumā ir novērtēta augstskolu absolventu gaitu un migrācijas uzraudzības pasākumu efektivitāte.

130. Uzraudzības darbību izpilde tika novērtēta, balstoties uz šādiem kritērijiem:

- skaidri noteikumi augstskolu absolventu gaitu apzināšanai;
- ieviesta absolventu gaitu uzraudzības sistēma;
- priekšnosacījumi migrācijas procesu uzraudzībai;
- šo procesu faktiskā uzraudzība augstskolu absolventu vidū.

Revīzijas norise

131. Revīzija ir par laikposmu no 2013. gada 1. janvāra līdz 2015. gada 31. decembrim, analizējot vairāku valsts iestāžu un organizāciju veiktās darbības saistībā ar absolventu gaitu un migrācijas procesu uzraudzību.

Galvenie apsvērumi

132. Vairākos dokumentos ES un valsts līmenī ir aplūkota vajadzība vākt informāciju par absolventu gaitām. Spēkā esošajos tiesību aktos ir noteikts, ka iestādēm, kurām uzticēta augstākās izglītības un nodarbinātības politikas īstenošana, ir jāsadarbojas, apmainoties ar informāciju, bet tajos nav noteiktas procedūras vai pienākumi, kas jāveic, vācot, salīdzinot, analizējot un novērtējot datus par absolventiem.

133. Augstskolas ir izveidojušas sistēmas absolventu gaitu apzināšanai un uzraudzībai. Vairumā augstskolu izmantotās datu vākšanas metodes un avoti nav pietiekami uzticami, un tas nozīmē, ka savāktie dati nav pilnīgi vai atjaunināti.

134. Bulgārijas augstskolu klasifikācijas sistēma ir efektīvs instruments absolventu gaitu uzraudzībai, jo tā izmanto datus no objektīviem, centralizētiem avotiem. Ir ierobežojumi absolventu apzināšanā šādās kategorijās: tie, kuri augstskolu absolvē ārzemēs, tie, kuri neveic sociālā nodrošinājuma iemaksas, un bezdarbnieki, kas nav reģistrēti nodarbinātības dienestā.

135. Tā kā klasifikācijas sistēmā sniegtie dati par absolventiem ir ticami, Izglītības un zinātnes ministrija tos var droši izmantot, nosakot augstākās izglītības finansējumu un uzņemšanas politiku, bet revīzijas periodā tas netika darīts. 2016. gadā ministrija izveidoja saikni starp augstskolu uzņemšanas un finansēšanas procesu un absolventu gaitām; tas palīdzēja stiprināt klasifikācijas sistēmas nozīmi šajā jomā.

136. Eiropas Parlaments un Komisija ir uzsvēruši nopietnās problēmas, ko asimetriskā mobilitāte un intelektuālā darbaspēka emigrācija rada dalībvalstīm, kā arī vajadzību šīs problēmas risināt gan valstu, gan ES līmenī. Bulgārijas politika attiecībā uz absolventu migrācijas procesu pārvaldību koncentrējas uz divām galvenajām jomām — pārliecināt Bulgārijas emigrantus atgriezties dzimtenē un piesaistīt augsti kvalificētus ārvalstniekus — un ir izklāstīta vairākos stratēģiskos dokumentos.

137. Augstskolu absolventu gaitu un migrācijas uzraudzības pasākumi nav efektīvi šādu iemeslu dēļ:

- augsti kvalificēta darbaspēka migrācijas politika ir ļoti sadrumstalota;
- iestādēm, kurām uzticēta migrācijas procesu pārvaldība, nav noteikti skaidri mērķi, konkrēti pasākumi vai pienākumi saistībā ar absolventu gaitu apzināšanu;
- informācijas vākšana un analīze par darbaspēka migrāciju valsts līmenī nav pietiekami reglamentēta;
- absolventu migrācijas uzraudzības sistēmas ne valsts mērogā, ne arī attiecīgajos departamentos nav uzticamas.

138. Lai gan ir daži ierobežojumi, Bulgārijas augstskolu klasifikācijas sistēma ir izrādījusies ļoti efektīva, veicot absolventu gaitu uzraudzību valsts līmenī.

Ieteikumi

139. Revīzijas rezultātā tika sniegti turpmāk minētie ieteikumi.

Darba un sociālās politikas ministram:

- jāveic augsti kvalificēta darbaspēka migrācijas procesu pārvaldības politikas un vajadzīgo politikas pārmaiņu ietekmes analīze;
- jāanalizē:
 - par augsti kvalificēta darbaspēka migrāciju pieejamās informācijas raksturojums un ierobežojumi un iespējamie veidi, kā šos ierobežojumus pārvarēt;
 - iespējas izveidot mehānismu, lai vāktu, apkopotu un apmainītos ar informāciju par augsti kvalificēta Bulgārijas vai ārvalstu darbaspēka migrāciju, un iespējas izveidot loģisku saikni;
- jāizstrādā tiesību akti, ar ko izveido īpašu iestādi vai struktūru, kas būs atbildīga par informācijas vākšanu un analīzi attiecībā uz darbaspēka migrācijas procesiem Bulgārijā;
- jāizveido valsts sistēma darbaspēka migrācijas procesu uzraudzībai, ietverot augstskolu absolventu migrāciju;
- jāapspriež piemērota mehānisma izveide informācijas apmaiņai starp ministrijām un departamentiem par darbaspēka, tostarp augsti kvalificēta darbaspēka, migrāciju, ņemot vērā jauno Prasmju programmu Eiropai, ko 2016. gadā pieņēma Komisija, un Eiropas Parlamenta rezolūciju 2015/2281(INI).

Izglītības un zinātnes ministram:

- jāpārskata rādītāji, kas noteikti rīcības plānā augstākās izglītības attīstības stratēģijas īstenošanai Bulgārijas Republikā;
- jānosaka īpašas iezīmes un mērķi valsts ceļvedim "Karjeras izglītība", kā arī rādītāji tā īstenošanas uzraudzībai;
- jāizstrādā tiesību akti par Bulgārijas augstskolu klasifikācijas sistēmas darbību, lai nodrošinātu, ka tā ir stabila un uzticama;
- jāuzlabo apliecinājumu "Apostille" reģistra funkcionalitāte, lai uzlabotu tā spēju atlasīt un iegūt datus, kas vajadzīgi politikas veidošanai;
- strādājot starpministriju komitejā par izglītības jautājumiem attiecībā uz ārvalstīs dzīvojošiem Bulgārijas valstspiederīgajiem, jāuzrauga, kā tiek īstenota izglītības politika attiecībā uz bulgāru kopienām un personām ārpus valsts, ņemot vērā to pasākumu rezultātus, kas paredzēti, lai mudinātu personas, kuru izcelsmes valsts ir Bulgārija, turpināt izglītību Bulgārijas augstskolās, un tādējādi jānovērtē šo pasākumu ietekme;
- jāsniedz atbalsts darba un sociālās politikas ministram, veicot 1. un 2. punktā minēto analīzi.

3. DAĻA. Augstāko revīzijas iestāžu ziņojumu kopsavilkums

50

Publicēšana un turpmāki pasākumi

140. Revīzijas ziņojums tika pieņemts 2017. gada 24. aprīlī ar Bulgārijas augstākās revīzijas iestādes lēmumu, nosūtīts Nacionālajai asamblejai, un par to tika sniegts paziņojums presei. Tas tika iesniegts 2017. gada 31. maijā seminārā "Eiropa 2020", kas notika Maltā.

141. Ieteikumu izpildes pārbaudes tiks veiktas pēc to īstenošanas termiņa (2018. gada aprīlis).

Paredzamā ietekme

142. Paredzams, ka revīzijas rezultātā tiks uzlabota augstskolu absolventu gaitu un migrācijas uzraudzības pasākumu efektivitāte un sniegts atbalsts attiecīgajām iestādēm.

Vācijas Federālā Revīzijas palāta

Bundesrechnungshof

Revīzija par atbalstu jauniešiem ar prasmju trūkumu

Vispārīga informācija

143. Vācijas Federālā Nodarbinātības aģentūra sniedz konsultācijas un finansiālu atbalstu personām, kuras meklē darbu vai vēlas mācīties Vācijā, un piedāvā šīm personām piemērotas darbvietas. Tā ir neatkarīga valsts aģentūra, ko finansē no darba devēju un darba ņēmēju iemaksām, un tā saņem dotācijas un maksājumus no federālā budžeta.

144. 2011. gadā tika ieviesti jauni tiesību akti, kas deva iespēju Federālās Nodarbinātības aģentūras vietējiem birojiem piedāvāt dotācijas darba devējiem, kuri, nodrošinot iesācēju apmācību darbvietā (*Einstiegsqualifizierung*), sniedza atbalstu jauniešiem, kas cenšas iekļūt darba tirgū. Šādas apmācības mērķis ir jauniešiem ar piemērotu kvalifikāciju nodrošināt pamatu profesionālo prasmju apguvei. Šis pasākums iecerēts kā mērķgrupas vārteja uz profesionālo apmācību uzņēmumā. Finansiālais atbalsts arī paredzēts, lai dotu stimulu darba devējiem piedāvāt apmācību darbvietā un tādējādi uzlabotu uzņēmumu spējas rīkot apmācības.

145. Vācijas augstākajai revīzijas iestādei ir tiesības revidēt Federālo Nodarbinātības aģentūru. Revīzijas laikā pārbaudīja, vai jaunie tiesību akti bija efektīvi, kā arī apzināja ar atbalstu saistītās problēmas.

146. Laikposmā no 2011. līdz 2015. gadam vietējās nodarbinātības aģentūras sniedza atbalstu iesācēju apmācībai darbvietās gandrīz 174 miljonu EUR apmērā — vidēji aptuveni 35 miljonus EUR gadā.

Revīzijas norise

147. Galvenās revidējamās iestādes bija Federālā Nodarbinātības aģentūra un piecas nodarbinātības aģentūras četrās federālajās zemēs.

148. Revīzijas darba grupa izvēlējās vietējās nodarbinātības aģentūras pēc reģiona un pēc piešķirto dotāciju skaita. Revīzijas darba grupa atlasīja un pārbaudīja šo dotāciju izlasī. Revidenti arī pārbaudīja IT procesus un statistikas datus, kā arī iztaujāja vietējo nodarbinātības aģentūru speciālistus un vadības personālu.

149. Revīzijas darba grupa strādāja kopumā 154 darba dienas, lai iegūtu pierādījumus uz vietas.

150. Tā bija 2013. un 2014. gadā finansēto pasākumu padziļināta revīzija, kuru veica 2015. gada jūnijā un jūlijā. Revīzijas darba grupa pārbaudīja, vai vietējās nodarbinātības aģentūras:

- o bija pienācīgi pārbaudījušas darba devēju pieteikumus dotāciju saņemšanai, lai samaksātu mācekļiem algu;
- o laikā, kad notika iesācēju apmācība darbavietā, bija nodrošinājušas jauniešiem atbilstīgu mentorēšanu;
- o bija uzraudzījušas atbalsta rezultātus.

151. Revidenti arī pārbaudīja to, cik aktīvi Federālā Nodarbinātības aģentūra bija uzraudzījusi vietējās nodarbinātības aģentūras, kuras sniedza atbalstu iesācēju apmācībai.

Galvenie apsvērumi

152. Pieteikuma iesniegšanas procedūra

- o Gandrīz katrā desmitajā pārbaudītajā gadījumā vietējās nodarbinātības aģentūras nebija izvērtējušas, vai bija izpildīti atbilstības kritēriji, lai saņemtu atbalstu iesācēju apmācībai, vai arī atbilstības kritēriju izpilde nebija pārbaudīta savlaicīgi. Dažos gadījumos atbalstītās personas nebija atbilstīgas apmācības mērķim vai jau bija pabeigušas profesionālo apmācību ārvalstīs.
- o Pusē no visiem pārbaudītajiem gadījumiem nebija noslēgti derīgi, likumā paredzēti tā dēvētie integrācijas līgumi. Vēl 26 % pārbaudīto gadījumu aģentūras derīgā integrācijas līgumā nebija noteikušas, ka atbalsts iesācēju apmācībai bija viens no sniegtajiem pabalstiem.
- o Atbalsts iesācēju apmācībai ir diskrecionārs pabalsts. Visos pārbaudītajos gadījumos aģentūras finansēja iesācēju apmācību, piešķirot maksimālo summu maksimāli pieļaujamajam periodam, proti, divpadsmit mēnešiem. Nevienā no šiem gadījumiem nebija sniegti nekādi pierādījumi par maksimālā atbalsta nepieciešamību.
- o Dažos gadījumos mācekļi, kuri saņēma atbalstu iesācēju apmācībai, vienlaikus piedalījās citos pasākumos, kas bija paredzēti, lai palīdzētu viņiem atrast darbu. Dažos gadījumos darba devēji finansēja arī šos pasākumus, un tas nozīmē, ka tie saņēma atbalstu abu veidu pasākumu veikšanai. Taču nav atļauts vienlaicīgi finansēt divus pilnslodzes pasākumus.

153. Vietējo nodarbinātības aģentūru veiktā mentorēšana

Īstenojot pusi no iesācēju apmācības programmām, kuras ilga vismaz trīs mēnešus, aģentūras nesazinājās ar mācekļiem. Turklāt vairāk nekā 25 % šādu gadījumu aģentūras nesazinājās arī ar darba devēju.

154. Turpmāki pasākumi

Uzņēmumam, kurš saņem atbalstu, ir likumīgi jāapliecina sniegtās prasmes un zināšanas. Lielākajā daļā gadījumu, kad iesācēju apmācībai nesevoja profesionālā apmācība, apliecības netika izsniegtas. Dažos gadījumos aģentūras nesaglabāja apliecību kopijas.

Ieteikumi

155. Pieteikuma iesniegšanas procedūra

- Pirms dotācijas apstiprināšanas vietējām aģentūrām klātienē jātiekas ar potenciālo mācekli, lai pārbaudītu tiesisko prasību izpildi un dokumentētu rezultātus. Uzraugot vietējās aģentūras, Federālajai Nodarbinātības aģentūrai jānodrošina, lai tās pirms jebkādu iesācēju apmācības pasākumu finansēšanas rūpīgi pārbaudītu visu atbilstības prasību izpildi. Aģentūrām būtu jāpārliedz, vai potenciālie mācekļi ir piemēroti profesijai, kuru tie vēlas apgūt.
- Vietējām aģentūrām būtu jāuzlabo sava administratīvā prakse un saskaņā ar tiesību aktiem jāslēdz integrācijas līgumi ar visām personām, kuras vēlas mācīties. Integrācijas līgumos būtu jānosaka mērķi un jāparedz gan aģentūru, gan arī potenciālo mācekļu pienākumi, kā arī jānosaka pabalsti, kas jāpiešķir.
- Federālajai Nodarbinātības aģentūrai būtu jānodrošina, ka visas aģentūras ievēro pienācīgu piesardzību. Tas ietver plašākas informācijas sniegšanu aģentūrām par to pienākumu ievērot piesardzību, kā arī par to, ko nozīmē ievērot piesardzību, un par aģentūru pienākumu apdomīgi pārvaldīt finansējumu. Turklāt aģentūrai jānovērš nepamatota divkārtīga finansēšana.

156. Vietējo nodarbinātības aģentūru veiktā mentorēšana

Aģentūrām iesācēju apmācības laikā būtu jāveic mācekļu un darba devēju stingrāka mentorēšana nekā līdz šim, lai novērstu mācību priekšlaicīgu pārtraukšanu, kā arī jāsniedz atbalsts mācekļiem, piedāvājot profesionālo apmācību turpmākai izglītības ieguvei.

157. Turpmāki pasākumi

Informācija par iesācēju apmācības laikā sniegtajām zināšanām un prasmēm būtu efektīvāk jāizmanto vēlāk, piedāvājot mācekļiem piemērotas darbavietas.

Publicēšana un turpmāki pasākumi

158. Galīgo revīzijas ziņojumu publicēja Vācijas augstākās revīzijas iestādes tīmekļa vietnē 2017. gada 13. jūlijā (<https://www.bundesrechnungshof.de/en/veroeffentlichungen>).

159. Vācijas ARI patur tiesības rūpīgi pārbaudīt, vai Federālā Nodarbinātības aģentūra un vietējās aģentūras atbalstu īsteno pienācīgi.

Paredzamā ietekme

Paredzams, ka vietējās nodarbinātības aģentūras sniegs atbilstīgu un izmaksu ziņā efektīvu atbalstu iesācēju apmācībai. Sagaidāms, ka Federālā Nodarbinātības aģentūra, veicot uzraudzību, nodrošinās atbalsta pienācīgu īstenošanu. Mērķis ir panākt, lai atbalsts iesācēju apmācībai darbavietā patiešām būtu vārteja uz uzņēmumā sniegtu profesionālu apmācību mācekļiem, kuri aktīvi meklē darbu.

Francijas Revīzijas palāta

Cour des comptes

**Jauniešu piekļuve nodarbinātībai —
nodarbinātības iespēju veidošana un valsts
atbalsta pielāgošana**

Vispārīga informācija

160. Francijas darba tirgus struktūra ir īpaši nelabvēlīga jauniešiem, un jauniešu bezdarba līmenis ir divas reizes augstāks nekā pārējo iedzīvotāju bezdarba līmenis. Jauniešiem ir nepieciešams ilgāks laiks, lai atrastu stabilu darbu, viņi biežāk saskaras ar nodarbinātības nestabilitāti un nepilnas slodzes darbu, kas nav izvēlēts labprātīgi, kā arī jauniešu nabadzības rādītājs ir augsts. Lai uzlabotu šo situāciju, dažādi dalībnieki vairākas desmitgades ir īstenojuši virkni atbalsta pasākumu, tostarp ir sniegts finansiāls atbalsts uzņēmumiem, kuri pieņem darbā jauniešus, kā arī atbalstu ir sniedzis Francijas Nodarbinātības dienests, un ir nodrošināta piekļuve apmācībai.

161. Šis valsts atbalsta sistēmas izmaksas 2015. gadā bija 10,5 miljardi EUR, turklāt šīs izmaksas palielinās, taču sasniegtie rezultāti ilgtermiņa nodarbinātības pieejamības ziņā neatbilst noteiktajiem mērķiem un mobilizētajiem resursiem.

Revīzijas norise

162. Revīziju veica kopā ar Francijas Reģionālo revīzijas palātu. Revidējamās iestādes bija Francijas ministrijas, kuras bija atbildīgas par nodarbinātību, valsts izglītības sistēmu un augstāko izglītību, kā arī Francijas Nodarbinātības aģentūra un citas iestādes, kas bija saistītas ar uzņēmējdarbību un nodarbinātību. Atbalsta īstenošanu analizēja septiņos Francijas reģionos, kā arī tika veikta salīdzināšana starptautiskā līmenī ar Vāciju, Šveici, Dāniju, Nīderlandi un Apvienoto Karalisti. Francijas Tirdzniecības kamera arī veica apsekojumu, kura laikā tika apkopoti aptuveni viena tūkstoša uzņēmumu vadītāju viedokļi par valsts atbalstu un jauniešu nodarbinātību.

163. Revīzijā tika izmantoti dati par jauniešu vecumā no 15 līdz 25 gadiem nodarbinātību 2010.–2015. gadā, un uzsvars tika likts uz īstenoto jauniešu nodarbinātības pasākumu efektivitāti un lietderību. Revīzijas laikā tika analizēta nodarbinātības statistika, budžeta piešķirumi un līgumu izpilde, kā arī tika iztaujātas atsevišķas personas.

Galvenie apsvērumi

164. Jauniešu piekļuve nodarbinātībai ir pasliktinājusies gan kvantitatīvā, gan kvalitātes ziņā. Jaunieši sastopas ar arvien lielākām grūtībām, kā rezultātā paaugstinās bezdarba līmenis, turklāt jauniešu kvalifikācija neatbilst viņu nodarbinātībai, kas bieži vien ir arī mainīga.

165. Šīs grūtības visvairāk izjūt jaunieši, kuriem nav atzītu kvalifikāciju, kuri ir ilgstoši bezdarbnieki, kuri ir emigrējuši uz Franciju, un tie, kuri dzīvo visnelabvēlīgāk situētajās pilsētās un lauku apvidos, tādēļ jauniešu nodarbinātības veicināšanas politikai galvenokārt jābūt vērstai uz šīm grupām. Darba tirgus divējālais raksturs, proti, tas aizsargā strādājošos, taču pārējiem piedāvā īstermiņa nestabilu darbu, jaunpieņēvējiem rada neizdevīgu situāciju salīdzinājumā ar tām personām, kuras jau strādā. Valsts atbalsta efektivitāte jaunajiem darba meklētājiem būtiski atšķiras atkarībā no izmantotajiem politikas instrumentiem — aktīviem īstermiņa pasākumiem ir lielāka ietekme nekā ilgtermiņa atbalstam, ko sniedz valsts aģentūras.

166. Valsts finansējums prioritārā kārtā būtu jāpiešķir politikas instrumentiem, kas atzīti par visefektīvākajiem, kā arī būtu jāuzlabo to dažādo dalībnieku koordinācija, kuri piedalās atbalsta jauniešu nodarbinātībai īstenošanā. Valsts mēroga shēmas bieži vien tiek izstrādātas, neņemot vērā jauniešu reālās vajadzības un pieredzi, kas gūta, īstenojot iepriekšējās shēmas, turklāt izveidoto shēmu ir pārāk daudz. Dažādajām reģionālajām ieinteresētajām personām ir jāapvieno centieni, lai efektīvāk sadarbotos un uzlabotu gados jaunu bezdarbnieku turpmāko uzraudzību. Izstrādājot shēmas un piešķirot resursus, rezultāti netiek pietiekami ņemti vērā, lai gan finansējums aģentūrām būtu jāpiešķir, pamatojoties uz to sniegtā atbalsta rezultātiem, kā arī to mērķgrupu veidu

Ieteikumi

167. Revīzijas palāta pieņēma divas pamatnostādnes:

- valsts atbalstu aktīvāk novirzīt jauniešiem, kuriem ir visgrūtāk piekļūt nodarbinātībai;
- piešķirt prioritāti ātrai reaģēšanai un intensīviem pasākumiem.

168. Revīzijas palāta sniedza divpadsmit ieteikumus:

- saīsināt subsidēto līgumu darbības termiņu;
- atvieglot pāreju no subsidētiem līgumiem uz apmācību, kas sniedz iespēju iegūt kvalifikāciju;
- pakāpeniski samazināt finansējumu subsidētiem līgumiem, novirzot to intensīvākām atbalsta programmām;
- ieviest apmeklējuma kontroli programmās, kurām maksā pabalstus;
- izveidot vienu kopīgu struktūru katrai programmai — līdzīgu struktūrai, kas jau pastāv attiecībā uz shēmu "Garantija jauniešiem", — kura pieņemtu lēmumus par uzņemšanu un jauniešu turpmāko uzraudzību;

- racionalizēt un uzlabot vietējo nodarbinātības biroju pārvaldību, apvienojot administratīvās, kā arī finanšu un projektu vadības funkcijas;
- sagatavot daudzgadu līgumu ar katru vietējo nodarbinātības biroju, nosakot mērķus un darbības rezultātu izvērtēšanas sistēmu;
- iekļaut jauniešus programmās, pamatojoties uz vienotu kritēriju kopumu;
- izstrādāt rīkus, lai sekotu līdzi individuālam progresam un programmu rezultātiem, izmantojot kopīgu identifikatoru;
- samazināt atbalsta programmu skaitu un vienkāršot to saturu;
- paredzēt iesaistītajām pusēm lielāku rīcības brīvību attiecībā uz to resursu izlietojumu atbalsta komponentu plānošanā, aizstājot ar darba rezultātiem saistīto atlīdzību;
- uzlabot apmācības pieejamību jauniešiem, kuri meklē darbu.

169. Kopumā Revīzijas palāta ieteica piešķirt zemāku prioritāti subsidētiem līgumiem, kas var izraisīt “lieko atbalstu” privātajā un publiskajā sektorā, un aktīvāk izmantot duālās apmācības tradicionālos veidus.

Publicēšana un turpmāki pasākumi

170. Ziņojumu publicēja 2016. gada septembrī. Paziņojumu presei sniedza 2016. gada 5. oktobrī. Tas pieejams Revīzijas palātas tīmekļa vietnē šeit: <https://www.ccomptes.fr/en/publications/employment-access-young-people>.

171. Revīzijas palātas ieteikumu izpildes pēcpārbaude tiks veikta 2017. gada beigās.

Paredzamā ietekme

172. Jauniešu nodarbinātības shēmu racionalizācija un uzlabota pārvaldība Francijā, lai palielinātu Francijas jauniešu, kuri iesaistās darba tirgū, izredzes ekonomikas un sociālajā jomā.

Itālijas Revīzijas palāta

Corte dei Conti

Valsts projekta “500 jauniešu kultūrai” revīzija

Vispārīga informācija

173. Kultūras mantojuma un tūrisma ministrija 2013. gada 6. decembrī apstiprināja īpašu programmu, lai uzlabotu kultūras mantojuma uzskaiti, katalogizāciju un digitalizāciju. Tika izstrādāts triju posmu mācību plāns, kuru bija paredzēts īstenot pēc 500 jauniešu atlases vienu gadu ilgai apmācībai šajā jomā.

174. Projektam bija divkāršs mērķis. Pirmkārt, tas bija vērsts uz jauniešu bezdarba mazināšanu atbilstīgi Eiropas Savienības 2013. gada 22. aprīļa ieteikumam un, otrkārt, tas tiecās aizsargāt, uzlabot un atjaunot kultūras mantojumu, kas pakļauts bojāšanās riskam, un veicināt augšupeju tūrisma nozarē, izmantojot ārkārtas pasākumiem paredzētos resursus.

175. Plānā bija ietverti trīs dažādi valsts mēroga projekti. Pirmā projekta ar nosaukumu “Teritorija: izcilība” mērķis bija nodrošināt kultūras objektu/tūrisma ceļvežu pieejamību tiešsaistē, iekļaujot tajos pieminekļus, senvietas, arhitektūras pieminekļus un kolekcijas. Otrā projekta ar nosaukumu “Ietekmīgās kara un miera laika norises: vietas un saturs” ietvaros tika piedāvāti tiešsaistes mācību kursi par vietām un vēsturiskiem notikumiem, kuri veidoja atmiņu kopumu par Pirmo pasaules karu. Mācību programmas trešais projekts bija saistīts ar nemateriālo kultūras mantojumu, liekot uzsvaru uz audiovizuāliem avotiem.

176. Itālijas Kultūras mantojuma ministrija 2014. finanšu gadā piešķīra 2,5 miljonus EUR projekta “500 jauniešu kultūrai” īstenošanai, un šo summu papildināja finansējums no ES budžeta.

177. Revīzijas laikā tika pārbaudīti ar plānošanu saistītie aspekti, projekta atlases kritēriji, apmācāmo atlases procedūras, procedūru posmi, mācību programmu īstenošanas rezultāti (termiņu ievērošana, finanses un uzskaitē), kā arī vadības ietekme uz darbībām.

Revīzijas norise

178. Revīzijā tika vērtēts, kā Kultūras mantojuma un tūrisma ministrija izvēlējās apmācāmos, kā arī darbības, kuras veica saistībā ar sliktā stāvoklī esošā kultūras mantojuma katalogizāciju un digitalizāciju.

179. Revīzijas metodes galvenokārt bija dokumentu izpēte un analīze. Par revīziju atbildīgā iestāde *Magistrato* nosūtīja divas vēstules Kultūras mantojuma ministrijai, pieprasot sniegt informāciju par veiktajām darbībām, piemērotajām procedūrām, dažādu posmu termiņiem un pieejamā finansējuma izlietojumu.

180. Tā kā mācības notika visā valsts teritorijā, galvenā kontaktiestāde pretrunu procedūras veikšanai bija Kultūras mantojuma ministrijas Centrālās administrācijas departaments un ar Kultūras mantojuma ministriju saistītā Centrālā budžeta iestāde (Ekonomikas un finanšu ministrijas ārējā grāmatvedības iestāde).

181. Revīzijas darba grupā iekļāva *Magistrato* un piecas amatpersonas, kuras sniedza atbalstu.

182. Šo finanšu un lietderības revīziju par 2013.–2015. gada periodu veica no 2016. gada aprīļa (šajā laikā Kultūras mantojuma ministrijai tika nosūtīta pirmā vēstule) līdz 2016. gada oktobrim.

Galvenie apsvērumi

183. Attiecībā uz programmas īstenošanu tika izdarīti vairāki pozitīvi konstatējumi.

184. Projektu atlase tika veikta saskaņā ar mērķiem, kuri paredzēja apmācīt jauniešus un palielināt digitālo mantojumu. 2016. gada 30. aprīlī bija izveidoti vairāki krājuma saraksti, katalogi un digitalizētu vienību saraksti, kuri bija iekļauti triju galveno institūtu datubāzēs. Institūti atzina programmu par noderīgu un varēja atsākt nepabeigtas iniciatīvas.

185. Kopumā dalībnieku vērtējumi bija ļoti pozitīvi. No 140 apmācāmajiem 119 dalībnieki šo kursu novērtēja kā "izcilu".

186. Visvairāk tika kritizētas grūtības apmācāmo atlasēs pārvaldībā, un to cita starpā parādīja liels apmācāmo skaits, kuri izstājās no programmas un kurus bija jāaizstāj. Galvenie šādas rīcības iemesli bija mazās dotācijas, norikojumi ārpus dzimtā reģiona vai stabilitātes trūkums.

187. Kritika tika pausta arī par lēno progresu projektu īstenošanā pārmērīgi birokrātisko procedūru dēļ. Līdz 2016. gada 30. jūnijam, kas bija paredzētais projektu pabeigšanas termiņš, 28 no 144 projektiem vēl nebija pat pusē.

188. Ieinteresētās personas izteica viedokli par formātu un sūdzējās par aprīkojuma trūkumu (vai novecojušu aprīkojumu), finansējuma nepietiekamību, laika nepietiekamību sarežģītu uzdevumu veikšanai, organizatoriskām nepilnībām, lielo darba slodzi un personāla trūkumu.

189. No finanšu viedokļa tika panākti būtiski ietaupījumi, kas sasniedza 18,5 % no piešķirtās summas, — tās pilnīga izmantošana būtu devusi iespēju apmācīt vairāk jauniešu.

Ieteikumi

190. Īstenojot šādas programmas turpmāk, būtu jāveic šādi pasākumi:

- jāizmanto visas iespējas privātajā sektorā;
- jāuzlabo dalībnieku prasmes;
- jāveido tūrisma/kultūras objektu ceļveži;
- jāslēdz līgumi ar reģioniem programmu noslēgumā par inovatīvu jaunuzņēmumu veidošanu.

Publicēšana un turpmāki pasākumi

191. Galvenā Lietderības revīzijas palāta šo ziņojumu apstiprināja 2016. gada 29. septembrī.

192. To publicēja oficiāli, kā arī tīmekļa vietnē, un nosūtīja parlamentam un valdībai 2016. gada 7. oktobrī. Tika publicēts arī ar to saistītais paziņojums presei.

193. *Corte dei conti* saņēma pēcpārbaudes ziņojumu no iestādēm 2017. gada aprīlī. Vienīgais būtiskais jautājums bija saistīts ar iespēju apmācītos jauniešus turpmāk iekļaut kultūras mantojuma ekspertu un profesionāļu sarakstā.

Paredzamā ietekme

194. Ziņojumam un tajā sniegtajiem ieteikumiem būtu jāuzlabo jauniešu apmācības politika un projektu termiņu ievērošana, jānodrošina stimuli atbalsta saņēmējiem un jāveido saikne ar darba tirgu, tādējādi veicinot līdzīgu iniciatīvu īstenošanu nākotnē.

Lietuvas augstākā revīzijas iestāde

Lietuvos Respublikos Valstybės kontrolė

Publiskā sektora revīzijas ziņojums: Profesionālās apmācības sniegto iespēju izmantošana

Vispārīga informācija

195. Profesionālās izglītības un apmācības (PIA) politika un darba tirgus vajadzību nodrošināšana ir būtiski aspekti, lai panāktu valsts konkurētspēju un ilgtermiņa labklājību.

196. 2014. gadā tikai 33 % no valsts jauniešiem izvēlējās iegūt PIA (ES vidējais rādītājs ir 50 %), savukārt pārējie jaunieši pēc vispārīgās izglītības ieguves uzreiz iestājās augstākās izglītības iestādēs vai uzsāka darbu bez profesionālās apmācības. Aptuveni 22 % jauniešu, kuri tika pieņemti darbā, nebija sertificētas kvalifikācijas.

197. Sniedzot ES finansiālo atbalstu profesionālās izglītības un apmācības darbībām 2007.–2013. gada periodā, vislielākā vērība tika pievērsta un finansējums piešķirts trim jomām, proti, izglītības infrastruktūrai, mācībspēku kvalifikācijas paaugstināšanai un izglītības satura atjaunināšanai. Profesionālās izglītības un apmācības pievilcība un kvalitāte ir atkarīga no visām šīm jomām.

198. No 2012. līdz 2015. gadam Lietuvā darbu sāka pavisam 42 centri, kuri piedāvāja praktisku apmācību konkrētās jomās, un šajos centros tika ieguldīti 118 miljoni EUR. Centrus izveidoja 33 no 74 PIA iestādēm (45 %), un tos aprīkoja ar jaunākajām praktiskās apmācības iekārtām, lai piedāvātu mācību iespējas ikvienam valsts iedzīvotājam, kurš vēlējas iegūt kvalifikāciju vai paaugstināt jau piešķirto kvalifikāciju. Tika pieņemts lēmums nodrošināt profesionālās izglītības mācībspēkiem tehnoloģiskās prasmes, kas ir svarīgas darbam jaunajās praktiskās apmācības vietās, un tādēļ viņiem tika organizēta prakse dažādos uzņēmumos.

199. Lai nodrošinātu izglītības iestāžu sniegto pakalpojumu atbilstību darba tirgus vajadzībām, kā arī to elastību, tika veikti ieguldījumi nolūkā izstrādāt kvalifikācijas un aktualizēt profesionālās izglītības saturu, kā rezultātā tika noteikti 10 jauni kvalifikācijas standarti, izstrādātas 60 moduļu profesionālās apmācības programmas un izveidoti 14 nozaru izglītības rīki. Iestādēm būs jāpāriet uz moduļu PIA sistēmu līdz 2021. gadam.

200. Profesionālās izglītības un apmācības iestādēs studējošo jauniešu un pieaugušo, kuri piedalās mūžizglītības programmās, procentuālais īpatsvars Lietuvā ir viens no zemākajiem Eiropas Savienībā. Šis fakts rosināja Augstāko revīzijas iestādi analizēt, vai profesionālās izglītības un apmācības jomā veiktie ieguldījumi uzlabo PIA kvalitāti un pievilcību.

201. Revīzijas mērķis bija izvērtēt, vai mācību centru attīstība bija atbilstīga darba tirgus mainīgajām vajadzībām, vai šie centri tika izmantoti tā, kā bija paredzēts, vai profesionālās izglītības un apmācības programmas tika atjaunotas un vai regulāri tika atjauninātas mācībspēku tehniskās prasmes.

Revīzijas norise

202. Šīs revīzijas laikā revidējamās iestādes bija Lietuvas Izglītības un zinātnes ministrija un Kvalifikāciju, profesionālās izglītības un apmācības attīstības centrs.

203. No 33 PIA iestādēm revīzijas veikšanai tika izvēlētas 18 PIA iestādes (55 %), kurās atradās 26 no 42 valsts mācību centriem (62 %). Tika veikts apsekojums, kurā piedalījās aptuveni 400 studentu, kuri ieguva izglītību šajos centros, un aptuveni 200 profesionālās izglītības pasniedzēju, kuri strādāja šajos centros, kā arī tika iztaujāti pārstāvji no septiņām saistītām uzņēmējdarbības struktūrām un trim koledžām.

204. Revīzija ir par laikposmu no 2012. līdz 2014. gadam, un ietekmes analīzei tika izmantoti arī 2015. gada dati.

Galvenie apsvērumi

205. Revīzijas laikā tika konstatēts, ka dažādās PIA iestādēs aprīkojumu izmantoja ļoti atšķirīgi un ka ne vienmēr tas bija pieejams visām vecuma grupām. Jaunie kvalifikācijas standarti, moduļu profesionālās izglītības un apmācības programmas un izglītības rīki ne vienmēr tika izstrādāti saskaņoti, un bieži vien tie nebija saderīgi.

206. Kopumā PIA infrastruktūras uzlabošanā tika ieguldīti 118 miljoni EUR, taču aptuveni pusē revidēto iestāžu apmācāmo skaits mācību centru sākotnējās apmācības programmās pēdējo divu laikā nebija palielinājies.

- Sešdesmit procentos šo centru resursi tika izmantoti tikai līdz 5 stundām dienā, jo ne visas iestādes bija sākušas piedāvāt jaunas profesionālās apmācības programmas, nebija noteikti konkrēti mērķi attiecībā uz centru jauno iekārtu izmantošanu, kā arī nebija izstrādāti risinājumi, lai finansētu mācību kursus jaunajiem studentiem vai pasniedzējiem.
- Netika izmantota vienota metode, lai noteiktu mācību pakalpojumu maksu.
- Aptuveni 500 000 EUR tika piešķirti, lai izstrādātu kvalifikācijas standartus, taču šie standarti netika piemēroti. Tika piešķirts aptuveni 1 miljons EUR, lai izstrādātu moduļu PIA programmas, taču tikai 24 no 60 programmām tika reģistrētas un tikai 9 programmas sāka izmēģināt profesionālās izglītības un apmācības iestādēs 2015. gadā. Šāda situācija radās tādēļ, ka netika piemērota saskaņota procedūra projektu īstenošanai, dokumenti, kuros bija aprakstīti kvalifikācijas standarti, nebija visaptveroši, kvalifikācijas standarti pirms reģistrācijas nebija pilnībā izvērtēti un attiecīgie tiesību akti bija grozīti, tādēļ dažas programmas vairs nebija tiem atbilstīgas.
- Projektu darbībās piedalījās tikai daži profesionālās izglītības pasniedzēji, un pēc projektu beigām mācības tika pārtrauktas.

Ieteikumi

207. Revīzijas laikā abām revidētajām iestādēm tika sniegti vairāki ieteikumi, tostarp šādi:

- izvērtēt pamatojumu mācību aprīkojuma iegādei un renovācijas finansējuma piešķiršanai, kā arī izvērtēt šo pasākumu atbilstību darba tirgus vajadzībām;
- sīki izstrādāt ieteikumus mācību centru izmantošanas efektivitātes paaugstināšanai;
- aprēķināt mācību maksu tā, lai gūtu ienākumus;
- nodrošināt, lai standarti, programmas un rīki būtu saderīgi un saskaņoti, kā arī nodrošināt to reģistrāciju;
- noteikt prasības PIA komitejām un termiņus rezultātu sasniegšanai;
- pārskatīt programmas atbilstīgi jaunajiem tiesību aktiem un standartiem, lai nodrošinātu to aktualitāti;
- organizēt profesionālās izglītības mācībspēku apmācību.

Publicēšana un turpmāki pasākumi

208. Revīzijas ziņojumu kopā ar paziņojumu presei publicēja 2016. gada 28. februārī. Tas ir pieejams [Lietuvas augstākās revīzijas iestādes](#) tīmekļa vietnē ar kopsavilkumiem angļu un lietuviešu valodā. Augstākā revīzijas iestāde ar revīzijas rezultātiem iepazīstināja arī Lietuvas parlamentāro Revīzijas komiteju un Izglītības, zinātnes un kultūras komiteju.

209. Tiek īstenota standarta pēcpārbaudes procedūra, lai sekotu līdzi katra ieteikuma īstenošanai.

Paredzamā ietekme

210. Ja ieteikumi tiks atbilstīgi īstenoti, tie sekmēs praktiskās apmācības centru aktīvāku izmantošanu un finansējuma piesaisti aprīkojuma atjaunošanai, profesionālās izglītības un apmācības programmas tiks labāk pielāgotas darba tirgus vajadzībām, profesionālās izglītības mācībspēki turpinās izglītoties, kā arī tiks efektīvāk izlietoti papildu ieguldījumi aptuveni 57 miljonu EUR apmērā, kas paredzēti praktiskās apmācības centru infrastruktūras attīstībai un izglītības satura aktualizēšanai.

Luksemburgas Lielhercogistes Revīzijas palāta *Cour des Comptes du Grand-Duché de Luxembourg*

2011. un 2014. gada novērtējuma ziņojums par pasākumiem bezdarba mazināšanai

Vispārīga informācija

211. Revīzijas palātas sākotnējais ziņojums attiecās uz periodu no 2006. līdz 2009. gadam un tika publicēts 2011. gadā. Revīzijas mērķis bija izvērtēt pasākumus jauniešu nodarbinātības jomā trīs gadus pēc to īstenošanas uzsākšanas un jo īpaši izvērtēt līgumu par atbalstu nodarbinātībai un līgumu par nodarbinātības uzsākšanu, ko ieviesa ar 2006. gada 22. decembra likumu.

212. 2014. gada novērtējuma ziņojums attiecās uz periodu no 2012. līdz 2014. gadam, un tajā bija iekļauta arī sadaļa "Garantija jauniešiem". Tā kā garantijas jauniešiem īstenošana bija jāuzsāk 2014. gada jūnijā, Revīzijas palāta pārbaudīja, vai ieinteresētās personas bija veikušas nepieciešamos pasākumus, lai uzsākšana būtu efektīva.

213. Laikposmā no 2007. līdz 2009. gadam valsts finansējums jauniešu nodarbinātības pasākumiem, proti, līgumam par atbalstu nodarbinātībai un līgumam par nodarbinātības uzsākšanu, bija aptuveni 12,3 miljoni EUR, un to izmaksāja ar Nodarbinātības fonda starpniecību.

214. Laikposmā no 2012. līdz 2014. gadam finansējums, ko šiem pasākumiem piešķīra no valsts ieņēmumu un izdevumu budžeta, bija aptuveni 68 miljoni EUR.

215. Īpašā ziņojuma, ko publicēja 2011. gadā, galvenais mērķis bija pārskatīt lēmumus un pasākumus, par kuriem balsoja Deputātu palāta (Luksemburgas parlaments) saistībā ar 2006. gada 22. decembra likumu, kas veicināja darbvieta saglabāšanu un paredzēja ieviest īpašus drošības un vides politikas pasākumus.

216. Viens no tā dēvētajā Likumā Nr. 5611 paredzētajiem uzdevumiem bija pārskatīt tiesību aktus par jauniešu nodarbinātības veicināšanas pasākumiem, ievērojot galveno mērķi, proti, paaugstināt to efektivitāti, lai jauniešus pilnībā integrētu darba tirgū.

217. Ierosināto tiesību aktu grozījumu mērķis bija izbeigt praksi, kas paredzēja slēgt pagaidu palīgīgumus ar jauniešiem gan publiskajā, gan arī privātajā sektorā. 2006. gadā līgums par atbalstu nodarbinātībai (publiskajā sektorā) un līgums par nodarbinātības uzsākšanu (privātajā sektorā) bija vienīgie īstenotie jauniešu nodarbinātības veicināšanas pasākumi.

218. Novērtējuma ziņojumu 2014. gadā publicēja pēc Deputātu palātas pieprasījuma. Deputātu palātas priekšsēdētājs informēja Revīzijas palātu, ka Budžeta izpildes kontroles komiteja lūdza Revīzijas palātu pārbaudīt, kādus pasākumus bija veikusi Darba un nodarbinātības ministrija, reaģējot uz tās īpašajā ziņojumā izklāstītajiem apsvērumiem un ieteikumiem.

Revīzijas norise

219. Galvenās revidējamās iestādes bija Darba, nodarbinātības un sociālās un solidaritātes ekonomikas ministrija (*MTEESS*) un Nodarbinātības attīstības aģentūra (*ADEM*). Revīzijas palāta intervēja abu iestāžu vadītājus un analizēja iesniegtos dokumentus nolūkā apzināt un apkopot informāciju, kas nepieciešama, lai izstrādātu apsvērumus un ieteikumus īpašajos ziņojumos, kā arī lai pārbaudītu šādas informācijas derīgumu.

220. Revīzijas darba grupā bija Revīzijas palātas priekšsēdētāja vietnieks un trīs revidenti.

221. Sākotnējo revīziju veica no 2010. gada maija līdz 2010. gada oktobrim. Kontroles revīziju veica no 2013. gada decembra līdz 2014. gada jūnijam.

Galvenie apsvērumi

222. Palāta, 2011. gadā veicot jauniešu nodarbinātības pasākumu revīziju, konstatēja, ka rādītāji bija nepārliciecināmi, jo pēc pasākumu īstenošanas nekas neliecināja par darba meklētāju piemērotības darba tirgum uzlabošanos. Iesaistītās iestādes norādīja, ka to rīcībā nebija nepieciešamo līdzekļu, lai izvērtētu pasākumu efektivitāti. Palāta 2014. gada revīzijas laikā konstatēja, ka nebija veikts jauniešu nodarbinātības pasākumu aktuālais novērtējums. Darbs saistībā ar rezultātu rādītāju noteikšanu bija tikai sākumposmā.

223. Palāta arī norādīja, ka, lai īstenotu garantiju jauniešiem, tika izmantots sadarbības līgums — instruments, kurš nebija izmantots kopš 2006. gada, turklāt to piemēroja tikai izmēģinājuma projektos.

224. Palāta arī norādīja, ka, uzsākot garantijas jauniešiem īstenošanu 2014. gada jūnijā, *ADEM* personāla trūkuma problēma varētu kļūt vēl aktuālāka, vēl vairāk apdraudot sadarbības līguma mērķu sasniegšanu.

Ieteikumi

225. Palātas 2011. gada ziņojumā bija uzsvērts, ka nepieciešama vērtēšanas sistēma, kas balstīta uz darbības rezultātu rādītājiem. Palāta uzskata, ka jauno organizāciju mērķi un darbības rezultāti jānosaka jau sākumposmā, lai cīņu pret bezdarbu būtu iespējams izvērtēt.

226. Palāta arī ieteica īstenot daudzgadu plānu attiecībā uz jaunām organizācijām. Tas nodrošinātu satvaru vispārējai politikai, stratēģiskiem lēmumiem, vidējā termiņa darbībām un uzdevumiem, kā arī dotu iespēju noteikt finanšu un cilvēkresursu vajadzības.

227. Palāta 2014. gadā atkārtoti sniedza ieteikumus, kuros aicināja novērtēt jauniešu nodarbinātības pasākumus un rosināja valsts un starptautiskā līmenī apspriest to efektivitāti, konkrēti, izvērtējot līgumu par atbalstu nodarbinātībai un līgumu par nodarbinātības uzsākšanu.

228. Konkrētos termiņos, piemēram, divus gadus pēc īstenošanas uzsākšanas, atbildīgajam ministram būtu jāinformē Deputātu palātu par kvantitatīviem (atbalsta saņēmēju skaits, kuri noslēguši šāda veida līgumu) un kvalitatīviem (atbalsta saņēmēju skaits, kuri atraduši darbu) pieņemto pasākumu īstenošanas rezultātiem.

229. Palāta uzskatīja, ka pasākumi pēc konkrēta laikposma jāizvērtē, lai varētu veikt korekcijas vai pārtraukt pasākumus, ja tie nav devuši gaidītos rezultātus.

Publicēšana un turpmāki pasākumi

230. Īpašie ziņojumi par pasākumiem bezdarba mazināšanai tika iesniegti Deputātu palātai attiecīgi 2011. gada 7. aprīlī un 2014. gada 13. oktobrī.

231. Ziņojumus publicēja Revīzijas palātas tīmekļa vietnē, un tika sniegti paziņojumi presei.

232. Deputātu palātas komisija budžeta izpildes jautājumos kontrolē Revīzijas palātas īpašajos ziņojumos sniegto ieteikumu izpildi un ziņo par pasākumiem, ko iesaistītās iestādes veikušas, lai ieteikumus izpildītu. Novērtējuma ziņojums tika iesniegts 2015. gada 30. martā.

233. Revīzijas palātas nākamajā darba programmā ir paredzēts sagatavot arī īpašo ziņojumu par tematu "Garantija jauniešiem".

Ungārijas augstākā revīzijas iestāde

Állami Számvevőszék

Absolventu gaitu apzināšanas sistēmas koordinēta revīzija

Vispārīga informācija

234. Eiropas Parlamenta 2012. gada 20. aprīļa rezolūcijā par Eiropas augstākās izglītības sistēmu modernizāciju tika uzsvērts, ka nepieciešams apzināt situāciju jauno absolventu nodarbinātības jomā, lai izvērtētu, cik lielā mērā augstākā izglītība atbilst darba tirgus prasībām. Eiropas Parlaments aicināja dalībvalstis apkopot un publicēt datus par savstarpējo saistību starp dažādu profesiju kvalifikācijām un nodarbinātības iespējām šajās profesijās.

235. Vairākos Eiropas Parlamenta un Eiropas Komisijas dokumentos minēts intelektuālā darbaspēka emigrācijas risks, kuram īpaši pakļautas dalībvalstis Centrāleiropā, Austrumeiropā un Dienvideiropā; šo risku rada arvien lielāka skaita jauno absolventu vēlme strādāt ārvalstīs. Šā iemesla dēļ stratēģijas “Eiropa 2020” tikla ietvaros Ungārijas, Rumānijas un Bulgārijas augstākās revīzijas iestādes vienojās sadarboties, lai veiktu revīziju. To koordinēja Ungārijas augstākā revīzijas iestāde, un tā bija uz efektivitāti vērsta lietderības revīzija.

236. Revīzijas mērķis bija uzsvērt labo praksi absolventu gaitu apzināšanas sistēmu jomā, īpašu vērību pievēršot citās dalībvalstīs nodarbinātu absolventu gaitu apzināšanai.

237. Revīzijā, ko šajā jomā Ungārijā veica augstākā revīzijas iestāde, tika vērtēts, kā tiek izveidota un darbojas Absolventu gaitu apzināšanas sistēma (AGAS), ko īsteno atbilstīgi ES konkursiem, — lēmumu atbalsta sistēma, kas nodrošina augstākās izglītības iestādēm, kuras piedāvā mācību programmas, atgriezenisko saiti par to piedāvātās izglītības kvalitāti un izmantošanu un palīdz jauniešiem orientēties, izvēloties savu karjeru.

Revīzijas norise

238. Revīzija ir par laikposmu no 2011. gada 1. janvāra līdz 2015. gada 31. oktobrim, un revidējamās iestādes bija Cilvēkresursu ministrija (EMMI), Izglītības pārvalde un sešas izvēlētas Ungārijas universitātes.

239. Revīziju veica saskaņā ar profesionālajiem revīzijas standartiem un lietderības revīzijas principiem. Informācijas un dokumentu izvērtēšana, kas vajadzīgi, lai rastu atbildes uz revīzijas jautājumiem, notika šādā kārtībā:

novērošana, jautājumu noteikšana (informācijas pieprasījumi), salīdzināšana un analīze. Revīziju veica, izvērtējot atbildes uz jautājumiem, izmantojot apliecībās norādītos datus, kā arī ņemot vērā revīzijas periodā spēkā esošos tiesību aktus.

Galvenie apsvērumi

240. Ungārijas Absolventu gaitu apzināšanas sistēmai ir divi līmeņi. Centrālā iestāde organizē datu vākšanu, integrēšanu un analīzi visā valstī, veido datubāzi, izstrādā metodiku un sniedz atbalstu iestādēm, savukārt augstākās izglītības iestādes vāc un analizē individuālus datus un sagatavo ziņojumus centrālajai iestādei.

241. Decentralizētā sistēma var nodrošināt datus par absolventu nodarbinātības veidu un dod iespēju universitātēm anketā iekļaut savus jautājumus. Šāda decentralizācija palielina motivāciju uzturēt sistēmu un izmantot saņemtos datus, kā arī saistībā ar to var minēt dažādus labās prakses piemērus.

242. Ungārijā AGAS datus izmanto lēmumu pieņemšanai gan valdības līmenī, gan arī universitātēs. Tiešsaistes informācijas sistēma, kas izveidota, pamatojoties uz AGAS datiem, sniedz studentiem, kuri gatavojas universitāšu un koledžu iestājek sāmeniem, plašu informāciju par nodarbinātības iespējām pēc izglītības iegūšanas. Tīmekļa vietni, kurā sniegta šī informācija, apmeklē daudzi interesenti.

243. Visas revīzijā iesaistītās augstākās izglītības iestādes sasniedza vai pārsniedza nepieciešamo dalībnieku skaitu, izmantojot sistēmā pieejamos datus. Turklāt četras iestādes sasniedza mērķi aptaujās iesaistīt 90 % absolventu, un divas universitātes šo mērķi pārsniedza.

244. Taču tika novērots, ka apsekoto mērķgrupu vēlme sniegt atbildes mazinājās. Respondentu aktivitātes pazemināšanās mazina datu uzticamību un arī apdraud sistēmas ilgtspēju.

245. Augstākā revīzijas iestāde secināja, ka organizācijas savus uzdevumus veica labi — atbilstīgi mērķiem, kas bija noteikti visos posmos, proti, plānošanas, koordinēšanas, izstrādes un uzraudzības posmā. Centralizētā plānošana, jo īpaši plānošana attiecībā uz dažādām profesijām, deva iespēju izstrādāt noderīgas metodes un pamatnostādnes. Aktīva un cieša sadarbība centralizēto un institucionālo iestāžu starpā arī veicināja AGAS veiksmīgu īstenošanu.

Ieteikumi

246. Revīzijas laikā tika sniegti šādi ieteikumi: absolventu gaitu apzināšanas datubāzē iekļaut vairāk ticamas informācijas par absolventiem, kuri strādā ārvalstīs, Cilvēkresursu ministrijai — arī turpmāk aicināt absolventus sniegt atbildes uz tiešsaistē pieejamo anketu jautājumiem un ar savāktajiem datiem apmainīties tādā formātā, kas nodrošina datizraci. Revīzijas laikā tika apzināti arī vairāki konkrēti labās prakses piemēri, kurus tika ieteikts izmantot.

Publicēšana un turpmāki pasākumi

247. Ungārijas augstākā revīzijas iestāde publicēja savu revīzijas ziņojumu 2016. gada 6. oktobrī un sagatavoja arī kopsavilkumu par šo tematu, pamatojoties uz revīzijas rezultātiem.

248. Kopsavilkumā galvenā vērība tika pievērsta diviem būtiskiem revīzijas laikā konstatētiem problēmjautājumiem, proti, kādēļ liela daļa apsekojumā iekļauto absolventu nevēlējās sniegt atbildes un kādēļ dati par absolventu, kuri nesen ieguvuši izglītību, nodarbinātību ārvalstīs netika izmantoti. Lai gan respondentu aktivitāti, protams, var palielināt, uzlabojot tehniskos risinājumus un saīsinot anketas, kopsavilkumā norādīts, ka vissvarīgāk tomēr ir stiprināt saikni starp augstākās izglītības iestādēm un absolventiem. Kopsavilkumā arī norādīts, ka lielāks uzsvars jāliek uz AGAS datubāzes uzticamības stiprināšanu AGAS darbības un izveides laikā, tādējādi nodrošinot iespēju gūt padziļinātu priekšstatu par ārvalstīs strādājošo absolventu nodarbinātības aspektiem.

Paredzamā ietekme

249. Saskaņā ar revīzijas laikā sniegtajiem ieteikumiem būtu jāīsteno Eiropas mēroga iniciatīva, lai apzinātu absolventu gaitas un iegūtu precīzāku informāciju par viņu karjeru vai turpmāko izglītību, lai pamatotu uzlabojumus karjeras konsultēšanas jomā, programmu un iestāžu stratēģijas izstrādē un politikas veidošanā. Būtu jāmaina anketas struktūra un par to aktīvāk jāinformē absolventi. Būtu jāizstrādā precīzāka infografika un datubāzes par dažādām profesijām, paredzot interaktīvu informācijas apmaiņu, kas atbalsta datizraci.

Maltas Valsts revīzijas iestāde

Uffiċċju Nazzjonali tal-Verifika (Malta)

Struktūrfondu ieguldījums stratēģijas “Eiropa 2020” īstenošanā nodarbinātības un izglītības jomā

Vispārīga informācija

250. Šajā ziņojumā tika vērtēts, vai projekti un citas darbības saskaņā ar ESF un ERAF darbības programmām tika izstrādāti un īstenoti tā, lai efektīvi veicinātu stratēģijas “Eiropa 2020” īstenošanu nodarbinātības un izglītības jomā, un vai šo intervences pasākumu sākotnējie rezultāti veicināja šīs ieceres īstenošanu. Augstāko revīzijas iestāžu (ARI) kontaktkomiteja uzticēja šo uzdevumu Struktūrfondu jautājumu darba grupai. Šī paralēlā revīzija tika veikta sadarbībā ar desmit dalībvalstu augstākajām revīzijas iestādēm.

251. Kopējie ikgadējie publiskie izdevumi revidētajā jomā ir 113 645 000 EUR (ieskaitot izdevumus izglītības un nodarbinātības jomā), un no šīs summas 20 800 000 EUR (ESF 1. prioritārais virziens) ir saistīti ar nodarbinātību kopumā (nevis tikai jauniešu nodarbinātību).

Revīzijas norise

252. Galvenā revidējamā iestāde bija vadošā iestāde Maltā, un revīzija ir par periodu no 2014. līdz 2016. gadam. Tiecoties sasniegt noteiktos mērķus, Maltas Valsts revīzijas iestāde (VRI) izmantoja dažādus informācijas avotus. Veiktā izpēte ietvēra iepazīšanos ar publikācijām, kas saistītas ar Eiropas Savienību (ES), attiecīgā tiesiskā regulējuma padziļinātu analīzi, kā arī iepazīšanos ar dokumentiem, kuri attiecās konkrēti uz Maltas situāciju. Izskatītās ar ES saistītās publikācijas bija stratēģija “Eiropa 2020”, kā arī pamatnostādnes attiecībā uz investīciju prioritātēm, darbības rezultātu satvaru un tiesiskā regulējuma piemērošanu dalībvalstīs.

253. Šajā revīzijā īpaši būtiski bija piemērojamie tiesību akti par darbības programmu (DP) funkciju dažādiem aspektiem. Konkrētāk — attiecīgais tiesiskais regulējums ietvēra 2013. gada trīs ES regulas (Regulas (ES) Nr. 1301/2013, Nr. 1303/2013 un Nr. 1304/2013), kurās paredzēti kopīgi un vispārīgi noteikumi par Eiropas Reģionālās attīstības fondu un Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu.

254. Dokumenti, kuri attiecās konkrēti uz Maltas situāciju, cita starpā bija Maltas Partnerības nolīgums, 2015. gada valsts reformu programma (VRP), Padomes ieteikumi un Maltaī adresēti ieteikumi, pieņemtās DP, atbilstības noteikumi un *ex ante* novērtējumi, kā arī iekšējie dokumenti, kurus bija sagatavojusi Plānošanas un

prioritāšu koordinēšanas nodaļa (pildot vadošās iestādes pienākumus), attiecībā uz stratēģijā “Eiropa 2020” noteiktajiem pamatmērķiem.

255. Šīs revīzijas laikā valsts revīzijas iestāde organizēja daļēji strukturētas pārrunas ar vadošās iestādes pārstāvjiem. Papildus veiktajām pārrunām valsts revīzijas iestāde pieprasīja dokumentārus pierādījumus un nepieciešamības gadījumā arī paskaidrojumus. Pārrunas notika saskaņā ar standarta norādēm, ko pieņēmusi darba grupa. Šajā dokumentā bija trīs galvenās sadaļas, proti:

- vispārīgas informācijas sadaļa, kurā sniegts pārskats par darbības programmām dalībvalstīs izglītības un nodarbinātības jomā;
- darbības programmu izstrādes sadaļa, kurā sniegts ieskats par to, kā tika sagatavotas revidētās darbības programmas, un konstatējumi par to, vai tās veicināja stratēģijas “Eiropa 2020” mērķu sasniegšanu; kā arī
- darbības programmu īstenošanas sadaļa, kas bija veltīta pārbaudei izvēlētajiem apstiprinātajiem projektiem, lai noteiktu, kādā mērā šie projekti bija veicinājuši vai nākotnē veicinās stratēģijas “Eiropa 2020” pamatmērķu sasniegšanu.

256. Revīzijas darbu veica no 2016. gada maija līdz 2016. gada novembrim.

Galvenie apsvērumi

257. Saistībā ar darbības programmu izstrādi valsts revīzijas iestāde konstatēja, ka tās sagatavoja pēc valsts prioritāšu, risku un problēmu vērienīgas pārskatīšanas, kurā bija iesaistītas visas ministrijas valsts līmenī un kuru koordinēja Plānošanas nodaļa, lai nodrošinātu vienotas pieejas piemērošanu. Turklāt *ex ante* novērtējumos sniegtie ieteikumi vairumā gadījumu tika pienācīgi ņemti vērā. Valsts revīzijas iestāde konstatēja, ka darbības programmas bija skaidri atbilstīgas valsts vajadzībām, Padomes ieteikumiem un noteiktajiem riskiem un problēmām.

258. Valsts revīzijas iestāde uzskatīja, ka izvēlētie rādītāji kopumā veicinātu stratēģijas “Eiropa 2020” mērķu sasniegšanu. Taču tika konstatētas vairākas konkrētu investīciju prioritāšu nepilnības, proti, nebija noteikti sīki izstrādāti darbības principi, un informācija bija neskaidra. Valsts revīzijas iestāde atzina, ka 1. darbības programmas rezultātu rādītāji — lai gan trūka precīzas informācijas — bija sasniedzami un 2. darbības programmas, par kuru bija sniegta plašāka informācija, rezultātu rādītāji bija reālistiski un kopumā vērienīgi.

259. Saistībā ar projektu iespējamo efektivitāti un lietderību tika konstatēts, ka pastāvēja nepārprotama saistība starp projektiem un to īpašajiem mērķiem un rezultātu rādītājiem, kā arī bija sniegtas atbilstīgas pamatnostādnes.

260. Ieviestās rādītāju uzraudzības sistēmas bija atbilstīgas un nodrošināja iespēju savlaicīgi vākt un analizēt datus. Uzraudzības komitejās bija pārstāvji no visām attiecīgajām iestādēm, izņemot revīzijas iestādi, kurai lūdza sniegt īpašu atbalstu.

261. Pieteikumu iesniedzējiem tika nodrošinātas pietiekamas norādes par darbības programmām un projektiem, un pieteikumu iesniegšanas kārtību, un viņi varēja apmeklēt informatīvus pasākumus.

262. Tika īstenota labā prakse, izveidojot Ministriju koordinācijas komiteju un tās pakļautībā esošās nozaru apakškomitejas, lai pēc iespējas palielinātu resursus un mazinātu centienu pārklāšanos un dublēšanos. Komitejas deva stratēģisku ieguldījumu un sniedza norādes attiecībā uz 2014.–2020. gada plānošanas periodu.

Ieteikumi

263. Izņemot dažas konkrētas rādītāju nepilnības, kas norādītas iepriekš minētajos apsvērumos, valsts revīzijas iestāde nesniedza nevienu vispārīgu ieteikumu, kas būtu pietiekami būtisks vai kas attiektos uz plašākām riskam pakļautām jomām, lai rosinātu turpmāku diskusiju. Jānorāda, ka šīs revīzijas veikšanas laiks plānošanas perioda salīdzinoši agrīnā posmā konstruktīvi ierobežoja šīs iestādes veikto analīzi.

Publicēšana un turpmāki pasākumi

264. Ziņojumu publicēja elektroniski 2017. gada 1. februārī valsts revīzijas iestādes tīmekļa vietnē. Vienlaikus ar ziņojuma publicēšanu tika sniegts paziņojums presei. Turpmāki pasākumi līdz šim nav veikti.

Paredzamā ietekme

265. Valsts revīzijas iestāde uzskata, ka, ja darbības programmas tiks pārskatītas, būtu jāņem vērā šajā ziņojumā izklāstītie konstatējumi un secinājumi.

Polijas Augstākā revīzijas iestāde

Najwyższa Izba Kontroli

Stažēšanās un darbā iekārtošana bezdarbniekiem valsts pārvaldes iestādēs

Vispārīga informācija

266. Valsts pārvaldes iestādes ir veikušas piemērotus organizatoriskus pasākumus, lai piedāvātu stažēšanos studentiem un absolventiem, kā arī darbā iekārtošanu bezdarbniekiem⁴⁵. Taču šo pasākumu kvalitāte ne vienmēr bija tik augsta, cik prasīts. Tas ir ietekmējis šo pasākumu noderīgumu, lai palīdzētu dalībniekiem atrast darbu. Vienlaikus absolventu bezdarbs ir viena no darba tirgus būtiskākajām problēmām, kuras iemesls saskaņā ar Valsts cilvēkkapitāla attīstības stratēģiju 2020. gadam cita starpā ir neatbilstība starp aktuālajām vajadzībām, no vienas puses, un stažēšanās un darbā iekārtošanas līmeni un apmēru, no otras puses.

Revīzijas norise

267. Tika revidētas 24 valsts iestādes, proti, 17 valsts pārvaldes iestādes (divas ministrijas, pieci reģionālie biroji, piecas vietējās pašvaldības un piecas rajonu pārvaldes) un septiņas universitātes sešās provincēs.

268. Iestādes tika izvēlētas, ņemot vērā lielāko stažēšanās vietu un darbā iekārtošanas gadījumu skaitu, kas tika piedāvāti bezdarbniekiem 2013. un 2014. gadā un 2015. gada pirmajā pusgadā.

269. Revīzija attiecās uz studentu un bezdarbnieku stažēšanos un darbā iekārtošanos.

270. Revīzija ir par periodu no 2013. gada 1. janvāra līdz revīzijas darbību pabeigšanai visās revidētajās iestādēs, un revīziju veica no 2015. gada 17. septembra līdz 31. decembrim.

45 Polijā darbā iekārtošana attiecas uz procesu, kad bezdarbnieks iegūst praktiskas iemaņas, veicot uzdevumus darba vietā, turklāt viņš to dara bez darba līguma.

Galvenie apsvērumi

271. Valsts pārvaldes iestādes kopumā bija labi sagatavojušās stažēšanās pasākumiem un darbā iekārtošanai. Dīvos izņēmuma gadījumos iestādes uzņēma pārāk daudz dalībnieku un pārsniedza savas organizatoriskās spējas. Stažēšanos reglamentē vienošanās vai līgumi, ko slēdz iestādes un koledžas vai universitātes, savukārt darbā iekārtošanu reglamentē līgumi starp iestādēm un nodarbinātības birojiem. Mācekļus un stažierus uztic mentoriem, taču tika konstatēti gadījumi, kad mentoriem bija uzticēts ļoti liels personu skaits (līdz 12 personām). Ja tika norīkoti mentori no universitātēm, reizēm mentorēšana bija tikai formāla, jo stažēšanās notika brīvdienu periodā, kad mentori bija atvaļinājumā. Tika konstatēti gadījumi, kad viens mentors bija atbildīgs par īpaši lielu studentu skaitu (dažos gadījumos studentu skaits akadēmiskā gada laikā pārsniedza 800).

272. Lielākā daļa apmeklēto iestāžu nemaksāja mentoriem apmācības pabalstu, lai gan attiecīgais regulējums (noteikumi par profesionālo mācekļību) paredz maksāt šādus pabalstus, ja mentors (vismaz daļēji) nav atbrīvots no darba pienākumu veikšanas stažēšanās pasākuma laikā. Revidenti norādīja uz netaisnību, proti, ka saskaņā ar spēkā esošajiem tiesību aktiem valsts izglītības iestāžu studentu mentoriem ir tiesības saņemt papildu finansējumu, savukārt privāto izglītības iestāžu studentu mentoriem šādu tiesību nav (pat ja viņi strādā tajā pašā jomā un veic tādas pašas darbības).

273. Informācijas apmaiņa starp universitātēm un iestādēm nav pilnīga, jo īpaši saistībā ar stažēšanās programmu. Mentori iestādēs nesazinājās ar universitāšu pārstāvjiem, un daži stažēšanās pasākumi neietilpa programmas darbības jomā.

274. Pēc sākotnējā pielāgošanās perioda jaunieši bezdarbnieki, kuri iekārtojās darbā, galvenokārt veica uzdevumus, kuri bija līdzīgi iestādes darbinieku veiktajiem uzdevumiem. Stažēšanās un darbā iekārtošanas pasākumu dalībniekiem tika doti visvienkāršākie uzdevumi, bieži vien automātiskas darbības, piemēram, kopēšana (šādā situācijā bija viena trešā daļa mācekļu).

275. Augstākās revīzijas iestādes revidenti deviņās iestādēs (vairāk nekā 50 %) konstatēja arī citas nepilnības. Šīs nepilnības bija saistītas ar apmācību veselības un drošības jomā — piemēram, mācības vadīja neatbilstīgs personāls. Divās iestādēs personas datus apstrādāja mācekļi un stažieri, kuriem nebija nepieciešamās atļaujas, un šāda situācija neatbilst Personas datu aizsardzības likuma noteikumiem.

276. Revidētajās ministrijās un reģionālajos birojos revīzijas periodā stažēšanās pasākumā piedalījās tikai 75 personas, kas ir viena ceturtdaļa no stažieru skaita, kas paredzēts valdības īstenotajā izmēģinājuma stažēšanās programmā. Pasākums tika izstrādāts, lai veicinātu iestāžu pieejamību stažieriem un piedāvātu kvalitatīvas stažēšanās iespējas.

277. Tikai 52,5 % gadījumu bezdarbnieku iekārtošana darbā valsts pārvaldes iestādēs nodrošināja darbu trīs mēnešu laikā pēc pārbaudes perioda beigām, jo iestādes nevarēja piedāvāt darbu konkurences procedūru dēļ.

278. Trijās iestādēs par stažieriem izdotie galīgie atzinumi bija vispārīgi — tajos bija vienādi izteikumi, turklāt šie atzinumi bija sagatavoti atbilstīgi paraugam, tādējādi ierobežojot to noderīgumu iespējamajiem darba devējiem nākotnē.

Ieteikumi

279. Augstākā revīzijas iestāde ir pierādījusi, ka nepieciešama ciešāka sadarbība starp struktūrām, kuras iesaka organizēt stažēšanos un darbā iekārtošanu, un iestādēm, kurās šādi pasākumi tiek īstenoti, kā arī to, ka valsts pārvaldes iestādēm jāveic atbilstīgi pasākumi:

- lai publicētu informāciju par vakancēm, kā arī noteikumus un uzņemšanas kritērijus;
- lai katrā atsevišķā gadījumā pieprasītu struktūrām, kuras iesaka organizēt stažēšanos un darbā iekārtošanu, iesniegt attiecīgas programmas;
- lai godīgi novērtētu stažēšanās un darbā iekārtošanas pasākumus un noteiktu konkrētās prasmes, ko ieguvuši stažieri;
- lai sniegtu iespēju studentiem piedalīties brīvprātīgos stažēšanos pasākumos, piemēram, tādos, kas paredzēti absolventiem;
- lai izvērtētu stažēšanās un darbā iekārtošanas pasākumus, kas organizēti konkrētā iestādē.

280. Augstākā revīzijas iestāde arī norādīja, ka privāto izglītības iestāžu studentu mentoriem netika izmaksāti pabalsti, un iesniedza attiecīgu priekšlikumu premjerministram.

Publicēšana un turpmāki pasākumi

281. Informāciju par revīzijas rezultātiem Augstākās revīzijas iestādes priekšsēdētājs apstiprināja 2016. gada 6. jūnijā, un 2016. gada 18. augustā Augstākās revīzijas iestādes tīmekļa vietnē tika publicēts paziņojums presei par revīzijas rezultātiem.

282. Pēc revīzijas veikšanas revidenti sagatavoja kopumā 60 secinājumus, un revidēto iestāžu tos apstiprināja īstenošanai.

Paredzamā ietekme

283. Sagaidāms, ka ziņojums un no tā izrietošie secinājumi uzlabos darbā iekārtošanas un stažēšanās pasākumus, veicinot dalībnieku atlases caurskatāmību, palielinot atbilstīgas darbā iekārtošanas gadījumu un kvalitatīvu stažēšanās vietu skaitu, kā arī paplašinot un pastiprinot sadarbību starp universitātēm/koledžām un iestādēm, kuras piedāvā darba vietas.

Portugāles Revīzijas palāta

Tribunal de Contas

Jauniešu piemērotības darba tirgum veicināšanas stratēģiskā plāna "*Impulso Jovem*" revīzija

Vispārīga informācija

284. Revīziju veica pēc Portugāles parlamenta pieprasījuma, un tās vispārīgais mērķis bija izvērtēt stratēģiskā plāna "*Impulso Jovem*" vadības un kontroles sistēmas un tā īstenošanu, tostarp veikt šādas darbības:

- raksturot stratēģisko plānu "*Impulso Jovem*", kas attiecas uz iniciatīvām jauniešu piemērotības darba tirgum veicināšanai, pievēršot vērību tā organizatoriskajai struktūrai, lēmumu pieņemšanas procesam un vadības un kontroles sistēmai;
- analizēt plāna mērķus un tā īstenošanai piešķirto resursu atbilstību;
- izvērtēt, cik lielā mērā ir sasniegti plāna "*Impulso Jovem*" (2012. gada jūnijs – 2013. gada decembris) mērķi faktiskās īstenošanas un finanšu izpildes ziņā.

285. Revīzijas periods bija no 2012. gada jūnija līdz 2013. gada decembrim.

286. Stratēģiskā plāna "*Impulso Jovem*" mērķis bija mobilizēt 932,3 miljonus EUR no Eiropas fondiem (204,7 miljonus EUR no ESF un 727,6 miljonus EUR no ERAF).

Revīzijas norise

287. Galvenā revidējamā iestāde bija galvenā valsts iestāde nodarbinātības un apmācības jomā, proti, *Instituto do Emprego e Formação Profissional (IEFP)*, taču revidenti sazinājās arī ar ESF un ERAF sertifikācijas iestādi, ar galveno saistīto darbības programmu vadošajām iestādēm un starpniekiestādēm, kā arī ar citām valsts struktūrām, kas bija iesaistītas stratēģiskā plāna "*Impulso Jovem*" īstenošanā un izpildē.

288. Revīziju veica atbilstīgi vispārpieņemtām metodēm un paņēmieniem, kuri paredzēti *Tribunal de Contas* Revīzijas un procedūru rokasgrāmatā.

289. Lai pārbaudītu atbilstības kritērijus un plāna "*Impulso Jovem*", kā arī veikto maksājumu kontroles un uzraudzības procedūras, tika izveidotas ar statistiku nesaistītas izlases.

290. Veicot pārbaudes, tika ņemti vērā visi prioritārie virzieni un pasākumi, uz ko attiecās stratēģiskais plāns, un tika revidēti projekti katrā prioritārajā virzienā.

291. Par revīziju bija atbildīgs viens no *Tribunal de Contas* locekļiem, un to apstiprināja *Tribunal de Contas* II apakšpalātas plenārsesijā. Pārējie seši revīzijas iestādes locekļi sniedza komentārus.

292. Revīzijas darba grupā bija trīs revidenti, kurus koordinēja galvenais revidents.

293. Revīziju veica no 2013. gada decembra līdz 2016. gada novembrim.

Galvenie apsvērumi

294. Plāna "*Impulso Jovem*" īstenošanas vadība, uzraudzība un kontrole netika atbalstīta ar efektīvu informācijas apkopošanas un vadības sistēmu.

295. Rezultāti rāda, ka īstenošana ļoti lielā mērā atšķīrās no sākotnēji paredzētajiem pasākumiem. Šādu situāciju daļēji radīja ne tikai sarežģītā ekonomiskā vide, bet arī tas, ka daži jaunie pasākumi tika īstenoti novēloti un tāpēc tika atlikti arī saistītie atbalsta pasākumi. Vēl viens faktors, kas veicināja šādu iznākumu, bija tas, ka pēc plāna sākotnējo posmu izstrādes tas konkurēja ar jau esošo un daudz pievilcīgāko stažēšanās programmu, kas paredzēja zemāku dalības maksu atbalsta saņēmējiem un/vai programmas īstenošanai un tādējādi varēja piedāvāt garāku stažēšanās periodu, turklāt aptvēra Lisabonas reģionu.

296. Sākotnēji paredzētie ieguldījumi plānā "*Impulso Jovem*" bija aptuveni 932,3 miljoni EUR, apstiprinātie ieguldījumi bija 444,3 miljoni EUR, savukārt apgūto ieguldījumu apjoms bija 187,4 miljoni EUR, un tādējādi izpildes līmenis sasniedza 42,2 %.

297. No kopējā skaita to bezdarbnieku vecumā līdz 30 gadiem, kuri 2012. gada 31. decembrī bija reģistrēti nodarbinātības centros (171 994 personas), tādu jauniešu īpatsvars, kurus pieņēma darbā, īstenojot plānu "*Impulso Jovem*" (93 989 personas), bija aptuveni 54,6 %, un 23 % (39 736 personas) jauniešu vairs nebija reģistrēti nodarbinātības centros.

298. Portugāles galvenajai valsts iestādei nodarbinātības un profesionālās izglītības jomā nebija zināms piemērotības rādītājs darba tirgum dažādās apmācības jomās.

Ieteikumi

299. Ņemot vērā to, ka valsts plāns garantijas jauniešiem īstenošanai, kas bija paredzēts jaunajā plānošanas periodā 2014.–2020. gadā, atbilda plānam "*Impulso Jovem*", tika sniegti šādi ieteikumi:

- nodrošināt kopīgas un skaidri saprotamas vispārējas informācijas sistēmas izveidi;
- izvērtēt piemērotības rādītājus darba tirgum dažādās apmācības jomās;
- uzraudzīt jauniešu ar zemu izglītības līmeni pilnveidošanos, viņu sasniegumus apmācības pabeigšanā un viņu integrāciju darba tirgū;
- pastiprināt nevis plāna "*Impulso Jovem*" īstenošanas kontroli, bet gan pārbaudes uz vietas.

Publicēšana un turpmāki pasākumi

300. Ziņojumu iesniedza Portugāles parlamentam 2017. gada 6. janvārī, un to publicēja elektroniski *Tribunal de Contas* tīmekļa vietnē. Vienlaikus tika sniegts informatīvs paziņojums.

301. Saskaņā ar standarta procedūru sešus mēnešus pēc ziņojuma publicēšanas saistībā ar to tiek veikti turpmāki pasākumi. Ja šajā termiņā visi ieteikumi ir izpildīti (vai pilnībā noraidīti, sniedzot atbilstīgu pamatojumu, vai citu objektīvu iemeslu dēļ ir zaudējuši aktualitāti), revīzijas darba grupa katru gadu veic jaunu novērtējumu par pārējo ieteikumu izpildes statusu.

Paredzamā ietekme

302. Paredzams, ka ziņojumam un tajā sniegtajiem ieteikumiem būs šāda ietekme:

- uzlabojumi informācijas sistēmā, kas nodrošina atbalstu vadībai un palīdz pieņemt politikas lēmumus;
- labāka informētība par saistību starp apmācības jomām un piemērotību darba tirgum;
- jauniešu ar zemu izglītības līmeni integrācijas darba tirgū labāka apzināšana;
- uzlabotas kontroles procedūras attiecībā uz šāda veida dotāciju piešķiršanu.

Slovākijas Augstākā revīzijas iestāde

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

Revīzija par valsts budžeta resursu, kas piešķirti, lai konkrētu universitāšu absolventus sagatavotu veiksmīgai dalībai darba tirgū, efektīvu un lietderīgu izlietojumu un par to, kādā mērā sasniegti konkrēti ekonomiskie rādītāji un rādītāji, kurus piemēro mācību un izglītošanas procesā

Vispārīga informācija

303. Šajā revīzijā uzmanība tika pievērsta universitātēs studējošo skaita izmaiņām saistībā ar valsts budžeta dotācijām. Revīzijas laikā tika arī pārbaudīts, kā dotācijas veicināja absolventu veiksmīgu dalību darba tirgū.

304. 2013. gadā Slovākijas darba tirgus universitāšu absolventiem piedāvāja ne vairāk kā vienu tūkstoti darbvieta. 2013. gada otrajā ceturksnī vairāk nekā 27 000 personu ar universitātes diplomu bija bez darba. Revīzijas laikā tika konstatēts, ka Slovākijas augstākās izglītības sistēma veicina absolventu pārpalikuma rašanos un ka nepastāv saistība starp darba tirgus vajadzībām un universitātēs iegūto augstāko izglītību.

Revīzijas norise

305. Galvenās revidējamās iestādes bija Slovākijas Izglītības ministrija un desmit Slovākijas valsts universitātes.

306. Tika analizēti, pētīti, salīdzināti un grupēti ekonomiskie un citi dati. Tika veikts apsekojums par konkrētu fakultāšu studentu sasniegumiem, un nodarbinātības apsekojuma pamatā bija nodarbinātības biroju sniegtie dati. Tika izstrādāta anketa universitāšu absolventiem, lai vāktu informāciju par viņu panākumiem darba tirgū un apmierinātību ar izglītības kvalitāti. Cita starpā tika pārbaudīti šādi dokumenti: Izglītības ministrijas par budžetu atbildīgās struktūrvienības gala ziņojums, ikgadējie ziņojumi par universitāšu budžeta izpildi, gada darbības pārskati, dotāciju līgumi u. c. dokumenti.

307. Revīzijas mērķis bija pārbaudīt, vai valsts budžeta resursi, ko piešķir, lai konkrētu universitāšu absolventus sagatavotu veiksmīgai dalībai darba tirgū, tika izlietoti efektīvi un lietderīgi, un to veica, meklējot atbildes uz šādiem sešiem jautājumiem: cik efektīvi valsts līdzekļi tika izlietoti, lai veicinātu absolventu nodarbinātību; vai, izlietojot šos līdzekļus, ir sasniegti noteiktie mērķi; cik drīz darba meklētāji atrada darbu; vai pastāvēja saistība starp personāla skaitu un studentu rezultātiem; vai studenti bija apmierināti ar izglītību un kādā mērā darba devēji iesaistījās izglītības sniegšanā.

308. Revīziju veica no 2013. gada 27. maija līdz 6. decembrim.

Galvenie apsvērumi

309. Kopumā studijas universitātēs pabeidza pārāk daudz absolventu, kuri nevarēja atrast darbu attiecīgajās studiju jomās, kā arī nebija nodrošināta pietiekama atbilstība darba tirgus vajadzībām. Valsts budžeta līdzekļu piešķiršana konkrētām universitātēm tikai daļēji bija atkarīga no absolventu panākumiem darba tirgū. Universitātēm dotācijas piešķīra, galvenokārt ņemot vērā studējošo skaitu, turklāt 10–20 % dotāciju netika izmantoti, tādēļ attiecīgās summas pārnesa uz nākamo gadu. Lielais studējošo skaits uz vienu pasniedzēju noteica to, ka absolventu bezdarbnieku īpatsvars uz vienu pasniedzēju bija lielāks. Laikposmā no 2010. līdz 2012. gadam vairāk nekā 15 % absolventu nevarēja iekļūt darba tirgū, un tas nozīmē, ka īstermiņā tika neefektīvi izlietoti valsts budžeta resursi 55 570 000 EUR apmērā. Kā liecināja atbildes uz revīzijā izmantotās anketas jautājumiem, vairāk nekā 60 % absolventu uzskatīja, ka izmanto universitātē iegūto izglītību, un 26,3 % absolventu bija pastāvīgs darbs. Vairāk nekā 90 % respondentu augstu novērtēja universitātē iegūtās izglītības kvalitāti, taču, vērtējot atkāroti, tikai 52 % būtu izvēlējušies studēt tai pašā jomā.

Ieteikumi

310. Tika sniegti vairāki ieteikumi, kā mazināt absolventu bezdarbu un nodrošināt lielāku uzsvaru uz to, lai studenti iegūtu izglītību un prasmes, kas vajadzīgas darba tirgū, uzlabojot informētību, sadarbību un piedāvātos stimulus. Galvenie ieteikumi uzskaitīti turpmāk:

- vispusīgi pārskatīt dotāciju piešķiršanas principus un apsvērt iespēju piešķirt prioritāti universitātēm, kuru absolventi ir pārliecinoši veiksmīgāki darba tirgū;
- pārskatīt mērķus un noteikt jaunus mērķus apakšprogrammā 077 11 — *Universitātes izglītības nodrošināšana un universitāšu pārvaldība*;
- Izglītības ministrijai un valsts universitātēm — sadarboties ar Sociālās apdrošināšanas aģentūru un Nodarbinātības ministriju, lai izveidotu rīkus, kas nodrošinātu aktuālu un uzticamu datu pieejamību nolūkā uzraudzīt absolventu panākumus darba tirgū;
- Izglītības ministrijai — pielāgot finansējuma piešķiršanas noteikumus, lai atbalstu saņemtu universitātes, kuru absolventi ir acīmredzami veiksmīgāki darba tirgū;
- pārskatīt valsts reformu plānu nākamajam periodam;
- paplašināt Nodarbinātības pakalpojumu informācijas sistēmu, sasaistot universitātes ar nodarbinātības birojiem, lai universitātēm nodrošinātu tiešsaistes piekļuvi datiem par to absolventu situāciju darba tirgū;
- saskaņot absolventu profilu aprakstus un grupēt atsevišķus studiju virzienus atbilstīgi studiju programmu sistēmai;
- ieviest rādītāju, lai uzraudzītu to studentu skaitu, kuri nepabeidz studijas;
- paaugstināt koeficientu, ko izmanto, lai novērtētu panākumus darba tirgū.

Publicēšana un turpmāki pasākumi

311. Ziņojumu publicēja 2014. gada 7. janvārī un iesniedza premjerministram, izglītības ministram un attiecīgajām Slovākijas parlamentārajām komitejām.

312. Ziņojumā sniegto ieteikumu izpildi pārbaudīs turpmākās revīzijās.

Paredzamā ietekme

313. Ziņojumam un sniegtajiem ieteikumiem būtu jāpalīdz paaugstināt augstākajai izglītībai paredzēto budžeta resursu izlietojuma efektivitāti un lietderību, kā arī jāpaaugstina universitāšu absolventu nodarbinātības līmenis.

Apvienotās Karalistes Valsts revīzijas iestāde *UK National Audit Office*

Mācekļības programmas lietderība

Vispārīga informācija

314. Šajā ziņojumā tika vērtēts, vai Izglītības departaments (*DfE*) varēja pierādīt, ka mācekļības programma, kuras vadībā arvien aktīvāk iesaistās darba devēji, bija lietderīga.

315. Vairākas valdības uzskatīja, ka mācekļība ir svarīgs veids, kā pilnveidot prasmes, un tādēļ mācekļības pasākumiem ir būtiska nozīme izaugsmes un lielākas produktivitātes plānos, kā arī jauniešu izglītošanās rezultātu uzlabošanā un daudzveidības veicināšanā darba vietā. Tiek uzskatīts, ka bez valdības intervences darba devēji neveiktu ekonomiski optimālu ieguldījumu apmācībā, tostarp mācekļības programmās.

316. Pēdējos gados ir ievērojami palielinājies mācekļa vietu skaits, un Izglītības departaments paplašināja mācekļības programmu, arvien biežāk tās vadību un finansēšanu uzticot darba devējiem. Lai atbalstītu programmas īstenošanu, tika ieviestas būtiskas izmaiņas, tostarp noteikts politikas mērķis sekmēt jaunu mācekļības programmu izstrādi, veicināt jaunu mācekļības standartu noteikšanu, uzticot šo uzdevumu darba devēju grupām, un panākt, ka pamata finansējumu nodrošina darba devēji.

Revīzijas norise

317. Galvenā revidējamā iestāde bija Izglītības departaments, kas tajā laikā īstenoja sarežģītas pārejas programmas sākumposmu mācekļības jomā. Valsts revīzijas iestādes ziņojuma mērķis bija informēt par to, kā Izglītības departaments vadīja pārejas norisi, kā arī izvērtēt līdzšinējos centienus, lai palielinātu lietderību, ko nodrošināja darba devēju arvien aktīvāka līdzdalība mācekļības programmas vadībā. Šī lietderības revīzija aptvēra trīs galvenās jomas:

- programmas mērķu noteikšana un panākumu izvērtēšana;
- atsevišķu mācekļības pasākumu kvalitātes uzlabošana;
- mācekļības kvalitātes un lietderības apdraudējumu pārvaldība.

318. Revīzijas pierādījumus vāc laikposmā no 2015. gada decembra līdz 2016. gada maijam.

319. Tika veiktas daļēji strukturētas pārrunas ar piecām uzraudzības iestādēm, septiņiem apmācību sniedzējiem, 19 darba devējiem un struktūrām, kuras pārstāvēja autobūves nozari, būvniecības un profesionālo pakalpojumu nozari, kā arī ar divām vietējo uzņēmēju partnerībām un desmit ieinteresēto personu pārstāvju grupām, kā arī tika apmeklētas šīs iestādes un uzņēmumi.

Galvenie apsvērumi

320. Saistībā ar programmas mērķu noteikšanu un tās panākumu izvērtēšanu jānorāda, ka Izglītības departaments nebija noteicis, kā tas izmantos mācekļa vietu skaita pieaugumu, lai panāktu produktivitātes uzlabojumus, un kā tas ietekmēs mācekļības iespējas, lai panāktu pēc iespējas augstāku lietderību. Izglītības departaments arī nebija noteicis, ko nozīmē "panākumi" reformētajā programmā. Izpēte parādīja, ka dažādas mācekļa prakses vietas piedāvā būtiski atšķirīgus ieguvumus, taču nebija skaidrs, kā Izglītības departaments plānoja izmantot šos pierādījumus.

321. Bija jāuzlabo atsevišķu mācekļa prakses vietu kvalitāte, ieviešot darba devēju izstrādātus mācekļības standartus. Daudzi darba devēji un apmācības sniedzēji, kas piedalījās mācekļības iespēju izveidē un nodrošināšanā, atbalstīja jauno standartu pamatprincipus, taču bija vairāk jāstrādā, lai uzlabotu informētību par tiem. Praksē jauno standartu izstrādes process bija resursietilpīgs darba devējiem un prasīja vairāk laika, nekā bija paredzējis Izglītības departaments. Daži darba devēji un nozaru pārstāvju grupas pauda bažas, ka šāda pieeja veicināja daudzu šauras nozīmes standartu izstrādi, kuri pārklājās, tādējādi ierobežojot iespējas iegūt pārnesamas prasmes.

322. Darba devēji ziņoja par augstu apmierinātības līmeni ar piedāvātās apmācības kvalitāti un saņemtajiem ieguvumiem, taču mācekļu sniegtās atbildes apsekojuma laikā neradīja pietiekami skaidru priekšstatu par izpildes kvalitāti, un Izglītības inspektorāts uzskatīja, ka aptuveni vienai piektajai daļai apmācības sniedzēju ir jāuzlabo mācīšanas kvalitāte. Izglītības departaments pārvaldīja atsevišķus ar mācekļības kvalitāti saistītus riskus un pozitīvo devumu, ko sniedza notiekošās pārmaiņu programmas komponentu atbilstīga īstenošana. Izglītības departaments arī izstrādāja efektīvāku pieeju, lai pārvaldītu transversālos riskus, kas apdraudēja programmas panākumus, taču bija jāpanāk lielāks progress, turklāt departaments vēl nebija noteicis, kāda informācija būs vajadzīga, lai uzraudzītu būtiskākos ar uzvedību saistītus riskus un uztvertu signālus par to veidošanos.

Ieteikumi

323. Izglītības departamentam būtu jāveic šādi pasākumi:

- jāizklāsta paredzamā kopējā ietekme uz produktivitāti un izaugsmi, kā arī jānosaka galvenie īstermiņa darbības rādītāji, lai izvērtētu programmas panākumus;
- jānodrošina, lai termiņi standartu turpmākai izstrādei būtu izpildāmi un lai tie tiktu skaidri paziņoti darba devējiem un apmācības sniedzējiem;
- jāuzlabo risinājumi, ko izmanto, lai mazinātu būtiskākos riskus, kā arī nepilnības saistībā ar programmas dažādo elementu savstarpējo atkarību un to darbnepārtrauces procedūrām;

- jācenšas labāk izprast, kā darba devēji, apmācības sniedzēji un vērtēšanas struktūras varētu reaģēt uz īstenotajām reformām, un izstrādāt pārdomātus risinājumus, lai ātri reaģētu tirgus ļaunprātīgas izmantošanas gadījumos;
- jānosaka valsts iestāžu un Mācekļības institūta attiecīgās funkcijas, pievēršot īpašu uzmanību mācekļu apmācības kvalitātes uzraudzībai un attiecīgo datu un rādītāju vākšanai un analīzei.

Publicēšana un turpmāki pasākumi

324. Ziņojumu publicēja 2016. gada 6. septembrī kopā ar paziņojumu presei. To izskatīja Pārstāvju palātas Publisko kontu komitejā 2016. gada 12. oktobrī, un Komiteja 2016. gada 30. novembrī publicēja savu ziņojumu, uz kuru Izglītības departaments atbildēja saskaņā ar standarta procedūru. Revīzijas konstatējumi tika paziņoti arī Vestminsteres Nodarbinātības forumā, kas notika 2017. gada februārī.

325. Valsts revīzijas iestāde pastāvīgi seko līdzi tās ieteikumu izpildei, sazinoties ar revidēto iestādi. Izglītības departaments 2017. gada martā publicēja oficiālu stratēģiju par to, kā izmantot mācekļības programmas sniegtos ieguvumus, šajā stratēģijā ietverot izpildes rādītājus, tādus kā, piemēram, augstāki ienākumi veiksmīgiem mācekļiem, lielāks skaits mācekļu, kas iegūst stabilas darbavietas vai citas izglītības iespējas, un vairāk mācekļu, kuri pārstāv etniskās minoritātes, kuriem ir mācīšanās grūtības, vai kuri ir no nelabvēlīgākas vides.

326. Mācekļības institūts sāka darbību 2017. gada 3. aprīlī.

Paredzamā ietekme

327. Ziņojumam un tajā sniegtajiem ieteikumiem būtu jāpalīdz pilnveidot politiku, piedāvājot labāk izstrādātus programmas mērķus un izpildes rādītājus, lai būtu vieglāk izvērtēt, vai programma ir sekmīga. Tas savukārt uzlabotu darba devēju izstrādātu mācekļības standartu ieviešanu, veicinot risku labāku pārvaldību, piemēram, saistībā ar mācekļības sistēmas izmantošanu un jaunā mācekļības maksājuma piemērošanas kārtību.

Iesaistīto ES augstāko revīzijas iestāžu kopš 2010. gada veiktās revīzijas jauniešu bezdarba jomā

328. Šajā uzskaitījumā sniegts kopsavilkums par ES augstāko revīzijas iestāžu veiktajām revīzijām, kas pilnībā vai daļēji bija saistītas ar jauniešu bezdarbu vai jauniešu integrāciju darba tirgū. Lai iegūtu plašāku informāciju par konkrētu revīziju, lūdzu, sazinieties ar attiecīgo augstāko revīzijas iestādi.

Beļģija

- *Afstemming tussen onderwijs en arbeidsmarkt*, 2014. gada novembris [Revīzijas ziņojums par izglītības sistēmas un darba tirgus saskaņošanu, publicēts 2014. gada novembrī]

Bulgārija

- *Мониторинг на реализацията и миграцията на завършилите висше образование*, 2017. gada aprīlis [Revīzija par augstskolu absolventu gaitu un migrācijas uzraudzību, ziņojums publicēts 2017. gada aprīlī]
- *Професионално образование за заетост, публикуван през м.*, 2016. gada maijs [Profesionālā izglītība nodarbinātībai, ziņojums publicēts 2016. gadā]
- *Осигуряване на заетост на младежите със средства от ЕС по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”*, публикуван през м., 2014. gada novembris [Jauniešu nodarbinātības veicināšana, izmantojot ES fondus saskaņā ar darbības programmu “Cilvēkresursu attīstība”, ziņojums publicēts 2014. gada novembrī]
- *Реализиране на завършилите висше образование на пазара на труда, публикуван през м.*, 2013. gada oktobris [Absolventu karjeras attīstība, ziņojums publicēts 2013. gada oktobrī]
- *Изпълнението на процедура „Развитие”, насочена към насърчване на икономическата aktivitāte на безработni лица, финансирана по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”*, публикуван през м., 2013. gada jūlijs [Projekta “Attīstība”, kura mērķis ir veicināt bezdarbnieku saimniecisko darbību un kurš finansēts saskaņā ar darbības programmu “Cilvēkresursu attīstība”, īstenošana, ziņojums publicēts 2013. gada jūlijā]

Vācija

- *Prüfung der Berufseinstiegsbegleitung nach § 49 SGB III*, 2015. gada augusts [Revīzija par karjeras uzsākšanas atbalsta programmām saskaņā ar Vācijas Sociālās drošības kodeksa III sējuma 49. pantu, ziņojums publicēts 2015. gada augustā]
- *Prüfung berufsvorbereitender Bildungsmaßnahmen mit produktionsorientiertem Ansatz nach §§ 51 ff. SGB III*, 2016. gada novembris [Revīzija par pirmsprofesionālās apmācības programmām, kas atbilst uz produktu orientētai pieejai, saskaņā ar Vācijas Sociālās drošības kodeksa III sējuma 51. un turpmākajiem pantiem, ziņojums publicēts 2016. gada novembrī]
- *Teil I: Kofinanzierung und Vergabe* [I daļa: līdzfinansējums un iepirkums]

- *Teil II: Durchführung und Abrechnung* [II daļa: īstenošana un uzskaitē]
- *Prüfung der Förderung junger Menschen mit Qualifikationsdefiziten nach § 54a SGB III*, 2017. gada jūlijs [Revīzija par atbalstu jauniešiem ar prasmju trūkumu saskaņā ar Vācijas Sociālās drošības kodeksa III sējuma 54.a pantu, ziņojums publicēts 2017. gada jūlijā]

Francija

- *L'accès des jeunes à l'emploi: Construire des parcours, adapter les aides*, 2016. gada septembris [Jauniešu piekļuve nodarbinātībai — nodarbinātības iespēju veidošana un valsts atbalsta pielāgošana, ziņojums publicēts 2016. gada septembrī]

Itālija

- *Progetto 500 giovani per la cultura*, 2016. gada oktobris [“500 jauniešu kultūrai”, ziņojums publicēts 2016. gada oktobrī]

Lietuva

- *Kaip panaudojamos profesinio mokymo galimybės*, 2016. gada februāris [Profesionālās apmācības sniegto iespēju izmantošana, ziņojums publicēts 2016. gada februārī]

Luksemburga

- *Certaines mesures prises dans le cadre de la lutte contre le chômage et suivi des recommandations*, 2011. gada aprīlis un 2014. gada oktobris [Pasākumi bezdarba mazināšanai un turpmāki pasākumi, ziņojumi publicēti 2011. gada aprīlī un 2014. gada oktobrī]

Ungārija

- *Közös ellenőrzéssel a versenyképes tudás jobb hasznosulásáért*, 2016. gada oktobris [Absolventu gaitu apzināšanas sistēmas koordinēta revīzija, ziņojums publicēts 2016. gada oktobrī]

Malta

- Struktūrfondu ieguldījums stratēģijas “Eiropa 2020” īstenošanā nodarbinātības un izglītības jomā, ziņojums publicēts 2017. gada februārī

Polija

- *Praktyki i staże w urzędach administracji publicznej*, 2016. gada augusts [Stažēšanās, darbā iekārtošanas un pārbaudes periodi bezdarbniekiem valsts pārvaldes iestādēs, ziņojums publicēts 2016. gada augustā]
- *Zatrudnianie niepełnosprawnych w administracji publicznej*, 2010. gada maijs [Personu ar invaliditāti nodarbinātība valsts pārvaldes iestādēs]
- *Nabór pracowników na stanowiska urzędnicze w jednostkach samorządu terytorialnego*, 2010. gada septembris [Personāla pieņemšana darbā vietējo pašvaldību iestādēs]
- *Realizacja programu aktywizacji zawodowej osób do 30 roku życia*, 2012. gada janvāris [Nodarbinātības veicināšanas programmas personām vecumā līdz 30 gadiem īstenošana]
- *Zatrudnianie osób niepełnosprawnych w wybranych ministerstwach, urzędach centralnych i państwowych jednostkach organizacyjnych*, 2013. gada jūnijs [Personu ar invaliditāti nodarbinātība konkrētās ministrijās, centrālajos birojos un valsts pārvaldes iestādēs]
- *Zatrudnienie socjalne jako instrument działań na rzecz rozwiązywania trudnej sytuacji życiowej oraz wzmocnienia aktywności osób zagrożonych wykluczeniem społecznym*, 2013. gada novembris [Sociālā nodarbinātība kā instruments, lai uzlabotu dzīves līmeni un veicinātu sociālās atstumtības riskam pakļauto personu aktivitāti]
- *Skuteczność wybranych form aktywnego przeciwdziałania bezrobociu*, 2015. gada aprīlis [Konkrētu aktīvo bezdarba novēršanas pasākumu efektivitāte]
- *Dotacje z Funduszu Pracy na podjęcie działalności gospodarczej*, 2015. gada maijs [Nodarbinātības fonda dotācijas uzņēmējdarbības uzsākšanai]
- *Kształcenie na kierunkach zamawianych*, 2015. gada oktobris [Izglītība pieprasītos studiju virzienos]
- *Praktyki i staże w urzędach administracji publicznej*, 2016. gada jūnijs [Stažēšanās un darbā iekārtošana bezdarbniekiem valsts pārvaldes iestādēs]
- *Wydatkowanie środków z funduszy strukturalnych na zwiększenie zatrudnienia*, 2017. gada aprīlis [Struktūrfondu izmantošana nodarbinātības veicināšanai]

Portugāle

- *Plano Estratégico de Iniciativas de Promoção da Empregabilidade Jovem «Impulso Jovem»*, 2017. gada janvāris [Jauniešu piemērotības darba tirgum veicināšanas stratēģiskais plāns “Impulso Jovem”, ziņojums publicēts 2017. gada janvārī]

Slovākija

- *Kontrola efektīvosti a účinnosti vynakladania prostriedkov štátneho rozpočtu na pripravenosť a uplatnenie absolventov vybraných vysokých škôl na trhu práce a plnenie vybraných ukazovateľov hospodárenia, študijného a učebného procesu*, 2014. gada janvāris [Revīzija par valsts budžeta resursu, kas piešķirti, lai konkrētu universitāšu absolventus sagatavotu veiksmīgai dalībai darba tirgū, efektīvu un lietderīgu izlietojumu un par to, kādā mērā sasniegti konkrēti ekonomiskie rādītāji un rādītāji, kurus piemēro mācību un izglītošanas procesā, ziņojums publicēts 2014. gada janvārī]
- *Kontrola efektívosti a účinnosti vynakladania prostriedkov štátneho rozpočtu na pripravenosť a uplatnenie absolventov vybraných stredných škôl na trhu práce a plnenie vybraných ukazovateľov hospodárenia, študijného a učebného procesu*, 2013. gada decembris
- *Kontrola vybraných nástrojov aktívnej politiky trhu práce, nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania*, 2013. gada februāris

Apvienotā Karaliste

- Mācekļības programmas lietderība, ziņojums publicēts 2016. gada septembrī
- Izmeklēšana par Elastīgā atbalsta fonda neatbilstīgu izmantošanu Pleistovā, ziņojums publicēts 2016. gada jūlijā
- Reforma labklājības jomā — gūtā pieredze, ziņojums publicēts 2015. gada maijā
- Tālākizglītības un prasmju pilnveides nozare — vienkāršošanas plāna īstenošana, ziņojums publicēts 2014. gada decembrī

Eiropas Revīzijas palāta

- ES garantija jauniešiem: sperti pirmie soļi, bet gaidāmi īstenošanas riski, ziņojums publicēts 2015. gada martā (Īpašais ziņojums Nr. 3/2015)
- Komisijas atbalsts rīcības grupām jauniešu nodarbinātības veicināšanai: ESF finansējums pārvirzīts, bet nepietiekama koncentrēšanās uz rezultātiem, ziņojums publicēts 2015. gada decembrī (Īpašais ziņojums Nr. 17/2015)
- Jauniešu bezdarbs: vai ES politikas virzieniem ir bijusi nozīme? Garantijas jauniešiem shēmas un Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvas novērtējums, ziņojums publicēts 2017. gada aprīlī (Īpašais ziņojums Nr. 5/2017)

Kā sazināties ar ES

Klātienē

Visā Eiropas Savienībā ir simtiem *Europe Direct* informācijas centru. Sev tuvākā centra adresi varat atrast tīmekļa lapā https://europa.eu/european-union/contact_lv

Pa tālruni vai e-pastu

Europe Direct ir dienests, kas atbild uz jūsu jautājumiem par Eiropas Savienību. Ar šo dienestu varat sazināties šādi:

- pa bezmaksas tālruni: 00 800 6 7 8 9 10 11 (daži operatori par šiem zvaniem var iekasēt maksu);
- pa šādu parasto tālruņa numuru: +32 22999696;
- pa e-pastu, izmantojot šo tīmekļa lapu: https://europa.eu/european-union/contact_lv

Kā atrast informāciju par ES

Internetā

Informācija par Eiropas Savienību visās oficiālajās ES valodās ir pieejama vietnē *Europa*: https://europa.eu/european-union/index_lv

ES publikācijas

ES bezmaksas un maksas publikācijas varat lejupielādēt vai pasūtīt šeit: <https://publications.europa.eu/lv/publications>. Vairākus bezmaksas publikāciju eksemplārus varat saņemt, sazinoties ar *Europe Direct* vai tuvāko informācijas centru (sk. https://europa.eu/european-union/contact_lv).

ES tiesību akti un ar tiem saistītie dokumenti

Ar visu ES juridisko informāciju, arī kopš 1952. gada pieņemtajiem ES tiesību aktiem visās oficiālajās valodās, varat iepazīties vietnē *EUR-Lex*: <http://eur-lex.europa.eu>

ES atvērtie dati

ES Atvērto datu portāls (<http://data.europa.eu/euodp/lv>) dod piekļuvi ES datu kopām. Datus var lejupielādēt un bez maksas izmantot kā komerciāliem, tā nekomerciāliem mērķiem.

